

การส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่า ของตนเอง และความคาดหวัง ในอนาคตที่ดีของหญิงบริการทางเพศ

คู่มือในการดำเนินการส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง
และความคาดหวังในอนาคตที่ดี เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ
ในหญิงบริการทางเพศสนใจดูแลสุขภาพของตนเอง
และไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

A Self-Esteem and Personal Future-Focussed
Intervention Programme to Promote Condom Use by
Female Sex Workers in Thailand.

บรรณาธิการ : สุพร เกิดสว่าง

ภาพจาก ภาณุวัฒน์ ขวัญบริการ ถนน งามล้ำ

หากผลงานนี้มีส่วนคืออยู่บ้าง
ขออุทิศให้กับหญิงบริการทางเพศทุกคน
ขอให้เธอหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งกายใจ
และมีโอกาสเป็น “คน” เท่ากับทุกคนในสังคม

**การส่งเสริม
ความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง
และ
ความคาดหวังในอนาคตที่ดี
ของหญิงบริการทางเพศ**

**คู่มือในการดำเนินการส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง
และความคาดหวังในอนาคตที่ดี เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ
ในหญิงบริการทางเพศสนใจดูแลสุขภาพของตนเอง
และไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี**

**A Self-Esteem and Personal Future-Focussed
Intervention Programme to Promote Consistent Condom Use
by female Sex Workers in Thailand.**

-สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

-Institute of Population Studies, University of Exeter.

Project No. B7.5046/94/018

**A self-Esteem and Personal Future-Focussed
Intervention Programme to Promote Condom Use
by Female Sex Workers in Thailand.**

ผู้อำนวยการโครงการ	:	สุพร เกิดสว่าง
ผู้อำนวยการร่วม	:	Nicholas Ford.
นักวิจัย	:	อุมารณ์ ภัทรวณิชย์ สุภาณี เวชพงศา พรสุข เกิดสว่าง
พยาบาล	:	กุนตี โตโพธิ์ไทย
เลขานุการ	:	ลักขณา นิลอุบล

บรรณาธิการ ศาสตราจารย์นายแพทย์สุพร เกิดสว่าง M.D., D.T.M. & H, FRCOG

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
Institute of Population Studies, University of Exeter

เอกสารทางวิชาการหมายเลข 219

ISBN 974-589-300-5

จำนวนพิมพ์ 2,000 ฉบับ

สนับสนุนโดย - EUROPEAN COMMISSION
EC AIDS PROGRAMME THAILAND.

จัดพิมพ์โดย: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170
โทรศัพท์: (662) 441-0201-4 ต่อ 115, (662) 441-9666
โทรสาร: (662) 441-9333
E-Mail: directpr@mahidol.ac.th
Homepage: <http://www.mahidol.ac.th/mahidol/pr/pr.html>

**การส่งเสริม
ความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง
และ
ความคาดหวังในอนาคตที่ดี
ของหญิงบริการทางเพศ**

**คู่มือในการดำเนินการส่งเสริมความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง
และความคาดหวังในอนาคตที่ดี ซึ่งจะเป็นแรงบันดาลใจ
ให้หญิงบริการทางเพศ ดูแลรักษาสุขภาพ และ
เลิกเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี**

**A Self-Esteem and Personal Future-Focussed Intervention Programme
to Promote Condom Use. by Female Sex Workers in Thailand.**

**Project Director
Co-Project Director
Researcher**

**Suporn Koetsawang
Nicholas Ford
Umaporn Pattaravanich
Supanee Vejpongsa
Pornsuk Koetsawang
Kuntree Topothai
Luksana Nilubol**

**Nurse Coordinator
Secretary**

สารบัญ

บทนำ	1
แนวคิดในการช่วยให้หญิงบริการทางเพศ	
♦ การจัด “สนทนากลุ่ม” (Focus group discussion)	3
♦ สรุปลขั้นตอนในการทำสนทนากลุ่ม	10
♦ วิดีโอ ช่วยในการทำสนทนากลุ่ม	
สื่อวิดีโอ “แต่เพื่อนหญิง”	12
วิดีโอ “แต่เพื่อนหญิง” 1	13
วิดีโอ “แต่เพื่อนหญิง” 2	23
♦ การใช้สื่อวิดีโอประกอบการสนทนากับหญิงบริการฯ	37
♦ เทปบันทึกเสียง “แต่เพื่อนหญิง” เพื่อช่วยเพิ่มความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง	45
เทปบันทึกเพลงและบทสนทนา “แต่เพื่อนหญิง” 1	46
เทปบันทึกเพลงและบทสนทนา “แต่เพื่อนหญิง” 2	53
♦ เพลงจากเทปบันทึกเสียง	62
♦ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไข	69

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประเทศไทย เป็นไปอย่างรวดเร็วหลังจากการพบผู้ติดเชื้อเอดส์รายแรกในปีพ.ศ.2527 (ค.ศ. 1984) แม้ว่าการระบาดในระยะแรกส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มชายรักร่วมเพศ และผ่านเข้าสู่กลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น แต่การแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางในระยะต่อมาเป็นการแพร่ระบาดในกลุ่มรักต่างเพศ โดยมีหญิงบริการทางเพศเป็นกลุ่มใหญ่ที่ทั้งรับเชื้อและถ่ายทอดเชื้อเอดส์ ไปยังชายนักเที่ยว ซึ่งส่งต่อไปถึงภรรยาหรือคู่นอน และเด็กในครรภ์มารดาที่ติดเชื้อเอดส์

การป้องกันการแพร่กระจายของการติดเชื้อเอดส์ส่วนหนึ่งจึงมุ่งไปที่การยับยั้งการแพร่กระจายของโรคเอดส์ไปยังกลุ่มหญิงบริการทางเพศโดยชายนักเที่ยวที่ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งเป็นการลดแหล่งสะสมเชื้อแหล่งใหญ่ และลดการแพร่ระบาดของเอดส์ไปสู่ชายจำนวนมากที่นิยมซื้อบริการทางเพศ

มองอย่างผิวเผิน อาจดูเหมือนว่าหญิงบริการทางเพศเป็น “ภัยเอดส์” ที่สำคัญ แต่ถ้ามองอย่างลึกซึ้งอีกด้านหนึ่ง หญิงขายบริการทางเพศเป็นกลุ่มที่ต้องเผชิญกับภัยเอดส์อย่างรุนแรงที่สุด เป็นกลุ่มหญิงที่น่าสงสารและควรได้รับการช่วยเหลือ

สังคมไทยส่วนใหญ่ ประนามหญิงที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และหญิงที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่มีไข้สามเ็ดโดยถูกต้องอยู่แล้ว หญิงบริการทางเพศจึงเป็น “หญิงคนชั่ว” ในสายตาของคนทั่วไป ซึ่งมีผลให้หญิงบริการทางเพศส่วนมากรู้สึกด้อยและคิดว่าตัวเองไม่มีคุณค่า เป็นคน “เสียคน” เป็นคนไม่มีอนาคต ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้หญิงบริการทางเพศไม่สนใจที่จะดูแลสุขภาพและป้องกันตนให้พ้นจากโรคเอดส์อย่างจริงจัง

ผู้ให้บริการคนหนึ่งเคยสะท้อนความรู้สึกว่าตัวเองไร้คุณค่าออกมาอย่างชัดเจน

“ผู้หญิงอย่างหนู ทำไม่ต้องกลัวเอดส์

ติดเอดส์ แล้วตายเร็ว ไม่ดีหรือ

ผู้หญิงอย่างหนู จะอยู่ไปนานๆ ทำไม”

เพราะความคิดที่ไม่ทราบจะอยู่ต่อไปเพื่ออะไร หรืออยู่อย่างไรความหมาย ทำให้หญิงบริการส่วนหนึ่งมีชีวิต “อยู่ไปวัน วัน” และไม่สนใจที่จะยืนยันให้ลูกค้าใส่ถุงยางอนามัย

เราพบว่าปัจจัยสำคัญในการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอของหญิงบริการ คือความรู้สึกว่าตนเองยังมีคุณค่า และยังมีอนาคต (Koetsawang & Ford, 1993) กลวิธีที่ควรจะได้ผลดีในการส่งเสริมให้หญิงบริการใช้ถุงยางป้องกันเอดส์ตลอดไป จึงควรเป็นการช่วยให้หญิงบริการได้ตระหนักว่าตนเองยังมีคุณค่า และสามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะต้องป้องกันตัวเองให้พ้นจากการติดเชื้อเอดส์ เพื่อตัวเองและเพื่ออนาคต เกิดความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางของตัวเองโดยไม่ต้องมีใครบังคับ

Carl Rogers นักจิตวิทยาที่เป็นผู้ริเริ่มใช้ Person-centered counselling มีความเห็นว่า มนุษย์ทุกคนมีพลังผลักดันอยู่ในตัว เป็นพลังที่ต้องการจะเจริญเติบโตจนถึงระดับสูงสุดของเขาในทุกๆ ด้าน พลังนี้มีมาตั้งแต่เกิดและมีส่วนทำให้มนุษย์ทุกคนสามารถปรับปรุงและควบคุมชีวิตของตัวเองได้

แม้ว่า พลังผลักดันในคนบางคน อาจถูกกดหรือยับยั้งไว้ จากสภาพแวดล้อม จากการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง เช่น ขาดความรัก ความสนใจของพ่อแม่ ถูกทอดทิ้ง ถูกเยียนตี ถูกประนาม จนเขาต้องกลายเป็นคนมีปมด้อย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และเห็นตนเองปราศจากคุณค่า แต่เราสามารถช่วยให้เขาได้ตระหนักถึง คุณค่าของตนเอง และพัฒนาตัวเองได้ด้วยหลักการของ counselling โดยติดต่อสนทนากับเขาอย่างเพื่อน ให้เกียรติเขา ยอมรับเขา เคารพและรับฟังความคิดเห็นของเขา (Rogers, 1995)

การที่จะช่วยให้หญิงบริการทางเพศกลับมารู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง เป็นเรื่องที่ต้องเป็นไปได้ และการที่ผู้หญิงที่เคยมีอาชีพขายบริการทางเพศ จะกลับมามีครอบครัวที่ดี มีอาชีพที่ประสบความสำเร็จ ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน หากมีตัวอย่างจริงให้เห็นไม่น้อย โครงการนี้เลือกใช้วิธีเข้าถึงหญิงบริการฯ ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิดีโอและเพลงประกอบการสนทนาเป็นเครื่องมือ ในการช่วยให้หญิงบริการได้ตระหนักว่า ยังมีคนที่มองเธอในแง่ดี เธอยังมีคุณค่าของความเป็นคนเหมือนคนอื่น ๆ เธอยังมีสิทธิและความชอบธรรมที่จะดูแลสุขภาพของเธอ ชีวิตของเธอ เพื่ออนาคตที่ดีที่จะกล่าวในบทต่อไป

สุพร เกิดสว่าง

เอกสารอ้างอิง

Koetsawang S and Ford N. : An Investigation into the Psycho-Social Factors Influencing Condom Use among Female Sex Workers in Thailand. Usa Press, Bangkok 1993.

Rogers CR: A way of Being. Houghton Mifflin Company. New York, 1995 pp.117-8

การจัด “สนทนากลุ่ม”

สุพร เกิดสว่าง

การจับกลุ่มคุยกันเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในสังคม จุดมุ่งหมายของการจับกลุ่มคุยกันอาจเพียงเพื่อสนองความต้องการที่จะพบปะถามทุกข์สุขกัน ทำให้เรารู้สึกตัวว่าเรายังมีเพื่อน มีคุณค่าหรืออาจเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ และความคิดเห็นต่าง ๆ ในเรื่องที่สนใจ หรือเป็นปัญหาร่วมกัน เช่น การจับกลุ่มคุยกันเรื่องการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เรื่องเศรษฐกิจตกต่ำ แม้กระทั่งเป็นการเรียนการสอนก็ได้

มีการนำการสนทนากลุ่มมาใช้ในการงานวิจัย โดยเฉพาะเมื่อต้องการศึกษาด้าน ความคิดเห็น ทัศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งถือว่าเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งจะได้ลึกกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แต่มีใช้ประเด็นที่จะพูดในที่นี้

การสนทนากลุ่ม อาจนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือพฤติกรรมเสี่ยง แต่มีใช้ด้วยการพูดจาหวานล่อม ตักเตือน สั่งสอน หากด้วยการใช้หลักของการให้การปรึกษา (Counselling) วิธีการหลังนี้แม้จะไม่มีจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย แต่ผู้ดำเนินการจะได้เรียนรู้ และเข้าใจแนวคิดของผู้เข้าร่วมสนทนา ซึ่งอาจนำไปสู่แนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาคารขายบริการทางเพศ และการแพร่ระบาดของเอชไอวีจากธุรกิจทางเพศด้วย

การจัดสนทนากลุ่ม ทำได้ยากกว่าการสนทนากับคนคนเดียว ผู้ดำเนินการต้องฝึกและต้องหาประสบการณ์พอสมควรก่อนจะทำได้ดี ผู้ที่เริ่มทำครั้งแรกอาจรู้สึกว่าการสนทนาไม่ได้ดี ไม่มีสมาธิ ดีพอ แต่หากได้ทำไปสักระยะหนึ่งจะรู้สึกว่า การจัดสนทนากลุ่มนอกจากจะไม่ยากแล้ว ยังสนุกและน่าสนใจมากกว่าคุยกับคนคนเดียว

ข้อดีของการสนทนากลุ่ม ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1. ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย
2. ให้โอกาสผู้ร่วมสนทนา ได้พูดจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันอย่างมีสาระสำคัญ ซึ่งเป็นทักษะการติดต่อทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่ง เมื่อได้พบว่า ความคิดของตนมีคนยอมรับฟัง เป็นที่ยอมรับของคนอื่น รู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง ก็จะเกิด
3. คนที่เก็บกดมานาน มีโอกาสได้เปิดเผยความรู้สึก ความทุกข์ ความขัดแย้งต่าง ๆ ที่มีต่อผู้อื่น ต่อกฎเกณฑ์ ต่อสังคม ฯลฯ เป็นการช่วยลดความกดดัน และอาจได้เข้าใจชีวิต และสังคมดีขึ้น
4. ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือ การให้กำลังใจ การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมกลุ่ม ทำให้ตัวเองรู้สึกมีคุณค่า มีคนเข้าใจ เห็นใจ ห่วงใย ฯลฯ
5. การได้มีโอกาสช่วยเหลือคนในกลุ่ม มีโอกาสพูดในทางสร้างสรรค์ ทำให้ตัวเองเกิด ความภาคภูมิใจ รู้สึกตัวเองมีคุณค่ามากขึ้น

การสนทนากลุ่มที่จะนำรายละเอียดมากล่าวต่อไปนี้เป็นเรื่องของการสนทนากลุ่มที่จัดสำหรับหญิงบริการทางเพศ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแรงใจที่จะต่อสู้เพื่ออนาคตที่ดีกว่า

สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการจัดกลุ่ม :

1. วัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ต้องการครอบคลุม
2. สื่อช่วยในการสนทนา
3. สถานที่
4. ผู้ร่วมสนทนา ลักษณะและจำนวน
5. ผู้ดำเนินการ
6. วิธีดำเนินการ

1. วัตถุประสงค์และเนื้อหาของการสนทนากลุ่ม

การจัดกลุ่มสนทนาควรมีวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่จะครอบคลุม ในกรณีของโครงการนี้ เราจัดการสนทนากลุ่มสำหรับหญิงบริการทางเพศ เพื่อให้หญิงบริการทางเพศได้ตระหนักในคุณค่าของตนเอง (self-esteem) และมุ่งหวังที่จะมีอนาคตที่ดีกว่า ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ตั้งใจรักษาสุขภาพและหาทางป้องกันตัวให้พ้นจากโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ ที่อาจได้รับจากงานขายบริการทางเพศ

เนื้อหาของการสนทนา ต้องการครอบคลุมถึง

- คนทุกคน รวมทั้งหญิงบริการทางเพศ มีคุณค่า
- หญิงบริการทางเพศ ยังมีโอกาสเลือกอาชีพและอนาคตที่ดีกว่าได้
- อาชีพที่อยากทำหลังเลิกอาชีพขายบริการทางเพศ
- การวางแผนสำหรับอนาคต เช่น เก็บเงินไว้เป็นทุน การซื้อที่อยู่อาศัย การฝึกวิชาชีพ ฯลฯ
- ความทุกข์ (โดยเฉพาะด้านจิตใจ) ความเสี่ยงต่อโรคของอาชีพขายบริการทางเพศ
- วิธีการคลายเครียด ที่อาจมีผลซ้ำเติมตัวเองมากขึ้น เช่น การติดเหล้า ยาเสพติด การพนัน ฯลฯ
- การดูแลตัวเองไม่ให้ติดเอดส์ และถ้าติดเอดส์แล้วจะทำอย่างไร
- ความสนใจอื่น ๆ ของกลุ่มผู้ร่วมสนทนา

2. สื่อที่จะใช้ช่วยในการสนทนา

สื่อที่จะใช้ช่วยในการสนทนากลุ่ม อาจเลือกได้หลายอย่างตามความเหมาะสม ในโครงการนี้ เลือกใช้สื่อวิดีโอ เรื่อง “แต่เพื่อนหญิง 1 และ 2” (ดูหน้า 13-36) เป็นสื่อในการสนทนา (หน้า 12)

3. สถานที่จัดกลุ่มสนทนา

สถานที่ ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ควรเป็นสถานที่สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน มีความสะดวกสบายพอสมควร อาจเป็นในห้องประชุม ใต้ร่มไม้ ศาลาริมสระน้ำ ฯลฯ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ร่วมการสนทนา

การจัดที่นั่งควรเป็นวงกลม ให้ผู้ร่วมสนทนาหันหน้าเข้าหากัน อยู่ในสถานะเดียวกัน ผู้ดำเนินการ หรือ facilitator นั่งอยู่ในสภาพเดียวกับผู้ร่วมสนทนา

4. ผู้ร่วมสนทนา

4.1 จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนา

จำนวนผู้เข้าร่วมกลุ่มควรอยู่ในระหว่าง 5-8 คน ซึ่งกำลังเหมาะสมที่จะมีการโต้ตอบ ระดมความคิดและสามารถสังเกตภาษาท่าทางของแต่ละคนได้ดี ในวงสนทนาที่มีคนน้อยเกินไป จะมีข้อเสียที่ไม่ได้ความคิดเห็นหลากหลาย แต่ถ้ากลุ่มใหญ่เกินไป ความสนใจของผู้เข้าร่วมสนทนาจะลดลง หากทุกคนพูด จะใช้เวลานานเกินไป ทำให้ผู้ร่วมสนทนาเบื่อ และอาจจับคู่คุยกันแทนที่จะมีจุดสนใจร่วมกันทุกคน

4.2 ลักษณะของผู้ร่วมสนทนา

ผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา การเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม ในโครงการนี้ไม่จำเป็นต้องมีการคัดเลือกเป็นพิเศษ เพราะโครงการมุ่งที่จะเข้าถึงหญิงบริการทุกคนอยู่แล้ว การเลือกเข้ากลุ่มจึงขึ้นอยู่กับความสะดวก และเวลาที่ว่างของหญิงบริการมีข้อสังเกตคือ ผู้เข้ากลุ่มมักเลือกมากับเพื่อนที่ชอบพอกัน มาจากภาคเดียวกัน หรือเชื้อชาติเดียวกัน (เช่นไทยใหญ่) ฯลฯ ซึ่งมีข้อดีที่จะทำให้การสนทนาเป็นกันเองมากขึ้น

มีบางครั้งที่บ้าน (คนดูแลห้อง) ผู้ประสานงาน หรือเจ้าของ ประสงค์จะเข้าร่วมด้วย ด้วยความปรารถนาดี แต่ส่วนมากจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ค่อนข้างเครียด และทำให้หญิงบริการระมัดระวังตัวไม่กล้าพูด กลุ่มจึงควรประกอบด้วยหญิงบริการอย่างเดียว

อย่างไรก็ดี ผู้ดำเนินการจะต้องไม่ทำให้เขาเสียใจ หรือรู้สึกเสียหน้า บางครั้งสำหรับเฉพาะในกลุ่มนั้นอาจต้องยินยอมให้เจ้าของ หรือ ฯลฯ เข้าร่วมด้วย และค่อยอธิบายชี้แจงเหตุผลที่จะขอจัดกลุ่มสนทนา สำหรับหญิงบริการเท่านั้นสำหรับกลุ่มต่อไป อนึ่งถ้ามีผู้สนใจอยากดูวิดีโอ เราอาจจัดเวลาเฉพาะสำหรับคนอื่น ๆ ได้

5. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม

ควรมีผู้ดำเนินการอย่างน้อยสองคน โดยมีคนหนึ่งเป็นหลักในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ส่วนอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย ซึ่งอาจสลับกันทำหน้าที่ในกลุ่มต่อไป

ผู้ช่วยมีความสำคัญมากที่จะทำให้การสนทนากลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น สนุก น่าสนใจ และได้ผลสมความมุ่งหมาย หน้าที่ของผู้ช่วยคือคอยสังเกตจุดอ่อนของการสนทนา และแก้ไขจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องเหล่านั้น รวมทั้งช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ดำเนินการ เช่น การเปิด-ปิด วิดีโอ ฯลฯ

ตัวอย่างหน้าที่ของผู้ช่วยคือ

— ทำแผนผังของกลุ่ม

เมื่อเริ่มการสนทนา มีการแนะนำตัว ถามชื่อผู้เข้าร่วมสนทนา ผู้ช่วยจะเขียนแผนผังของกลุ่มให้ผู้ดำเนินการ เพื่อให้ผู้ดำเนินการสามารถเรียกชื่อผู้ร่วมสนทนาได้อย่างถูกต้อง

— ผู้ช่วยมีโอกาสที่จะสังเกตภาษากาย (non-verbal หรือ body language) ของผู้ร่วมสนทนา ทุกคนได้ดีกว่าผู้ดำเนินการ เพราะผู้ดำเนินการต้องเพ่งจุดสนใจไปยังผู้ที่กำลังพูดมากเป็นพิเศษ ผู้ช่วยจะเป็นผู้ตอบสนองผู้ร่วมสนทนาได้อย่างดีเช่น

ส่งกระดากให้เมื่อเห็นผู้ร่วมสนทนาคนหนึ่งมีน้ำตาไหล

เมื่อเห็นท่าทีของผู้ร่วมสนทนาคนอื่น (ไม่ใช่คนที่กำลังพูด) แสดงว่าอยากจะพูด หรือ แสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วย ผู้ช่วยอาจจะกีดผู้ดำเนินการ และสอดแทรกการสนทนา เมื่อมีจังหวะ เช่น

“จอยอยากจะบอกอะไรหรือคะ”

“ดูท่าทางเล็กไม่เห็นด้วย จะบอกอะไรไหมคะ”

— เพิ่มเติมประเด็นสำคัญที่ไม่มีใครพูดถึง

6. การดำเนินการสนทนากลุ่ม

ผู้ดำเนินการมีหน้าที่เป็นผู้เปิดประเด็นต่างๆ และเป็นผู้สนับสนุนให้มีการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง และแลกเปลี่ยนความคิด ความเห็น ความรู้สึก ฯลฯ ของทุกคนในกลุ่ม รวมทั้งเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม จะต้องไม่ใช่ตัวเองเป็นศูนย์กลาง (self-centered) ไม่ใช่ความคิดของตัวเองเป็นหลัก แต่ควรให้ความสำคัญกับผู้ร่วมสนทนาทุกคน โดยถือคนอื่น ๆ เป็นศูนย์กลาง (other person-centered) งานสำคัญสำหรับผู้ดำเนินการคือ

6.1 สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร อ่อนน้อม เป็นกันเอง วางตัวเป็นเพื่อน ไม่ใช่ผู้มีอำนาจ หรือ ฐานะสูงกว่า ยอมรับและให้ความสำคัญกับทุกๆ คน

ตัวอย่างการสร้างบรรยากาศ :

“กลุ่มนี้สวยๆ ทุกคนเลย ขอเรียกว่า “กลุ่มดารา” ได้ไหมครับ”

6.2 สร้างความผูกพันแนบแน่น (cohesiveness) ระหว่างคนในกลุ่ม ความรู้สึกผูกพันสนิทสนม จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดเผยความคิดหรือความรู้สึกของตัวเอง มีอิสระในการพูด ทำให้การสนทนากลุ่มได้ผลดีขึ้น

วิธีง่าย ๆ ที่จะสร้างความผูกพันในกลุ่มคือ การช่วยให้ผู้ร่วมสนทนาตระหนักว่า ทุกคนอยู่ร่วมโชคชะตาเดียวกัน “ลงเรือลำเดียวกัน” มีทุกข์สุขคล้ายกัน มีความต้องการเหมือนกัน ตัวอย่างเช่น

ผู้ดำเนินการ “พี่น้อง ๆ คุยกัน รู้สึกว่าทุกคนก็มีโชคชะตาคล้าย ๆ กัน
ลำบากมาเหมือนกัน กัน คนเราเลือกเกิดไม่ได้นะ”
มาลีสอด “เลือกเกิดมาจน” ทุกคนหัวเราะ

6.3 พยายามเข้าใจ (empathy) ในแนวคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้ร่วมสนทนา เช่น ตุ่ม มีกลิ่นเหงา เพื่อนร่วมสนทนาบอกว่า ตุ่มติดเหงา

ผู้ดำเนินการ “ทำงานอย่างนี้คงเครียดเหมือนกัน ที่ดื่มเหงา เพื่อให้หายเครียด
ลืมความทุกข์ใช้ไหมครับ”
ตุ่ม “ใช่ บางที น้อยใจตัวเอง คิดมาก เมาแล้วไม่ต้องคิดอะไร
หนูก็รู้เหมือนกันว่า มันไม่ดี”

6.4 ไม่ตำหนิ ไม่ตัดสินใคร (non-judgemental) การตำหนิทำให้เกิดความรู้สึกในทางลบ ไม่อยากคุย เกิดความรู้สึกต่อต้าน ในใจของทุกคนมักจะรู้อยู่แล้วว่าสิ่งที่ทำผิดหรือไม่ การตำหนิ การขัดแย้ง ถ้ามาจากผู้ร่วมกลุ่มสนทนา จะให้ความรู้สึกที่ตึกว่า เพราะคนที่ตำหนิเพื่อนในวงสนทนาแบบนี้ มักจะสนิทกับผู้นั้นมาก และเป็นการตำหนิในเชิงสร้างสรรค์ ตัวอย่าง:

ผู้ดำเนินการ “ถ้าเราขอให้แขกใส่ถุงยางทุกคน โอกาสที่เราจะติดเอดส์ก็น้อยมาก”
ปลา “คุณหมอคะ เจ็บมันไม่ค่อยใส่คะ คุณหมอดูมันหน่อย”
ผู้ดำเนินการ “หมอไม่ว่าหรอก เจ็บก็จะมีเหตุผลของเขานะ”
เจี๊ยบค้อนปลา “เจ็บก็ให้แขกใส่ปลอกทุกทีแหละ... แต่...”
นิจ “แต่ ถ้าเขารูปหล่อ แก่ปึงเขา ก็ไม่ใส่”
เจี๊ยบทำตาลอย “บางทีเจ็บก็ฝืนอยากมีแฟนแท้ ๆ แต่เขาสะอาดนะ”
น้อย “สะอาดก็ติดเอดส์ได้ ใช้ไหมคะ หมอ”
ผู้ดำเนินการ “ใช่ครับ ตอนแรกที่ติดเชื้อเอดส์ ไม่มีอาการให้เราเห็น แต่แพร่โรคได้”
เจี๊ยบ “ที่จริงเจ็บก็รู้นะ เอละ ต่อไปนี้จะไม่ใจอ่อนแล้ว”
ปลา “ขอให้จริงเถอะ”
เจี๊ยบ จับมือกับปลา “สัญญา” ทุกคนหัวเราะ

6.5 ดูแลทุกคนให้มีโอกาสพูดเท่า ๆ กัน

การสนทนากลุ่มจะได้ผลดี ถ้าผู้ร่วมสนทนาทุกคนได้มีโอกาสพูดและรู้สึกว่าการพูดหรือความคิดเห็นของเขามีคนตั้งใจฟัง ให้ความสำคัญ และพยายามเข้าใจ ผู้ดำเนินการเป็นผู้เชื่อมโยงการสนทนา และช่วยให้ทุกคนในกลุ่ม มีโอกาสพูดเท่า ๆ กัน อย่าให้เพียงสองสามคน ผูกขาดการพูด และอย่าทิ้งบางคนที่นั่งเงียบ การควบคุมต้องทำด้วยความนุ่มนวล เป็นกันเอง และแทรกอารมณ์ขัน เช่น

ผู้ดำเนินการ “เอาละ ตุ่มช่วยออกความเห็นมากแล้ว เดี่ยวคอจะแห้ง พักเสียก่อน ลองให้จอยพูดบ้าง จอยไม่ค่อยพูดเลย จอยจะ จอยคิดอย่างไรกับชีวิตในอนาคต”

จอย “จอย พูดไม่เป็น พูดไม่ถูก”

ผู้ดำเนินการ “จอยพูดอย่างที่จอยคิดก็ได้ เราพวกเดียวกันทั้งนั้นแหละ”

จอย “ใครอย่าชวนนะอนาคตจอยอยากมีแฟนที่รักเราจริง จอยจะเป็นเมียที่ดี เป็นแม่ที่ดี จะเลี้ยงลูกให้ดี จะให้เขาเรียนหมอ”

นิจ “เนี่ย ขนาดพูดไม่เป็นนะ”

อย่างไรก็ดี ถ้าผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาบางคน มีท่าทีอึดอัดไม่อยากพูด ผู้ดำเนินการต้องไม่แสดงความไม่พอใจ เบื่อหรือผิดหวัง แต่ควรถือเป็นเหตุการณ์ปกติ เข้าใจและไม่บังคับเร่งเร้าให้พูด ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะไม่พูด ถ้ายังไม่พร้อม เช่นผู้ดำเนินการอาจพูดด้วยหน้าตาอึดอัดว่า

“ไม่เป็นไรค่ะ ยังไม่พูดก็ได้ เอาไว้ยากพูดเมื่อไหร่บอกนะคะ”

ตัวอย่างในการสนทนากลุ่มครั้งหนึ่ง มีผู้ที่นั่งฟังเฉยๆ และเมื่อได้รับคำถาม จะตอบเพียง “ไม่ทราบ” “เหมือนกัน” เท่านั้น แต่รอไปอีกระยะหนึ่งก็แสดงท่าทางอยากรู้จะพูด และสามารถพูดได้ยาว และมีความคิดที่ดีมาก

เมื่อติดตามในภายหลังพบว่าก่อนการสนทนากลุ่ม เธอเป็นคนเงียบมากเกือบไม่เคยยิ้มกับใครเลย หลังการสนทนากลุ่ม เธอมีบุคลิกที่เปลี่ยนไปเป็นคนที่ยิ้มบ่อย และพูดกับเพื่อน ๆ เสมอ

6.6 เวลาในการสนทนากลุ่ม

เวลาในการสนทนากลุ่มขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการจัด และเวลาว่างของผู้สนทนา โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง มักจะเพียงพอ และไม่ถึงกับเบื่อหรือเหนื่อย

6.7 ปิดการสนทนากลุ่ม

ผู้ดำเนินการ ควรควบคุมเวลา และปิดการสนทนาด้วยการสรุปประเด็นสำคัญ ควรให้ผู้ร่วมสนทนามีส่วนร่วมในการสรุป และการนัดหมายในครั้งต่อไปด้วย

6.8 ของขวัญสำหรับผู้ร่วมสนทนา

ควรมีของขวัญ หรือของที่ระลึก เพื่อแสดงถึงความขอบคุณ และความพึงพอใจ และความผูกพันที่มีต่อกันในการร่วมสนทนา โครงการนี้เลือกใช้กรอบรูปที่ใช้ได้ทั้งตั้งโต๊ะ และแขวนฝาผนัง เป็นของขวัญ โดยให้เหตุผลกับผู้รับว่า ให้ไว้สำหรับใส่รูปคนที่เรารัก เช่น รูปลูก หรืออาจเป็นรูปตัวเอง เพื่อเตือนใจให้นึกถึงคุณค่าของตนเองและอนาคตของเขาเองและคนที่เขารัก

6.9 จำนวนครั้งของการจัดกลุ่มสนทนา

จำนวนครั้งของการจัดกลุ่มสนทนาขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการจัด ถ้าเป็นการจัดเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ควรมีการสนทนากลุ่มอย่างน้อยสามครั้ง แต่ละครึ่งห่างกันประมาณ 1-2 เดือน

ปัญหาที่พบบ่อยคือ หญิงบริการมีการหมุนเวียนเปลี่ยนที่กันบ่อย การนัดหมายถ้าระยะนาน มักจะได้ผู้ร่วมกลุ่มสนทนาเดิมไม่ครบ

สรุปขั้นตอนในการจัดทำสนทนากลุ่ม

สุพร เกิดสว่าง

พรสุข เกิดสว่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำสนทนากลุ่ม สำหรับโครงการนี้มี ดังนี้

1. วิดีโอ "แต่เพื่อนหญิง" ชุดที่ 1 และ 2
2. เทปคาสเซต "แต่เพื่อนหญิง" ชุดที่ 1 (ผู้ประกาศหญิงชื่อ เกศริน)
3. เทปคาสเซต "แต่เพื่อนหญิง" ชุดที่ 2 (ผู้ประกาศชายชื่อ นรุต)
4. "ความตั้งใจจริง" (เต็ม 100%) ที่จะเข้าไปพบและพูดคุยกับผู้หญิงที่ทำงานนี้

ขั้นตอนในการดำเนินงาน

1. การติดต่อก่อนจัดกลุ่มสนทนา ควรเข้าพบและแนะนำตัวกับเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ดูแลสถานบริการ อธิบายรายละเอียดของโครงการ โดยพยายามชี้ให้เห็นว่าถ้าสถานบริการของเขาได้เข้าร่วมในกิจกรรมนี้จะก่อให้เกิด ประโยชน์อย่างไร ทั้งต่อตัวเจ้าของสถานบริการ และผู้หญิงที่ทำงาน อย่าพยายามทำให้เขารู้สึกว่าเรากำลังเข้าไปตรวจสอบสถานบริการของเขา แต่ทำให้เขารู้สึกว่าเราเข้าไปด้วยความห่วงใยในสุขภาพของผู้หญิงที่ทำงานในสถานบริการ

บอกถึงสิ่งที่เราต้องการให้เขาช่วยเหลือ เช่น การนัดเด็ก การจัดกลุ่มเด็ก ตลอดไปจนถึงการให้ความช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์เครื่องเล่นวิดีโอต่างๆ และขออนุญาตนำเด็กออกมาจัด กลุ่มข้างนอกสถานบริการ (ในกรณีที่พิจารณาแล้วว่าจัดการในสถานบริการมีความไม่เหมาะสม)

2. การจัดสนทนากลุ่ม

2.1 สนทนากลุ่ม ครั้งที่ 1

2.1.1 เริ่มต้นด้วยการแนะนำตัวกับสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งอธิบายถึงจุดประสงค์ในการเข้ามาของเรา สร้างบรรยากาศในการพูดคุยให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเองสบายๆ ไม่เครียด เริ่มต้นพูดคุยด้วยคำถามง่ายๆ ทั่วๆ ไป ก่อนที่จะเข้าสู่การพูดคุยในคำถามเพื่อประเมินความคิดของสมาชิกภายในกลุ่ม (โปรดดูตัวอย่างคำถามได้ในคู่มือนี้)

2.1.2 ฉายวิดีโอรอบที่ 1 ระหว่างการชมวิดีโอให้ใช้วิธีการสังเกตการณ์สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคน ว่ามีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง สนใจชมวิดีโอหรือไม่ พร้อมทั้งจดบันทึกเอาไว้เพื่อนำไปใช้ในการเขียนแบบประเมิน

2.1.3 พูดคุยกันภายในกลุ่มอีกครั้ง โดยนำเนื้อหาในวิดีโอมาเปิดเป็นประเด็นในการพูดคุย อาจเริ่มด้วยคำถามง่ายๆ ก่อน (โปรดดูตัวอย่างคำถามในคู่มือนี้) หากมีสมาชิกภายในกลุ่มอ่อนไหว ร้องไห้ ให้ปล่อยให้ร้องไห้ไปสักพักหนึ่งก่อน ควรมียกกล่องกระดาษทิชชูเตรียมไว้สำหรับให้ซับน้ำตา เมื่อความรู้สึกของเขาดีขึ้น จึงค่อยชวนพูดคุยต่อตามปกติ นอกจากนั้นในระหว่าง

พูดคุยกัน ต้องพยายามรักษาสมาธิของสมาชิกภายในกลุ่มให้ได้มากที่สุด โดยการตกลงสัญญากันภายในกลุ่มก่อนว่าจะร่วมพูดคุยกันตั้งแต่เริ่มจนจบ

2.1.4 ฉายวิดีโอรอบที่ 2 เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ทบทวนดูอีกครั้ง หากมีตอนไหนที่สมาชิกในกลุ่มไม่เข้าใจ ก็อาจตอบข้อซักถามได้

2.1.5 พูดคุยกันอีกเล็กน้อย ก่อนสรุปจบ ก่อนจบแสดงความขอบคุณที่เขาเสียเวลามาร่วมพูดคุยกับเรา

2.1.6 แจกเทปคาสเซต ชุดที่ 1 พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดเล็กน้อยของเทปคาสเซต เชิญชวนให้เขานำไปฟังเวลาเครียดหรือเหงา และบอกว่าเราจะมาหาและเยี่ยมเยียนเขาอีก

2.2 สนทนากลุ่ม ครั้งที่ 2

หลังจากการทำสนทนากลุ่ม ครั้งที่ 1 ได้ประมาณ 1 เดือน จึงเข้าไปพบสมาชิกกลุ่มเดิมอีก และพูดคุยกับสมาชิกกลุ่มถึงสารทุกข์สุกดิบต่างๆ ก่อนเข้าคำถามในเรื่องของเทปคาสเซต ว่าฟังแล้ว ชอบหรือไม่ชอบอย่างไร ยังเก็บรักษาไว้อยู่หรือไม่ ก่อนจบการสนทนาให้แจกเทปคาสเซตชุดที่ 2 บอกให้ทราบว่าชุดนี้มีเพลงเพราะเหมือนชุดแรก พร้อมทั้งนัดแนะว่าอีกประมาณ 1 เดือน เราจะเอาวิดีโอชุดใหม่มาให้ดูอีกม้วนหนึ่ง

2.3 สนทนากลุ่ม ครั้งที่ 3

2.3.1 หลังจากนั้นอีกประมาณ 1 เดือน จึงเข้าไปพบสมาชิกกลุ่มเดิมอีก พูดคุยและถามถึงเทปคาสเซตชุดที่ 2 ว่าฟังแล้วเป็นอย่างไรบ้าง

2.3.2 ฉายวิดีโอชุดที่ 2 ก่อนชมวิดีโอชุดที่ 2 ให้พูดคุยพื้นความจำสักระยะหนึ่งก่อน ว่ายังจำเนื้อหาในวิดีโอชุดแรกได้หรือไม่ เริ่มการจัดกลุ่มสนทนาเหมือนเดิม จากนั้นให้ฉายวิดีโอในชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ติดต่อกันไปเพราะมีเนื้อหาติดต่อกัน หลังจากฉายวิดีโอทั้ง 2 ชุดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เริ่มการสนทนาต่อ โดยใช้เนื้อหาในวิดีโออีกเช่นกันมาเป็นตัวจุดประเด็นในการพูดคุย (เหมือนในขั้นตอนการฉายวิดีโอชุดที่ 1)

หมายเหตุ : หลังจากการทำสนทนากลุ่ม ควรบันทึกผลการทำลงในแบบประเมินที่ได้กำหนดไว้ด้วย ซึ่งแบบประเมินนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการประเมินผลการทำสนทนากลุ่มได้เป็นอย่างดี

รายละเอียดทุกอย่างที่บันทึกลงในแบบประเมินนี้ควรทำทันที หลังจากเสร็จสิ้นการทำสนทนาแต่ละครั้ง หากปล่อยค้างไว้ เมื่อทำหลายๆ กลุ่มแล้วผู้ทำจะลืม เกิดความสับสน และอาจทำให้ตกรายละเอียดที่สำคัญไปได้ การอัดเทประหว่างการสนทนาก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ช่วยได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นควรได้มีการตกลงและทำความเข้าใจกับสมาชิกภายในกลุ่ม หรือขออนุญาตสมาชิกในกลุ่มก่อน มิฉะนั้นสมาชิกภายในกลุ่มอาจไม่กล้าพูดโดยเปิดเผย

สื่อบทสนทนา

สุพร เกิดสว่าง

พรสุข เกิดสว่าง

เป็นสื่อที่จัดทำขึ้นสำหรับหญิงบริการโดยเฉพาะ เน้นเสนอแนวทางตามรูปแบบการให้คำปรึกษา ซึ่งให้ผู้ชมมีโอกาสคิดและตีความเอง โดยเว้นการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ซึ่งควรอยู่ในขั้นตอนของการร่วมสนทนากลุ่มใน intervention หลักเสี่ยงลักษณะของการให้คำปรึกษา ซึ่งผู้หญิงมักได้รับมาตลอดจากเจ้าหน้าที่ ไม่แสดงเจตนาจะกลวิธีชักจูงแต่ให้ใช้ถ้อยคำอย่างนุ่มนวล เนื่องจากปัญหาของแต่ละคนมีรายละเอียดต่างกัน และผู้หญิงก็จะมีวิถีชีวิตการได้ตามแนวทาง และประสบการณ์ของตน หากจะกระตุ้นความรู้สึกตัวเอง แรงจูงใจที่จะปกป้องตัวเอง ความเชื่อมั่นและความตั้งใจมั่น และเน้นถึงความไม่ฝืนและการตัดสินใจชีวิตที่ดีกว่า โดยไม่มีการพยายามชักนำให้หญิงบริการต้องเลิกอาชีพ ทั้งนี้ สื่อดังกล่าวจึงกลายเป็นสื่อสำหรับผู้หญิงโดยแท้จริง ด้วยความเข้าใจในปัญหา และภาวะความจำเป็นของแต่ละคน

รูปแบบของสื่อบทสนทนาจะเป็นละครชีวิตโทนอบอุ่น แสดงภาพชีวิตที่เหมือนจริง และเป็นธรรมชาติ เพื่อให้หญิงบริการรู้สึกมีส่วนร่วม โดยจะเสนอทั้งภาพของหญิงบริการตามบ้านช่องอาบอบนวดและนวดแผนโบราณ เพื่อแสดงความเหมือนและต่างของทุกกลุ่ม และเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้เสมือนเป็นเรื่องราวของตนเอง บุคลิกตัวละครในเรื่องจะคัดลอกมาจากหญิงบริการตัวจริง โดยหยิบตัวตอนที่หลากหลายเพื่อแสดงแนวคิดที่แตกต่าง บทสนทนาในเรื่องหลายตอนจะถูกถอดมาจากการสนทนากลุ่มหรือคำให้สัมภาษณ์ของหญิงบริการ โดยแนวคิดที่ต้องการนำเสนอจะถ่ายทอดออกจากปากตัวละครเหล่านี้ เพื่อให้ผู้ชมไม่เกิดความรู้สึกเหมือนกำลังถูกสั่งสอน หากเป็นเพียงการรับฟังความคิดเห็นจากคนที่ทำงานอาชีพเดียวกันหรือมีชีวิตคล้ายคลึงกัน ซึ่งน่าจะมองเห็นหัวใจของปัญหาได้ชัดเจน

วิดีโอตอนสองเกิดขึ้นจากการเรียกร้องของกลุ่มที่ได้ชมตอนแรก โดยแต่ละคนมักมีการคาดเดาต่อถึงเส้นทางชีวิตของตัวละครแต่ละตัว นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเสริมแนวทางการสร้างความรู้สึกในคุณค่าตนเองที่จำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นและเน้นย้ำเมื่อเวลาผ่านไป วิดีโอตอนสองจะแสดงภาพเมื่อเหตุการณ์ในตอนแรกได้ผ่านไป 1 ปี เสริมเรื่องราวของหมอนวดแผนโบราณ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มขายบริการแฝง ซึ่งวิถีการทำงานรูปแบบชีวิตแตกต่างจากหญิงบริการตามบ้านช่อง และอาบอบนวดมาก นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างคามหวังและกำลังใจที่เข้มแข็งให้แก่ผู้ที่ติดเชื้อมาแล้วด้วย

เนื้อหาของวิดีโอตอนสอง แม้จะกล่าวถึง ความสำเร็จในการหาอาชีพใหม่ของตัวละครบางตัว แต่มีการนำปัญหาเสพยาเสพติด, การพนัน และการใช้เงินที่ไม่คุ้มค่า เช่น ไปเลี้ยงผู้ชาย รวมทั้งปัญหาเมื่อติดเชื้อมาแล้ว บรรยายภาพของวิดีโอที่ค่อนข้างหนัก โดยเฉพาะมีตอนจบที่ทึ่งเศร้า แต่เป็นไปโดยจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ดูตั้งใจอย่างจริงจังที่จะหาอาชีพใหม่ที่ไม่ต้องเสี่ยงต่อโรคเอดส์

วิดีโอ : แด่เพื่อนหญิง 1

พรสุข เกิดสว่าง

สื่อวิดีโอ ความยาวประมาณ 12 นาที

กลุ่มเป้าหมาย หญิงบริการอาบอบนวด และหญิงบริการประจำสำนัก

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อชักนำให้หญิงบริการรู้สึกถึงคุณค่าชีวิตของตน ซึ่งเมื่อเธอเหล่านั้นรู้สึกรักตนเอง มีความหวัง ความฝันถึงอนาคตได้แล้ว ก็เกิดความตั้งใจแน่วแน่ที่จะป้องกันตนเอง ไม่ให้ติดโรคร้ายใดใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์
 2. เพื่อย้าข้อมูล ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์
 3. เพื่อดึงดูด ชักนำให้หญิงบริการมีความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ในการมีเพศสัมพันธ์ ทั้งในการทำงานและในชีวิตส่วนตัว
 4. สอดแทรก เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา การปฏิเสธ ต่อรอง ในกรณีที่แขกไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย
 5. สร้างทัศนคติ ความมั่นใจให้แก่หญิงบริการว่า ทุกคนล้วนมีอำนาจ สิทธิ และความ สามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ด้วยตนเอง

แคแรคเตอร์ตัวละคร

1. **มาลี** วัย 22-23 ปี ไม่เคยแต่งงานมาก่อน ตรงเข้าทำงานนี้ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ และค่านิยมของความมกตัญญู มาลีเคยไปอยู่หาดใหญ่มาก่อน ซึ่งแสดงว่า เคยทำงานอาชีพนี้มานานพอสมควร มาลีไม่ใช่คนที่ดูคล่องหรือเปรี้ยว จะดูอ่อนๆ น่ารัก ช่างคิด แต่อาจจะขาดความมั่นใจในตัวเองในบางครั้ง

2. **ลดา** หมอนวดสาววัยใกล้ 30 ปี เป็นคนบ้านเดียวกันกับมาลี ลดาผ่านการแต่งงานและหย่าร้าง มีลูกสาวอายุประมาณ 7 ขวบซึ่งให้อยู่กับยายที่ต่างจังหวัด ลดามีความเป็นผู้ใหญ่ หนึ่ง มั่นคง มั่นใจในตัวเองสูง อาจไม่พูดมาก แต่ช่างคิด

3. **รุ่ง** หมอนวดวัยใกล้เคียงลดาหรือแก่กว่า เริ่มดูทรุดโทรมแล้ว เป็นคนพูดจาเก่งฉฉาน มีความคิด มักแสดงตัวเหมือนคนไม่มีความทุกข์ใดๆ

4. **น้อง** หมอนวดสาววัย 22-23 ปี สวยเปรี้ยว ยังหลงระเริงอยู่กับชีวิตที่สะดวกสบายจนไม่คิดถึงอนาคตมากนัก ขาดประสบการณ์ที่จะคิดไกลๆ

5. **นก** หญิงบริการสำนักเดียวกับมาลี วัยราว 23-24 ปี ยังสาวแต่มีความคิด พูดเก่ง พูดมาก ไร่แรงแจ่มใสจนเหมือนคนไม่คิดอะไร แต่ลึกๆ จะคิดมาก ฉลาด ปากร้ายใจดี

6.นาง หญิงบริการประจำสำนักเดียวกับมาลี อายุมากกว่าเล็กน้อย เจียบ อมทุกข์ ดูเป็นคนมีความกดดันไม่มีความสุขอย่างเห็นได้ชัด มีลูกเป็นภาระต้องส่งเสียเลี้ยงดู จึงต้องจำใจทำงานนี้

7.เยาว์ เด็กสาววัยไม่ถึง 20 ปี ชื่อ ถูกหลอกมาแต่แรก เคยเป็นเด็กมีปัญหาเกรมาก่อนภายนอกอาจแสดงท่าทีไม่เดือดร้อน แต่เยาว์เป็นเด็กวัยรุ่นที่เหงา เค้างกว้างแบบเด็กวัยรุ่นอยู่มาก เยาว์ไม่มีหลักยึดที่จะคิดป้องกันตนเอง ไม่สนใจที่จะรักษาตัวเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะประสบการณ์ชีวิตที่น้อยกว่าคนอื่นก็เป็นได้

แต่เพื่อนหญิง 1

บทและกำกับการแสดง พรสุข เกิดสว่าง

OUTDOOR

SCENE 1A ป้ายรถเมล์หน้าศูนย์การค้าระดับกลาง ริมถนนใหญ่แถบชานเมืองหรือใกล้กทม.
กลางวัน มาลี นั่งอยู่ที่ป้ายรถเมล์

COSTUME มาลี : เสื้อกางเกงเรียบๆ ราคาไม่สูงนัก ไม่ดูเปรี้ยวหรือ เซ็กซี่ สีส้นไม่ฉูดฉาด
ไม่แต่งหน้าหรือแต่งแต่น้อย
ลดา : เสื้อกระโปรงเป็นชุดกัน ไม่ฉูดฉาดแต่ดูดีเหมือนสาวออฟฟิศทั่วไป
แต่งหน้าทำผมพิถีพิถัน

ภาพ	เสียง
- L.S PAN (แทนสายตามาลี) ภาพความหรรษาของสังคมเมืองปัจจุบัน เช่น รถยนต์ราคาแพง คน แต่งตัวด้วยเสื้อผ้า เครื่องประดับโก้หรู	ดนตรี
- C.U ใบหน้ามาลี มอง ค่อนข้างเหงา เหงื่อลอย	ดนตรี
- L.S PAN (แทนสายตา) หนุ่มสาวควงคู่ผ่านกันไปดูสดชื่นแจ่มใส	ดนตรี
- C.U (กว้างขึ้น) มาลี มอง	ดนตรี
- L.S/M.S (แทนสายตา) พ่อแม่ลูกมีกิจกรรมร่วมกันแบบครอบครัวอบอุ่น (เช่นกินขนม กินข้าว ยืนคุย)	ดนตรี
- M.S มาลินั่งที่ป้ายรถเมล์ ในมือถือถุงช้อปปิ้งที่เพิ่งซื้อ	ดนตรี
- L.S. (แทนสายตา) ผู้คนที่ป้ายรถเมล์ กล้องค่อยๆ เคลื่อนเข้าจับภาพ ลดาซึ่งเพิ่งเดินออกมาอาจจะเรียกแท็กซี่ ในมือถือถุงช้อปปิ้ง 2-3 ถุง	ดนตรี
- C.U ใบหน้าลดา (แทนสายตามาลี)	ดนตรี

มาลีรับเข้ามาทักลดาทันทีที่จำได้

มาลี : เฮ้ย...พี่ดา.....

ลดา (ดีใจและแปลกใจ) : เออ.มาลี..ไปไหนมาไงมาไฉนแถวนี้ได้วะ

มาลี (ยิ้มจางลงเล็กน้อย) : ก็..มาคล้ายๆ พี่นั่นแหละ

ดนตรี

FADE OUT

INDOOR

SCENE2 ในร้านอาหารเล็ก ๆ ไม่จอแจมากนัก มาลีและสดานั่งดื่มเบียร์คุยกัน
กลางวัน กับแก้มในจานพร้อมไปบ้างแล้ว

ดนตรี

มาลี : มันก็เป็นบ้านธรรมดาแหละพี่ แม่เค้าก็ดี ให้เราอยู่คนละห้อง ๆ ไปเลย เวลารับแขก
ก็เอาเข้าห้องใครห้องมันไม่ต้องปนกัน เรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ก็ดี ไว้ใจกันได้
ลดา (ยิ้ม ถอนใจ) : เออ..เนอะ แล้วก็มาเจอแกทำงานอย่างนี้เข้าอีกคน แต่อยู่ยั้งจังไม่โทรมาแย้เหอะ
คินนิงแหกกันเข้ามาที่คนต่อกินนิง ก็ยวนนิงก็ไม่ที่ตั้งมั่ง..
มาลี : โอ้ย..ธรรมดาที่ไม่มากนักหรอกพี่ อย่างฉันมันก็ดีแล้ว ให้ไปเป็นหมอนวดอย่างพี่
ก็ไม่ไหวหรอก สวยก็ไม่สวย แล้วยังต้องมาเอาใจแขกทำนั่นทำนี่อีก
ลดา : แล้วเรื่องปลอกล่ะ?
มาลี (ท่าทางไม่ยากพูดมาก) : แม่เค้าก็ให้ใส่ทุกคน...
ลดา : เออ..ก็ดี บางทีนี่ตามใจแขก แขกเง่าไม่ยอมใส่ก็ไม่ให้มีปัญหากับแขก เค้าไม่สนใจ
ว่าเราจะเสี่ยงแค่ไหนยังงี้ ที่ชั้นอยู่เค้าเข้าใจนะ มีกฎให้ใส่ทุกคน จะได้ยกเกรตว่า ที่นี่
ไม่มีเอดส์
มาลี : ก็เหมือน ๆ กันแหละพี่ แค่ออนฉันได้เงินน้อยกว่าหน่อย แต่ก็พอส่งบ้านสบาย ประหยัดเอา.
ลดา : อ้อ..ของชั้นมันก็ค่าใช้จ่ายสูงนะนะแต่งตัวแต่งอะไร แต่ก็พอให้ลูกอยู่สบายได้เหมือนกัน
(ยิ้ม) มันขึ้นป.1 แล้วยะแก คำนุ่น ๆ นี่ ๆ สารพัด เดี่ยวค่าเทอมค่าเสื้อผ้า ค่าขนม โอ้ย
..(บ่น แต่เอ็นดูและภูมิใจมาก)
มาลี : แล้วผัวพี่เค้าไม่ช่วย...
ลดา : โอ้ยช่างเค้าเหอะ ฉันอยู่ของฉันได้ไม่ต้องพึ่งใคร

C.U ใบหน้าที่มั่นใจของลดา

ดนตรี

FADE OUT

OUTDOOR

SCENE 1B ป้ายรถเมล์เดิม ลดาเรียกแท็กซี่ได้แล้ว กำลังจะขึ้น
กลางวัน
ลดา : แล้วเจอกัน

มาลี : แล้วฉันจะโทรไป เพื่อได้ไปเยี่ยมบ้านด้วยกันมั่ง

มาลีปิดประตูส่งสดา ยืนดูรถวิ่งไป

ดนตรี

FADE OUT

INDOOR

SCENE 3 ในห้องแต่งตัวของสถานอาบอบนวดแห่งหนึ่ง พนักงาน 4-5 คน รวมทั้ง
กลางวัน สดากำลังแต่งเนื้อแต่งตัว (เช่น หวีผม เติมสีส้นบนใบหน้า ดูความ เรียบร้อยของเสื้อผ้า)

ดนตรี

รุ่งเดินเข้ามา เปิดกระเป๋าถือ เอาถุงยางอนามัยเป็นกล่องที่เพิ่งซื้อจาก
ในสถานอาบอบนวดนั้นยัดลงกระเป๋าถือสลก ๆ

รุ่ง (จ้องหน้าตัวเองในกระจก) : ใกล้เคียงความจริงเข้ามาแล้วเว้ย...

สดา (หวีผม) : เรียนจะจบคอร์สแล้วเหอ..

รุ่ง : เออ..กำลังเดินทางหาทุนงวดสุดท้ายสุดฤทธิ์ พวกหล่อนเตรียมจัดงานเลี้ยงส่งไว้ได้เลย

น้อง : พี่แน่ใจเร้อ...ว่าไอ้ร้านเสริมสวยแบบนี้มันจะไปรอด

สดา (หัวเราะเรียบ ๆ) : นี่..แถมจะไม่ให้มันฝืนมั่งเชียวเหอ

รุ่ง : โอ้..ขอโทษที่ ไม่ใช่แค่ความฝัน ทำด้วย..ทำแล้ว..แต่งร้านก็จะเสร็จแล้ว ทำงานมางก ๆ
ก่อนจะห่อหุ้มไม่มีใครเอา ตอนนี้ขายได้ทุกอย่าง ยืมสูตรรูปแบบ

สดา (ทาปาก มองกระจก ยิ้มเรียบ ๆ) : ระวังเถอะ

น้อง : โอ๊ะ..ทำงานอย่างงี้มันต้องเสี่ยงกันมั่ง เราก็ดูดี ๆ ว่าเค้าไม่เป็นอะไรสิ ไม่ได้เอา
ไม่เลือกชะหน่อย

สดาอำปากจะเถียง แต่รุ่งชิงตอบก่อน

รุ่ง (แทรก) : เฮ้ย..ไม่ใช่อย่างนั้น บริการก็ส่วนบริการ แต่ไม่ใช่ปลอกชั้นไม่เล่นด้วยนะแก
เอตส์มันดูออกที่ไหน หมอเขาบอกมาปาว ๆ

สดา (เสริม) : ไซ้ มันไม่ต้องมีอะไรให้เห็นว่าผิดปกติเลยซักนิดเดียว

รุ่ง : เออ..ไม่เอาด้วยละฮะ เกิดขายติดเอตส์ขึ้นมา เปิดร้านเสริมสวยถึงมือขึ้นรวยเร็วยังไง ก็อดใช้เงิน

C.U ใบหน้าสดา ดวงตามีแววคิด มองภาพตัวเองในกระจก

ดนตรี

FADE OUT

OUTDOOR

SCENE4 ลานบ้านข้างครัวเป็นที่สำหรับกินข้าว เป็นเวลาบ่ายแก่ๆที่ทุกคนจะกินข้าวก่อน
กลางวัน เริ่มงาน มีผู้หญิงอยู่ด้วยกัน 5-6 คน แต่งตัวอยู่กับบ้าน มีทั้งขาสั้น ผ่าถุง
เสื้อยืด เสื้อกล้าม บางคนแต่งหน้าแล้ว บางคนยัง บางคนช่วยทำกับข้าว
บ้างก็นั่งรอคุยกัน มาลีกำลังต้มน้ำพริก

นก (ร่ำเรง ช่างเจรจา) : อย่าเลย..ชั้นบอกเล่นนะ ไม่ใส่ปลอกสมัยนี้ไม่มีใครเค้าเอาแล้ว
ชีวิตชั้นมีราคาเกินกว่าเงินจ๊ีบจ้อย

นาง (ทำกับข้าว พูดเรียบๆ) : แต่ชีวิตชั้นอาจจะไม่เกินหรอก ตายเร็ว ๆ ก็ดี
จะได้หมดเวรหมดกรรมไป

เขาว : พูดถึงพี่ก็ยังมีลูกต้องเลี้ยง...

C.U.นาง วุบสะเทือนใจแต่ทำเฉยๆ

เขาว (ต่อ) : เขาวซิ..หัวเดียวกระเทียมลีบ เรามันเจจนพ่อแม่เค้าไม่เอาแล้ว จะไปทำอะไรยัง
หวังรอแต่โชคช่วยให้ใครมันมารักเราจริงสักคนเท่านั้นแหละ

มาลี : ชั้นไม่เห็นจะหวัง คนอย่างเราใครเค้าจะมาเอา

นก : เอาไม่เอาก็ช่างมันสิแก ฟลุ๊ก ๆ มันก็มีดีได้ แต่ถ้าไม่มี ก็อยู่ของเราไปไม่เห็นต้องพึ่งใคร

มาลี : ก็ใช่ ตอนนี้ชั้นก็หาส่งบ้านอยู่คนเดียว

นก : ก็แล้วไง ถ้าแกเป็นอะไรไป ทางนั้นเขาจะทำยังไง จริงปะ? ..แล้วแกจะรีบตายไปทำไม
(หันไปทางนาง)

นาง (เดินยกอาหารมาตั้งโต๊ะ) : ชั้นก็พูดไปงั้น เอาเข้าจริง อย่างเรานะเป็นอะไรไปไม่ได้หรอก
ใช้สั๊กน้อยยังไม่อยากเป็นให้เสียงาน ลูกอยู่ทั้งคน วันนีวันไหนก็ตายไม่ได้แกเอ๊ย...

C.U มาลี

มาลี : แล้วแกจะไม่มีวันพลาดเลยใช่มั้ย

ดนตรี
FADE OUT

INDOOR

SCENE 5 ที่อพาร์ทเมนต์ระดับกลาง ๆ ลดาไขประตูเข้ามาเปิดไฟ ห้องของ
กลางคืน ลดาแสดงฐานะค่อนข้างดีของหมอนวด (ลดาเพิ่งกลับจากงาน)

ภาพ	เสียง
ลดาทรุดตัวนั่งที่โต๊ะ เหนื่อยกาย เพลียใจ	ชาย (ในความคิดลดา) “ทำไมล่ะ เราก็คงจะเรียกได้ว่า เป็นขาประจำกันแล้ว กลัวอะไรนะผมยังไว้ใจดา แล้วดา ไม่ไว้ใจผมเหรอ
ลดาถอนใจ ค่อนข้างเครียด หยิบถุง ถุงข้อปึงที่ซื้อม้วนนี้เปิดดู เมื่อเห็น กระเป๋านักเรียนที่ซื้อมาฝากลูก ก็มีสีหน้า อ่อนโยนขึ้น	ด.ญ.วัย 7 ขวบ(ในความคิด) “เมื่อไรแม่จะมาอยู่กับหนูกับยาย?”
ลดาดูข้าวของอย่างใจลอย	ชาย (ในความคิด) “ผมรู้ว่าคุณเก่ง คุณทำให้สนุกได้ ผมถึง ได้มาหาบ่อย ๆ แต่ผมอยากลองอย่างธรรมชาติมั่ง เข้าใจมั๊ย”
ลดาสลัดความคิดออก เก็บของใส่ ใส่ถุงเอาไปวางเข้าที่ให้เรียบร้อย มองไปที่ภาพถ่ายลูกสาววัย 7 ขวบ ดูแจ่มใสน่ารัก (ใส่กรอบวางอยู่)	ลูก (ในความคิด) “แม่ หนูอยากได้กระเป๋านักเรียนสีแดง ๆ ใบนี้ขาดแล้ว ยายว่าซื้อใหม่ดีกว่า”
ลดาขมเล็กน้อย เมื่อคิดถึงคำอ้อนของลูกสาว	ดนตรี

ลดา (เปลี่ยนเป็นครุ่นคิด) ขณะลบเมคอัพ อยู่หน้ากระจก	ชาย(ในความคิด) “ผมทบทวนน้อยไปหรือลดา?”
ลดา ชะงักนิดหนึ่งแต่เมื่อคิดถึงคำพูดของลูก ก็ลบเมคอัพต่อ	ลูก (ในความคิด) “แม่..หนูบอกยายว่า แม่เป็นเมดโรงแรมนี้ ไม่ดีเลย ไม่ได้มาอยู่บ้าน หนูอยากให้แม่หาเงินได้เร็ว ๆ แล้ว มาอยู่บ้าน” (ดนตรีเบา)
ลดาหัวผม ยิ้มอย่างมั่นใจ มั่นคง พูดกับเงาตัวเองในกระจก	ลดา : ฉันทำให้คุณได้คุ้มค่าที่ปทุกอย่งนั้นแหละคะ ..แต่ฉันก็มีกฎของฉัน
ZOOM IN ----> C.U.	ดนตรี

INDOOR

SCENE 6 ที่บ้านทำงานของมาลี บริเวณที่ผู้หญิงจะนั่งรอให้แขกมาเลือก ขณะนี้บ้านปิดแล้ว
กลางคืน มีแต่แสงไฟสลัว มาลี นั่งกอดเข่าอยู่คนเดียวเหงาๆ
เขย่าวเดินเข้ามา ทำทางกลุ้ม กังวล เคืองเคือง

ดนตรี

เขย่าว : เขย่าวนอนไม่หลับ (หยิบเบียร์กระป๋องจะมากิน)

มาลี (พูดเบาๆ อย่างตัวเองก็ไม่สบายใจนัก น้ำเสียงอ่อนโยน) : แกไม่เคยคิดจะเก็บเงินเลย หรือจะ

เขย่าว (ลงนั่งใกล้ๆ ถอนใจ) : คิด แต่ก็ไม่เก็บ เก็บไม่ได้ (ยกไหล่หัวเราะ) เป้อ มันเป้อ

เรามันไม่มีที่ไป บ้านก็ไม่มี ภาระก็ไม่มี

มาลี : ตัวแกนั่นไง..ภาระใหญ่แกจะเอาไงวะ..?

เขย่าว : แล้วพี่ล่ะ จะเอาไง?

มาลี (นั่งคิด เหงา) : ชั้นก็ไม่แน่หรอกนะ ปลุกบ้านเสร็จแล้วก็กลับได้มั้ง

นก (ยืนอยู่เมื่อไรสองคนแรกไม่รู้ ทำทางไม่มีความซีเล่นแบบเมื่อตอนเย็นเหลืออยู่เลย)

: แล้วแกก็จะกลับไปรับจ้างเค้าทำนา แล้วก็กลับมาอีกเพราะไม่มีจะกินนะเธอ พวกแกทำไม
ไม่เก็บส่วนตัวไว้เป็นทุนทำอะไรมั่งล่ะ เราเหนื่อยมาแทบตาย แกจะไม่ทำอะไรให้ตัวเองมั่งเลย
เธออะ?...

มาลี : มันก็ใช่ แต่เราจะทำอะไรได้มากนัก พอวันนี้ชั้นใจแข็งขึ้นมาอย่างเงี้ยต้องใส่ปลอก แล้วเป็นใจ
เสียแยกไป 2 คน เมาขึ้นมาพูดยังงี้ก็ไม่รู้เรื่อง ซวยจริงๆ

นก : ก็แค่นั้น! แกก็ช่างมันสิ มันไม่ใช่กับเรา มันไปไหนก็ไม่ใส่ มันก็ต้องเป็นโรคซาร์
(พูดเรียบๆ) เราพูดดีแล้ว อะไรก็แล้ว ยังไม่พอใจก็....

เขย่าว (แทรก) : เค้าก็ยอม แต่มันทำไม่ได้เองนะพี่

นก : ก็ใจ.. ถ้าแกพูดกะเค้าดีๆ ..เอาใจเค้าดีๆ ..ใช้ฝีมือทุกอย่างที่มีแล้วมันยังทำไม่ได้เอง
ก็ช่วยไม่ได้ เราพยายามพอแล้วหรือยัง.. ถ้าพยายามจริงๆ มันก็น่าจะได้บ้าง แต่ถ้าพยายาม
แล้ว...ตั้งใจก็แล้ว..มันไม่สำเร็จ ก็ช่วยไม่ได้เหมือนกัน ตัวเรานะ..นั่งเขย่าวติดโรคขึ้นมาแล้ว
ใครก็ช่วยเราไม่ได้ ชั้นรู้นะ.. ว่าบางทีแกฟังเค้าพูดถูกใจหน่อยก็ยอมแล้ว ต่อให้ใครมัน
มาอยู่กับแกเป็นแฟนถาวร ก็ไม่น่า...

เขย่าว : แหม ..มันก็ไม่บ่่อยหรอกพี่

มาลี : มันไม่เกี่ยวหรอก ใส่มา 20 ครั้ง ไม่ใช่ครั้งแรกแล้วติดเอดส์ มันก็เหมือนไม่เคยใส่ซักครั้ง
อยู่ดี ตอนชั้นอยู่หาตใหญ่ หมอเขามาอบรม แต่ก็เหอะ...(ถอนใจ) ชั้นทั้งเป้อ ทั้งรำคาญ
ไอ้เรื่องปลอกนี่เต็มทน ส่งบ้านเสร็จก็คงจะตายๆ ไปซะได้ ลูกเต่าก็ไม่ต้องมีห่วงกะเค้า

เขย่าว : เขย่าวตายไปจะเป็นนางฟ้า... ชาตินี้มีแต่ทำให้คนมีความสุขขึ้นสวรรค์ (เสียงอ่อน ฝัน)

ทั้งสามหัวเราะให้กันเบาๆ ชั้น แกรมขมขึ้น

นก : โอ้..เขาว (เบาๆ อ่อนๆ) ถ้าแกเป็นเอดส์ตาย ก่อนตายแกก็เอาเชื้อไปติดใครอีกเยอะเยอะ
เกาะอดเป็นนางฟ้าแล้ว (ถอนใจ) แต่ว่าก็ว่าเธออะ ถ้าแกตายแต่ยังสาว ๆ จี๊แกไม่เสียดาย
มั่งเธออะ อยู่กันมาตั้ง10-20ปี แล้วจะมาตายเพราะอีแค่นี้...

ทั้งสามคนนั่ง เงียบงันอยู่ในความคิดของตนเอง

ดนตรี

FADE OUT

OUTDOOR

SCENE 7 ในสวนสาธารณะ บรรยากาศร่มรื่น แดดอ่อนดูอบอุ่นและแจ่มใส
กลางวัน มลิ และลดา กำลังนั่งคุยกันอยู่ริมสระน้ำ มีเสียงบรรยากาศ นกร้อง

ดนตรี

costume มลิ ใส่ยีนส์และเสื้อยืด หรือเสื้อเรียบ ๆ โทนขาว

ลดา ใส่กางเกงแบบผู้หญิง แต่งหน้าเล็กน้อย โทนขาวบริสุทธิ์

มลิ : เพื่อนชั้นบอก..มันจะไม่มีวันยอมตายเลย จนกว่าจะทำความฝันได้สำเร็จ

ลดา : อย่างของพี่มันก็ไม่เชิงฝันหรอกนะ แต่มันเป็นอะไรที่เราต้องคว่าเป็นหลักยึด
เออ ..พี่ยึดลูกไว้ เหนื่อยได้ ทนได้ เหนื่อยวันนี้ไม่พอ ยังต้องคิดถึงวันหน้าอีก
ลูกโตขึ้นทุกวัน.. ไม่อยากให้เค้ารู้ ไม่อยากให้เค้าโดนเพื่อนล้อว่ามีแม่เป็นหมอนวด
มันจะมีปมด้อย แต่ทนยังไง เรายังต้องรักษาตัวเองไว้ ไม่จั่นไอ้ที่ทนมาทั้งหมด
มันก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลย

มลิ : ก็ใช่ ถ้าพี่ทำขนาดนี้ แล้วไม่ได้อยู่กับลูก ก็....(นั่งไป) แล้วเรื่องปลอกนี้
ถ้าเล่าโลมปฏิโลมอ่อนหวานสารพัดแล้วเค้ายังไม่ยอมหรือทำไม่ได้...

ลดา (ทันที) : พี่ก็ไม่เอา ถ้าเรายอมคนนึง ต่อไปเราก็จะใจอ่อนยอมอีก ...แล้วแกละ?

มลิ (นั่งไปชั่วครู่) : เออ...ก็ยอมรับนะว่า มันก็มีพลาดไปมั่งเหมือนกัน แต่ตั้งใจแล้วนะว่า
ตอนนี้จะไม่มีทางให้พลาดทำไปได้ เราเจาะเลือดดูไม่มี ก็คิดว่าจะตั้งใจ..

ลดา เอื้อมมือไปโอบไหล่ มลิ เหมือนพี่สาวกับน้องสาว กล้องค่อยๆ ถอยออก
มาเป็นภาพกว้าง

ดนตรี อบอุ่น

ลดา : ลีจะกลับไปอยู่บ้านเมื่อไร?

มาลี : ก็คงต้นปีหน้าแหละพี่ (เสียบ) พี่รู้ไหม ..ฉันมันเกิดเสียดาย ถ้าจะต้องตายจริงๆ ขึ้นมา
อย่างที่ผมฝันจนพูด ฉันมาคิดดู ..ถ้าฉันตายไป ฉันไม่รู้เลยว่า..พรุ่งนี้..จะเป็นยังไง
..มันอาจจะแย่ง แต่บางที ..มันก็อาจจะมโหรีขึ้นกว่าเดิมก็ได้

ทั้งสองลุกขึ้น เดินโอบไหล่กันออกไปจากที่เดิมช้าๆ (ภาพไกลขึ้น)

ลดา : ใช้..พรุ่งนี้ แล้วก็วันมะรืน แล้วก็วันต่อๆ ไป

มาลี (เสียงพูดค่อยๆ จางลงตามระยะไกลของภาพ ดนตรี FADE ขึ้น) : เออ..ฉันอาจจะได้เป็น
คุณนาย หรือแม่ค้าขายของ หรือ....

ลดา : มีเจ้าชายในฝัน

ทั้งคู่หัวเราะ เดินไปด้วยกันอย่างอบอุ่น มีความสุขและความฝัน
ไกล..ไกลออกไปจนสุดสายตา

เครดิต

วิดีโอ : แด่เพื่อนหญิง 2

พรสุข เกิดสว่าง

สื่อวิดีโอ ความยาว 20 นาที

- กลุ่มเป้าหมาย หญิงบริการอาบอบนวด หญิงบริการนวดแผนโบราณ และหญิงบริการประจำสำนัก
- วัตถุประสงค์
1. เพื่อชักนำให้หญิงบริการรู้สึกถึงคุณค่าชีวิตของตน เพื่อที่เมื่อเธอเหล่านั้นรู้สึก รักตัวเอง มีความหวังและฝันถึงอนาคตได้ จะมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะดูแล ป้องกันตนเองให้ดีที่สุด
 2. วิดีโอตอนนี้ จะเป็นตอนต่อจาก “แด่เพื่อนหญิง” ให้เห็นความเปลี่ยนแปลง ก้าวย่าง ของชีวิตที่อาจเป็นไปได้ของผู้หญิงที่อยู่ในแวดวงอาชีพเดียวกัน โดยไม่ได้ให้เห็น ข้อสรุปที่ตายตัวว่าชีวิตจะต้องมีสุข หรือทุกข์ ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว เพื่อทิ้งช่องว่างให้ผู้ชมมีจินตนาการได้เองถึงอนาคต และเกิดความหวังสำหรับชีวิต ตนเอง รวมทั้งยอมรับความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นด้วย
 3. เพื่อชักชวนให้หญิงบริการ มีความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ในการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อประโยชน์ของตัวเอง ไม่ใช่เพราะกลัวจะถูกเจ้าของร้าน หรือแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ตำหนิ การละเลยถุงยางอนามัยไม่ใช่ความผิดต่อหมอ แต่เป็น ต่อตัวเอง
 4. เสนอเรื่องราวของการใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะยาamphetamine (ยาบ้า) ซึ่งพบว่า แพร่หลายมากในกลุ่มหญิงบริการ
 5. เพิ่มกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่ติดเชื้อ HIV แล้วด้วย ภาคแรกได้ละเอียดที่จะคิดถึง คนกลุ่มนี้ วิดีโอตอนนี้จะให้ความเข้าใจและกำลังใจต่อผู้ที่ติดเชื้อให้ยังคง รู้สึกถึงคุณค่าของตนเองและสู้ชีวิตต่อไป
 6. เพิ่มกลุ่มเป้าหมายเป็นหญิงบริการในสถานนวดแผนโบราณ ซึ่งจะมีลักษณะการทำงาน และความเป็นอยู่ต่างจากกลุ่มอาบอบนวด หรือกลุ่ม “บ้าน” ชัดเจน โดยกลุ่มนี้จะไม่คิดว่าตนอยู่ในฐานะเสี่ยงต่อโรคนักเพราะไม่ได้รับแขกทุกคน (วิดีโอตอนแรก อาจไม่ตรงกับชีวิตของผู้หญิงกลุ่มนี้นัก)
 7. เสริมทัศนคติและความมั่นใจให้แก่หญิงบริการว่า ทุกคนล้วนมีอำนาจ สิทธิ และ ความสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ด้วยตนเอง

แคแรคเตอร์ตัวละคร

1. นก (บ้าน)

ภาพเดิมของนกคือผู้หญิงวัยราว 24 ปี ปากร้ายใจดี เป็นคนมีความคิด พุดเก่ง พุดมาก ร่าเริงแจ่มใสเหมือนคนไม่คิดอะไร แต่ภายในฉลาดลึก

ในวันนี้ นกมีอายุมากขึ้น 1 ปี เธอยังคงเป็นคนมีความคิดลึกๆ เหมือนเดิม แต่ดูเริ่มหดหู่จากระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน นกอดทนและรอแทบไม่ไหวที่จะถึงวันที่เลิกทำงาน

เรื่องราวในตอนนี้ได้เปิดเผยให้คนรู้จักนกในเบื้องลึกมากขึ้น ว่าเธอมีประสบการณ์ในอาชีพนี้ยาวนานเพียงไร ภาระครอบครัวที่หนักหน่วงเพียงไร ที่สำคัญ ภาพความเข้มแข็ง เชื่อมั่นในตัวเองทั้งหมดที่มี อยู่ภายใต้ความรู้ที่ว่า ตนเองติดเชื้อมาเมื่อ 3 ปีที่แล้ว

2. เยาว (บ้าน)

เยาวโตขึ้นเป็นเด็กสาวอายุ 19 ปี เธอยังดูเด็ก ๆ และแว้งแว้งอยู่ แต่ท่าทางอาจจะก้าวโลกมากขึ้น พยายามทำตัวเป็นผู้ใหญ่ เยาวกังวลเรื่องโรคเอดส์มาก และนับว่าดูแลตัวเองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยดีกว่าเก่า รู้จักมีความมั่นใจ และกล้าต่อรอง แต่จุดอ่อนของเธอคือการใช้ยาเสพติดในการทำงาน ซึ่งทำให้ความฝันที่จะเก็บเงิน และไปค้าขายที่บ้านเกิดของนงยังห่างไกล

ภาพของเยาวจะแสดงถึงพัฒนาการของความคิด ที่เริ่มจากไม่คิดอะไรเลย เป็นคิดบ้าง หวังบ้าง แต่ยังไม่หนักแน่นหรือถึถ้วนพอ เมื่อไม่หนักแน่นก็อาจพลาดได้ แต่สิ่งที่ช่วยเยาวก็คือน้ำใจของเพื่อน ซึ่งมีเสมอมา และจะเน้นว่า จริงๆ แล้วไม่มีใครช่วยเราได้ ถ้าเราไม่เข้มแข็งและช่วยตัวเอง

3. มาลี

เรื่องราวตอนนี้เกิดขึ้นเมื่อมาลีได้กลับบ้านไปพร้อมกับลดาแล้ว ลดาไปเปิดร้านขายเสื้อผ้าที่ตลาดอยู่กับลูกทางบ้าน และให้คนอื่นเช่าทำไร่นา แต่มาลีเพียงแต่ปลูกบ้านเสร็จ ยังไม่มีเงินทุนจะทำการค้าใดๆ เธอได้พักอยู่ที่บ้านเพื่อจะทํานาเหมือนเดิมอยู่ได้ 3-4 เดือน ก็เปลี่ยนใจออกมาทำงานอีก แต่ได้รับคำแนะนำจากลดาถึงเรื่องการเป็นหมอนวดแผนโบราณ ซึ่งจะไม่เปลืองตัวเท่าเดิม จึงคิดจะทดลองเปลี่ยนแปลงดู

มาลีได้รับรู้สังคมที่ต่างออกไปจากพวกหมอนวดแผนโบราณ และหมอนวดอ่าง เธอได้เก็บมาคิดว่าทุกคนล้วนแล้วแต่อยู่ในภาวะเสี่ยงด้วยกันทั้งสิ้น

การเติบโตของมาลี คือความเข้มแข็งที่จะตั้งใจมั่นทำอะไรเพื่อตัวเอง เมื่อคิดว่าได้ช่วยเหลือทางบ้านอย่างดีที่สุดแล้ว เธอก็จะไม่ผิดที่ต้องคิดถึงตัวเองบ้าง

ในตอนนี้นมาลีจะเป็นตัวเชื่อมเรื่อง และรับรู้เรื่องราวต่างๆ สะท้อนภาพออกมาในสายตาเธอ

4. หญิง

หญิงอยู่ในวัย 28-29 ปี ดูเป็นผู้ใหญ่ เธอเป็นสาวไทยใหญ่จากรัฐฉาน ดูเรียบร้อย ชื่อตรง เธอมีความคิดดี ๆ ที่จะให้ครอบครัวที่ลำบาก และวาดหวังไว้ให้กับตนเอง แม้ว่าจะยังไม่แน่ใจว่าอนาคตจะไปปักหลักฐานที่ไหน

แต่ที่สำคัญ งานหมอนวดแผนโบราณที่หญิงทำอยู่ เป็นงานที่ต้องรับแขกบริการเช่นกัน แต่เธอมีความเชื่อว่า เธอไว้วางใจแขกประจำของเธอ และไม่ได้มั่ว เธอคงจะปลอดภัยต่อโรคแม้ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย หญิงอาจมีความคิดเรื่องชีวิตที่เป็นผู้ใหญ่ แต่เรื่องโรคภัยไข้เจ็บเธอรู้น้อยกว่ามาลีมาก

หญิงเป็นตัวอย่างของตัวละครที่ยังขาดความกล้า ความมั่นใจที่จะต้องรองกับแขก แม้เธอมั่นใจที่จะต่อสู้เพื่อตัวเอง สารที่บอกผ่านตัวละครนี้ถึงหมอนวดแผนโบราณ คือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์และความหวังที่หญิงข้ามชาติอาจจะพอสันได้

5. รุ่ง

ปัจจุบันเธอแต่งตัวสวยเป็นเจ้าของร้านทำผมเล็ก ๆ ที่ไปเปิดไม่ไกลสถานที่ทำงานเก่าของตัวแขก ก็คือเพื่อนหมอนวดด้วยกัน ร้านของยังเพิ่งเปิดได้ราว 5-6 เดือน และยังคงรอดูต่อไปว่าจะเป็นอย่างไร

ภาพเดิมของรุ่ง คือผู้ใหญ่ที่พูดจาฉะฉาน ฉลาด แสดงตนเหมือนคนไม่มีความทุกข์ ปัจจุบันนี้เธอก็ยังเป็นคนที่ต่อสู้กับปัญหาด้วยรอยยิ้มเสมอ บางครั้งเธอก็ผิดพลาดที่ไปเล่นการพนันมาก แต่ก็รู้จักคิดที่จะแก้ไข รุ่งจะเป็นเหมือนพี่สาวที่มีนิสัยชอบปกป้อง ตักเตือนดูแลคนอื่น ๆ

ตัวละครนี้จะแสดงว่า แม้ชีวิตที่เริ่มต้นใหม่ก็ยังคงต้องสู้ต่อไป ทุกอย่างไม้อาจสวยงามง่ายดายเหมือนในฝัน แต่หากเราต่อสู้อย่างไม่เกรงกลัวหรือสิ้นหวัง เราจะมีสิทธิเป็นผู้ชนะเสมอ ตัวรุ่งเองก็อาจแม้ดูเหมือนประสบความสำเร็จ ก็ยังกังวลอยู่กับลูกที่กำลังเติบโต และอาจจะต้องรับรู้เรื่องที่เธอเป็นหมอนวด

6. น้ำ (หมอนวด)

น้ำอยู่ในวัยสาวและสวย เธอเคยเป็นเด็กมีปัญหาขาดความรัก มีลูกอายุ 6 ขวบ ซึ่งไม่เคยไปหาเลยได้แต่ส่งเงินให้อย่างเดียว บุคลิกน้ำดูเป็นคนแข็ง หัว ดูเชื่อมั่นแต่ซ่อนความอ่อนไหวไว้ข้างใน

จุดอ่อนของน้ำคือ ขาดเพื่อน อ่อนไหว และต้องการความรักจากผู้ชาย แม้ใจจริงจะยอมรับว่าคงไม่มีผู้ชายคนไหนจะมาจริงจังกับเธอ แต่จุดแข็งของน้ำก็คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง เรื่องการป้องกันโรคเอดส์

น้ำเป็นตัวอย่างของคนที่มีความฝัน แต่ยังไม่สามารถเริ่มต้นทำ

แต่เพื่อนหญิง 2

บทและกำกับการแสดง พรสุข เกิดสว่าง

ท้องฟ้าและเมฆเหมือนในภาคแรก ขึ้นตัวหนังสือ

แต่เพื่อนหญิง

ตอนต่อมา

Fade out ท้องฟ้า

ภาพวาดทุ่งนาแบบ SCENE 1A (รูปเดียวกับใน SCENE 5C) แต่ยังไม่ได้ลงสี

Fade out

OUTDOOR

SCENE 1A

DAY

ภาพ	เสียง
Fade in ภาพท้องทุ่งนาเขียวขจี มีลมพัดปลิวไสว (ภาพความคิดคำนึงของนก) Dissolve	เสียงฮัมเพลง "อยากกลับบ้าน" ของนก

INDOOR

SCENE 2A ที่บ้านทำงานของนก

DAY

ภาพ	เสียง
ภาพย้อนแสงของ นก ที่นั่งดักไหมพรมอยู่ตามลำพังริมหน้าต่าง ใน ห้องค่อนข้างมืด แสงส่องจากหน้าต่างเข้ามาในห้องเป็นลำ นก กำลัง อยู่ในอารมณ์เหงาหงอยอย่างลึกซึ้ง	บรรยากาศเงียบสงบ มีแต่เสียงฮัม เพลง "อยากกลับบ้าน" ที่แทบโหย อยู่ในลำคอของนก
C.U. ใบหน้าของนก สายตาเธอครุ่นคิดขณะมองการฝีมือที่ทำอยู่	"

Fade to Black

INDOOR

SCENE 1B

DAY

ภาพ	เสียง
Fade in ภาพห้องทุ่งนาเขียวชอุ่ม มีลมพัดพลิ้วไสว (ภาพในความคิดคำนึงของมาลี)	เสียงลมพัด
ภาพ	เสียง
ขึ้นตัวหนังสือ หนึ่งปีต่อมา	
" Dissolve	แม่มาลี "แม่ลี แล้วส่งเงิน มาช่วยทางบ้านอีกมั่งนะ"

INDOOR

SCENE 3

DAY

ห้องนวดรวมในสถานนวดแผนโบราณ มีเตียงเรียงแถวกัน แต่ละเตียงจะมีราว
ม่านสีแดงกันโดยรอบ รูดปิดไว้ครึ่งๆ กลางๆ (ไม่มีแขก)
C.U. มาลี ที่แอบจิบเหล้าอยู่บนเตียง
หญิง เขย่าปลุกมาลี

หญิง : เฮ้ย..ไปกินข้าว

มาลีตื่น ลูกขึ้นสบัดหัวให้คลายง่วง นิ่งมองตรงไปข้างหน้าแล้วถอนหายใจ
เลือกก่อนจะลุกตามไป

ดนตรี

- CUT -

OUTDOOR

SCENE 4

DAY

ที่เพิงขายกล้วยเตี้ยทรุดเข็นใกล้ๆ สถานนวดแผนโบราณ มีอยู่ 4-5 โต๊ะมาลีและหญิง
นั่งอยู่ที่โต๊ะตัวหนึ่ง โต๊ะอื่นมีคนใส่เสื้อคลุมหมอนวดเหมือนกันนั่งกินบั้ง ถอดแล้ว
พาดไว้บนตักบั้ง

ดนตรี

มาลี ทำทางเซ็งๆ เชียขามก้วยเตี่ยวเล่นไปมา
บรรยากาศการสนทนาไม่เศร้าหมองหรือเครียด ดูสบายๆ

- หญิง (ยิ้ม) : อยู่ไม่กี่วันเซ็งแล้วเหอ
มาลี (ยิ้มแห้งๆ) : ไม่รู้สิ.. ไม่ชินมั้ง
หญิง : แต่มันก็ดีกว่าที่น้องเคยอยู่ไม่ใช่เหอ
มาลี : ก็ดีที่ไม่เปลืองตัวนะแหละพี่ แต่อย่างว่า..ไม่รู้สิ รับแขกขึ้นห้อง มันก็โอ้เหมือนๆ กัน
เจอแขกเง่าอะไรก็เหมือนกัน
หญิง : เป็นหมอนวดนี้รับแขกเยอะไปไม่ดีหรอกนะ ขาประจำเขาจะไม่ชอบ พี่เองเมื่อก่อน
มีประจำแค่ 3 ตอนนี่ยังเหลือคนเดียว เขาไม่ชอบให้เราไปมั่วคนอื่น ถ้าเลี้ยงเราดี
ให้เงินพอก็สบายหน่อย
มาลี : ฉันคงหาแบบพี่ไม่ได้หรอก (หน้ามู๋) อีกอย่างนี่ ก็คิดว่าจะเก็บเงินให้ได้เร็วๆ
จะได้เลิกไปเลย แต่ก็..ไหนจะค่าเช่าห้อง ค่ากินสารพัด ถึงขั้นจะปลูกบ้านเสร็จ
แล้ว แม่เขาก็จะขอไปดาวนมอเตอร์ไซด์ให้น้องชายอีกนะแหละ
หญิง : นี้น้องรู้ไหม.. บางทีเราก็ต้องใจแข็งบ้างนะ เงินเราไม่ใช่จะได้มาง่าย ๆ

ดนตรี

- : อดทนเท่าไรกว่าจะได้มา.. พี่นะให้ที่บ้านไป จนคิดว่าเขาสบายแล้ว ทีนี้...เราก็ต้องเก็บส่วนตัว
ไว้มั้ง ตอนนี้เรายังหาได้ แต่ใครจะไปรู้ ว่าจะทำอาชีพนี้ไปได้นานแค่ไหน พี่เองก็อยากจะ
ไปขายของขายอะไรที่แม่สายสั๊กทีแล้ว
มาลี : อ้าว..ไม่กลับไปพม่าแล้วเหอ
หญิง : อยากเหมือนกัน แต่ทางโน้นมันลำบากมาก ยังไม่รู้เลย (ถอนใจ) พี่ก็กลัวใจเหมือนกัน...

- CUT -

INDOOR

SCENE 5A ที่บ้านทำงานของนกและเยาว์ บริเวณคอกที่นั้งรับแขกตอนกลางคืน
DAY นกนั้งอ่านจดหมายของมาลี
เยาว์ ซึ่งนั้งถือขามข้าวนั้งกินอย่างเอร็ดอร่อยฟัง

ดนตรี

นก (อ่านเสียงสดใส) : ก็คิดว่าต้องกลับมาหาทุนเพิ่มอีกหน่อย (เงยหน้าขึ้นมองเข่าว แล้วว่า)
 โอ้..นังลีเอี้ย..(ก้มอ่านต่อ) พี่ดาเขาแนะนำให้ลองทำแผนโบราณดู ว่าคงไม่ยากเท่าขนาดแบบมีอ่าง
 แต่ฉันยังไม่รู้เลยว่าจะอยู่ได้นานแค่ไหน บางทีก็เหงาซะมิด งานมันก็ต่างกับที่เราเคยทำหมอนวด
 ที่นี่เป็นไทยใหญ่เยอะ เขาไม่ค่อยมาสนิทกับคนไทยเท่าไร คงยังไม่คุ้น ก็มีแต่พี่หญิงนี่แหละ...
 นอนห้องเดียวกัน ก็เลยคุยกันบ่อย

นก หยุดนิ่งอ่านและยิ้ม ส่งต่อให้เข่าว

: เอ้า.. ถึงแก

เข่าว (คว้ามาย่างดีใจและอ่าน) : เข่าวเป็นยังงี้บ้าง แกไม่มีภาระมากอย่างฉัน เก็บเงินไว้เยอะๆ นะ
 จะได้มีทุนทำอะไรมั่ง คิดไว้ก่อนแล้วกัน ไม่ใช่เก็บเงินก้อนได้ก็ใช้จนหมดตัว แล้วก็กลับมาอีก
 ละ...โอ้เล็กๆ ทำๆ กลับไปกลับมาแบบนี้ มันน่าเบื่อจริงๆ นะแก...

ดนตรี

- CUT -

INDOOR

SCENE 6A ที่ร้านเสริมสวยเล็กๆ ของรุ่ง ตั้งอยู่ใกล้สถานอาบอบนวด
 DAY รุ่งกำลังเป่า สเปร์รี่ แต่งผมให้แก่หมอนวดสาวคนหนึ่งอยู่ ใกล้จะเสร็จ
 น้ำ นั้งผมเปียกอยู่เก้าอี้ตัวข้างๆ รอทำผม

ดนตรี

น้ำ : โอ้ย..เมื่อไรหนูจะรวยอย่างพี่สักทีน้อ...
 รุ่ง : เซอะ.. ถามตัวเอะย่ะว่าเงินหล่อนนะมันหายไปไหนหมด
 น้ำ : น้ำส่งลูกด้วยนะพี่
 รุ่ง : แล้วไงยะ.. ส่งลูกส่วนหนึ่ง เทียวอีกส่วน ดืมอีกส่วน เลี้ยงผู้ชายอีกส่วนหนึ่ง
 น้ำ : หาเงินได้มันก็ต้องซื้อความสุขกันมั่ง (หัวเราะ)
 รุ่ง : หล่อนจะซื้อจนแก่อย่างฉันแล้วค่อยคิดรีไยยะ (วางไดร์เป่าผมลง ทำเสร็จ)
 น้ำ : ก็ยังทันไม่ใช่หรอ

ทุกคนหัวเราะ หมอนวดจ่ายเงิน

หมอนวด : ใครเขาจะเก่งเหมือนพี่ อย่างหนูความหาที่พึ่งได้งี้ก็บุญแล้ว (เดินออกไป)

หมอนวดอีกคนหนึ่งเดินไปหลังเตียงสระกับเด็กลูกจ้าง มาลีเดินเข้าร้าน

รุ่ง : โอ้ย..นั่งเด็กพวกนี้ ไม่รู้จักพึ่งตัวเอง คิดว่าผู้ชายเขาจะเลี้ยงมันไปได้นานแค่ไหนกัน
 น้ำ : เฮ้ย..ไม่เกี่ยวกับน้ำนะ น้ำนะมีแต่จะเป็นคนเลี้ยง รู้ทั้งรู้ว่ามันไม่รักเราจริงก็ยังไม่
 (หัวเราะรำเริง)

รุ่ง หันไปเห็น มาลี (ถือเสื้อคลุมทำงานไว้)

รุ่ง : อ้าว...
 มาลี : จดหมายกะของฝากพี่ดา
 รุ่ง : อู๊ย..ขอบใจนะ (ดึงผ้าทอทางเหนือออกมาจากถุง อวดให้น้ำรับไปดู) ดูสิ..สวยนะ..
 นั่งดानीก็อีกคน (หันไปพูดกับน้ำ) ไปตีละ..เปิดร้านขายเสื้อผ้า แล้วเป็นไงล่ะ ขายได้ไหม
 มาลี : คงพอได้พี่ เขาได้ทำเลดี ย้ายเข้าเมืองมาหน่อย (ทำท่าจะไป)
 รุ่ง : เออ..วันหลังก็มาทำผมที่นี้มั่งซิ ไม่แพงหรอก (หันกลับไปจะทำผมน้ำ)
 มาลี (ทำหน้าอึดเอื้อน): ที่นี้มีแต่หมออย่างทั้งนั้นเลย ฉันไม่กล้ามาหรอก ไม่มีตั้งด้วย
 น้ำ : (หัวเราะ มองมาลีอ่านทางกระจกเงา)เออ.. หมอนวดสองพวกนี้ไม่ค่อยจะได้รู้จักกันซะเลย..
 อยู่ก็ใกล้กันแค่นี้ แ่งานไม่เหมือนกันเท่านั้น
 รุ่ง : เฮ้อ.. เหมือนไม่เหมือนไม่รู้ละยะ (พูดกับทั้งมาลีและน้ำ) ชันรู้แต่ว่า เรื่องเสียงกับเอตสนะ
 มันเหมือนกันเตะไม่มีผิดเพี้ยนเลยละยะ

มาลีหันไปมองน้ำนิดหนึ่ง ยิ้มจิด ๆ ให้ เจียบ

ดนตรี

- CUT -

INDOOR

SCENE 5B ที่บ้านทำงานของนกและเขาว์ บริเวณคอกที่นั่งรับแขกตอนกลางคืน
 DAY นกนั่งอ่านจดหมายมาลี เขาว์นอนเอกเขนกหนุนตักนกฟัง จานที่กินเสร็จแล้ววางอยู่
 น้ำอัดลมวางอยู่ใกล้ ๆ

ดนตรี

นก (อ่านเสียงสดใส) : ใช่มั้ย...ถึงเราจะมองว่าหม้ออ่างเขาเสียงรับแขกทุกรูปแบบ เขาก็คงคิดว่าเราไม่ค่อยใส่ปลอกเพราะต้องจ้อแขกเหมือนกัน จริง ๆ แล้ว ชีวิตพวกเราทุกคนจะว่าต่างก็ต่าง (หยุด) ..แต่ที่เหมือนกันเหมือน.. คือทำงานกับผู้ชาย..เหนื่อย และก็เสียง.. .เสียงด้วยกันทั้งนั้น (เงยหน้าขึ้นมองเขยาร์ เกร็งขริมินิด ๆ)

เขยาร์ : แล้วพี่ใส่เขาไปเป็นหมอนวด จะใส่ปลอกไหมก็ไม่รู้

นก : แกไปสงสัยอะไรเค้า สงสัยตัวเองเถอะ คนเราจะพูดยังงี้ก็ได้ บอกหม้อว่าใส่ ๆ เป็นหนองมาก็ว่าปลอกแตก บางคนบอกชั้นเก่ง ชั้นไม่ใส่ แล้วไง ปลอกเต็มตะกร้า ชั้นก็ประตูก็นับปลอกได้เท่านั้น (หัวเราะ หยิบหวีมาหวีผม ทำทาสบายใจ)

เขยาร์ : ปิดโธ่พี่... (หัวเราะ) เตี่ยวันนี้เขยาร์กลัวจะตาย ใครไม่ใส่ไม่เอาหรอก แต่ยังไม่กล้าไปถามผลเลือดซักที กลัวมันเป็นแล้วแบบ..หมดกำลังใจ..ก็เลยขำมัน...

นก : เออ..ขำมันก็ได้ ถ้าใส่ปลอกทุกหนอยู่แล้วนะ จะดีจะร้ายมันก็ได้แก่ตัวเราเอง

เขยาร์ : แต่ถ้าเกิดเขยาร์เป็นเอดส์ไปแล้วล่ะ (เล่น หยิบน้ำอัดลมขึ้นดุดกิน)

นก : ก็ต้องใส่อยู่ดี ยิ่งมาไม่ใส่ ก็ยิ่งไปได้เชื้อเอดส์มาเพิ่ม เป็บ ๆ เตี่ยอาการก็ออกแล้ว

C.U. เขยาร์ ลูกขึ้นนั่ง นิ่งคิด ทำทาสบายใจ

นก : แกไม่เสี่ยงเรื่องนี้ ชั้นก็โล่งไป แต่ไอ้เรื่องม้า..ขอทีเหอะวะ มีแต่จะหมด ทั้งร่างกาย ทั้งเงิน ผลอ ๆ ก็ยิ่งเล่นมากขึ้น ๆ คึกมาก ๆ ปลอกเปลือกพอटीไม่ต้องใส่กัน

เขยาร์ : เฮ้อ...(ทำหน้าดี) พี่เองเมื่อก่อนก็ใช้หรอกนะ ...โธ่..รับแขกคืนนี้ป่าเข้าไปก็คนไม่ใช้ม้าเขยาร์ ไม่ไหวหรอก.. พูดจริง...(เสียงถอน ๆ)

นก : เอ๊ะ...ก็ตอนนี้ฉันใช้ชะที่ไหนล่ะ แล้วไง..ก็ไม่เห็นตายเลย (นิ่งมอง)...ตอนแรกมันก็ขยันดีหรอกนะ ไม่ว่างไม่หลับไม่นอน แต่คนเราถ้ามันถูกกระตุ้นให้ขยันให้คึกจนเกินคน บ่อยเข้าร่างกายมันก็ไม่ไหว โทรมเป็นศพ ..ผลอ ๆ บ้าไปอีก แกไม่เป็นเอดส์ แต่โทรมไม่เหลือซากแล้วมันจะต่างอะไรกัน

C.U. เขยาร์ ขมวดคิ้ว

ดนตรี

นก : หว่าชั้นยุ่งละชิ ...เฮ้อ..นั่งเขยาร์เอ๊ย.. คนเก่า ๆ บ้านนี้ ก็เหลือเราอยู่แค่สองคนนี่ละนะ... ชั้นห่วงแก แกก็ห่วงตัวเองหน่อยชิ...

- CUT -

INDOOR

SCENE 6B ที่ร้านเสริมสวยของรุ่ง

NIGHT รุ่งกำลังช่วยเก็บร้าน ลูกจ้างกวาดร้านใกล้จะเสร็จ รุ่งเก็บเงินลงช่อง น้ำเข้ามา
(บริเวณที่คุยจะสามารถถ่ายผ่านไปเห็นรูปเด็กทารกที่ติดอยู่ข้างหลัง)

ดนตรี

รุ่ง : เอ้า..ไม่ทำงานแล้วเธอ
น้ำ : อ่อนแอซื้อชั่วโมงให้หมดเลย (ยกไหล่แบบไม่ยี่พระ ทำท่างามไม่ตื่นกลัว ลากเก้าอี้มานั่ง
ความทันทันในกระเป๋าก็เจอแต่ซองเปล่า ขยำของทิ้ง) ..อยากดูดเนื้อ.. (บ่นเชิงๆ)
รุ่ง : เออ..เอาเข้าไป ชั้นไม่มีหรอก กัญชานะ เลิกมาเป็นชาติแล้ว
น้ำ : ไม่มีก็ดี ...รู้ที่ร้านว่ามันก็ช่วยอะไรไม่ได้มาก หมดฤทธิ์แล้วก็เซ็งเหมือนเดิม (นั่งคิด)
ลูกจ้างวางไม้กวาดและขอกลับ รุ่งพยักหน้าให้ไป
น้ำ : พี่ไม่ไปไหนเธอ..
รุ่ง : ไม่..(เดินมานั่งโต๊ะทำผมใกล้ๆ) เลิกเล่นไฟแล้วนี่..หล่อนก็รู้(ถอนใจ)
น้ำ (พยักหน้าเชิงๆ มองรอบร้าน) : หนูนี่ก็อิจฉาพี่จริง ๆ นะ...(มองรูปเด็ก)
รุ่ง (เคร่งขรึม) : โธ่เอ๊ย.. มันไม่ได้ราบรื่นอย่างที่หล่อนคิดหรอกนะ ฉันแลกมาทำอะไร เสียมาทำอะไร
กว่าจะได้วันนี้ ได้มาก็ใช่ว่าจะอยู่สบาย
น้ำ (ขมวดคิ้ว) : ทำไม..ดูร้านก็คนเยอะดีนี่
รุ่ง : ทุนมันไม่ได้คืนมาเร็วนักหรอก (เปลี่ยนเป็นยิ้มรำเริง) แถมช่วงก่อนก็เสียทั้งเงิน ทั้งเวลา
กับไฟอีก แต่ก็นั่นแหละ.. ยากกว่านี้ยังทำมาแล้วนี่ ฉันไม่มีวันยอมเจ๊งเด็ดขาด
น้ำ (คิด) : อย่างน้ำนี่จะมีทางได้อย่างไรพี่มั่งมัยนะ.. (รุ่งมอง เสียบ) เปื่อ..ราคาญาติพวกแขกเงี้ย...
มันคิดว่ามีเงินก็จะเอาทุกอย่าง ปลอกก็จะไม่ใส่ ..เหมือนกันทั้งนั้น น้ำ ก็แลกมาเยอะนะพี่
แล้วไง.. มีแต่ไอ้พวกปอกลอก
รุ่ง : เฮ้อ..คนดี ๆ มันคงมีมั่งแหละว่า..แก แต่มันหายากหน่อย

C.U. น้ำ ยิ้มหยัน

รุ่ง : ยังไงแกก็หลงมันแต่พองามก็แล้วกัน แฟนที่หาได้จากที่อย่างนี้ รู้ยู่ว่าเป็นคนเที่ยว
เขาผ่านมายังไงใครจะไปรู้ ใส่ปลอกไว้ก่อนดีกว่า
(ถ่ายผ่านเห็นรูปเด็กเบลอร์อยู่ข้างหลัง ไม่ตั้งใจให้เห็น)

C.U. น้ำ นั่งคิด

ดนตรี

- รุ่ง : ชันมันจบความคิดเรื่องนี้ไปนานแล้ว (เคร่งขรึม เศร้านิด ๆ) คิดแต่เรื่องลูกชายเนี่ย
อยากให้มาอยู่ใกล้ ๆ ก็กลัวมันจะรู้ดีดแม่... (เจียบ)... หล่อนก็มีลูกเหมือนกันไม่ใช่เหรอ
- น้ำ : น้ำไม่ได้ไปหาลูกสาวมา 3 ปีแล้ว ได้แต่ส่งเงินให้ แม่เขาเลี้ยงมันได้ดีกว่าเราอยู่แล้ว คิดถึง..
แต่ไม่อยากไปเจอหน้ามัน.. โตขึ้น..มันจะรู้ไหมนะว่ามีแม่เป็นหมอนวด...เป็นเด็กใจแตก
(หัวเราะหยัน ๆ ตัวเอง)
- รุ่ง (นิ่งอึดอัด) : มันก็เรื่องจริงนี่นะ..(คิด) ถ้าชันเป็นหล่อน ชันจะรีบเลิกไอ้ตรงนี้ไว้ ๆ แล้วรีบกลับไป
อยู่กับลูกตั้งแต่มันยังเล็ก
- น้ำ : น้ำก็หวังอย่างนั้นแหละนะ ... ถ้าไม่เป็นเอดส์ตายซะก่อน
- รุ่ง : แต่จะปกป้องกันตัวเองไม่ให้ เป็น มันก็ไม่ได้ยากอะไร..ไม่ใช่เหรอ

C.U. ใบหน้าน้ำ

-CUT-

INDOOR

SCENE 7 ห้องพักของมาลีกับหญิง เป็นห้องเช่าแคบ ๆ ราคาถูก มีเพียงฟูกปูนอน มีเครื่อง
เล่นวิทยุเล็ก ๆ และโต๊ะตัวเตี้ยตั้งของกระจกกระจิกกับกระจกบานเล็ก
NIGHT มาลีนอนคุยอยู่ หญิงนั่งหิวผมหมาแป้งอยู่ที่กระจกเล็ก

ดนตรี

- หญิง : ก็ดูอยู่หลายครั้งนะ เขาถึงจะเลือกขึ้นห้องกับเรา แล้วเขาก็ไม่นัดกับคนอื่นด้วย
เราไม่วางก็รอ (หยุด หันไปมองมาลี) ..ทำไมเธอ
- มาลี : พี่ชอบเขามั้ย.. (ถามแบบคิดอะไรอยู่ในใจ)
- หญิง : อย่าถามเลยเรื่องแบบนี้ คิดอะไรมาก เขาก็มีลูกมีเมียแล้ว วันนึงพี่ก็ต้องกลับบ้านอยู่ดี
- มาลี : ถามจริง.. พี่ไม่กลัวจะติด... กลัวว่าเขาอาจจะ..
- หญิง (ลงมานั่งที่ที่นอนกับมาลี ทำท่าไม่สบายใจน้อย ๆ แต่พยายามปฏิเสธ) : แต่เราไม่ได้มันนะสิ..
เราไม่ได้เสียอะไรมาก..(นั่งและชำเลืองมองหน้ามาลี ถอนใจ)พูดตามตรงก็ห่วงอยู่..ไอ้เรื่อง
โรคเนี่ย แต่ไม่อยากคิดมากนะ เค้าก็บอกให้ไว้ใจกัน บางทีมันก็พูดยากไม่รู้จะพูดยังไง
- มาลี : จันว่า เค้าอาจจะมีพี่คนเดียวตอนนี้ แต่เมื่อก่อนเราจะไปรู้ได้ยังไงว่าเขาเคยเที่ยวใคร ที่ไหนมา
มีพี่อยู่คนหนึ่ง เขาก็เคยบอก ว่าถ้าฝันอะไรไว้แค่นั้น ใจอ่อนพลานิดเดียวแล้วติดเอดส์
มันก็น่าเสียดาย
- หญิง (ถอนใจ): พี่อยากกลับบ้าน เปื่อเรื่องพวกนี้เต็มทน มีแต่เสียง...เสียง
(เอาเทปใส่เครื่องและ กด rewind)

มาลี : ฉันก็อยาก แต่ถึงอยู่ ก็คิดว่ามันใจที่จะป้องกันตัวเองได้ จริง ๆ ฉันก็ไม่ได้คิดอย่างนี้
มานานมากหรอกนะ ก็..เพิ่งเริ่มต้น..ทุกอย่าง..
หญิง : (กดplay และค่อย ๆ เปิดเสียงเพลงอยากกลับบ้าน) เริ่มทำงานเพื่อตัวเองมั่งด้วยใช่ไหม..

มาลี ทำทางสบายใจ

ดนตรี

-CUT-

INDOOR

SCENE 5C ที่บ้านทำงานของนกและเยาว์

NIGHT C.U. รูปภาพวาดห้องนาและกระท่อมของเยาว์ (เหมือนใน SCENE 1)
เป็นภาพ ง่าย ๆ (สีไม้ เทียน?) ฝีมือไม่ดีนัก แต่ก็ดูตั้งใจวาด เยาว์ก็บนก้นงั้นหลัง
พิงกัน นกกำลังดูรูปนั้นอยู่ บรรยากาศสงบเหงา

ดนตรี

นก : บ้านแก..มันก็เหมือนบ้านชั้นเรียนนะ (ยิ้มอ่อน ๆ)
เยาว์ : เยาว์ยกให้พี่แล้วกัน...

นกนั่งคิดชั่วครู่

นก : แกเก็บเงินได้เยอะหรือยัง ฮี..เยาว์

เยาว์ เหม่อลอย

นก : เยาว์..
เยาว์ : ที่พี่ชวนขึ้นไปอยู่ด้วยเนี่ย เรื่องจริงเธอ
นก : อะไร.. ก็จริงนะซี แต่แกต้องมีทุนของแกด้วย มาค้าขายกัน ช้านะเลี้ยงแกไม่ได้
ตลอดชาติหรอกนะ นังเยาว์ แกต้องช่วยตัวเองด้วย
เยาว์ (เอื้อมมือขอรูปภาพกลับมาดู) : พี่แน่ใจหรือว่าวันพรุ่งนี้มันจะดีกว่าวันนี้
นก : ไม่..ไม่แน่ใจ (หันมาทางเยาว์) แต่ฉันเชื่อ..ว่ามันจะไม่มีอะไรเลวร้ายไปกว่าที่เคยมาแล้ว
หรอกนะ แล้วฉันก็เชื่อ..(ยิ้มน้อย ๆ)ว่า วันพรุ่งนี้ มันก็ขึ้นอยู่กับเรา
เยาว์ (นั่ง): เยาว์กลัว..
นก : กลัวอะไร.. (มองหน้าแล้วเข้าใจ) แกกลัวเป็นเอดส์ มันฝังใจแกอยู่ละซี.. เอ้อ..เยาว์เอ๊ย..
(ยิ้มปลอม)ถ้าแกเป็นไปแล้ว เราก็เปลี่ยนอดีตไม่ได้อยู่ดี แกทำวันนี้ให้ดีที่สุดนั่นแหละ..

เยาว์ : พี่ไม่เข้าใจ.. พี่เป็นผู้ใหญ่ พี่เข้มแข็ง ..ดูแลตัวเองดีมาตลอด (มีอาการมณ)
 นก : แกคิดว่าฉันไม่กลัวเธอเยาว์.. (พูดนิ่ง ๆ แต่ก็เริ่มมีอาการมณ).

ดนตรี

: ชั้นกลัวยิ่งกว่าแกอีก แต่ชั้นก็ไม่ว่าจะเป็นทุกข์กับมันตลอดเวลาไปทำไม
 แกรู้มัยว่าชั้น กลัว..กลัวว่าวันนึงชั้นจะป่วยลงที่นี่ แล้วก็ไม่ได้กลับบ้าน
 ไม่ได้ไปอยู่บ้านที่อุตสาหกรรมสร้างไว้ ไม่ได้เห็นน้องสาวเรียนจบ ไม่ได้เห็นหลานชั้นวิ่งเล่น..

เยาว์ (งุนงง มองนก) : ทำไม...พี่..

นก : (หัวเราะเศร้า ๆ)สามปีแล้ว เยาว์..ที่ชั้นรู้ แต่ก็ชีวิตที่ชั้นต้องดูแล รวมทั้งชีวิตชั้นเอง
 (มองเยาว์ นิ่ง) ทำไม..แกกลัวชั้นเธอ..

เยาว์ : ไม่..พี่ ไม่เลย (หนักแน่น แม้จะงุนงง) แต่พี่ทำเหมือนกับ.... (หัวเราะเศร้า) ที่พี่เตือนเยาว์...

นก : แกคิดว่าทำไมชั้นมาสอนแกนะเธอ.. ทำไมล่ะ..เมื่อไหร่ก็ได้ นี่ ที่คนเราจะเริ่มตันชั้นคิดว่า
 มันคงไม่มีคำว่าสาย แต่ยิ่งเร็วก็ยิ่งดี เราเปลี่ยนอดีตไม่ได้ แต่เราสร้างอนาคตได้...(ถอนใจ)
 มันไม่่ายหรอกนะ.. ไอ้การทำงานแบบนี้ต่อ ไม่ใส่ปลอกแค่ครั้งเดียวก็อาจจะ
 เอาเชื้อไปติดคนอื่นอีก...

เยาว์ : แต่...

นก : ชั้นไม่อยากให้ใครเป็นเอดส์อีกเลยนะเยาว์ ไม่ว่าแขก ลูกเขาเมียเขา หรือพวกเราหรือแก
 สำหรับชั้น ชั้นให้มันหยุดลงที่ตัวชั้น..

เยาว์ : (นั่งคิด สับสน) แล้วความฝันของพี่ พี่ยังมีมันได้อยู่อีก...

นก : ใช้..ชั้นก็ทำอยู่ไง.. คนเราเริ่มต้นได้ทุกเมื่อ คนอย่างชั้นไม่ตายง่าย ๆ หรือ แล้วถึงจะตายเร็ว
 ตายช้า ขอให้วันนี้ที่เราเริ่มต้นมันเป็นวันที่ดีก็พอแล้ว ชีวิตมันเป็นของเรา

เยาว์ : เยาว์เคยอ่านหนังสือ ..ถ้าคนเราฝันได้ คน ๆ นั้นยังไม่ตาย

นก : ตอนนี้แกมีความฝันบ้างแล้วใช่ไหมเยาว์ (ยิ้มน้อย ๆ)

เยาว์พยักหน้า

นก : ชีวิตเป็นของเรา เราดูแลตัวเอง อย่าฆ่าตัวเอง ไม่ว่าจะด้วยความเสี่ยง ด้วยยาเสพติดหรือ
 อะไรทั้งสิ้น เท่านั้นแหละ..ที่ชั้นคิด..

เยาว์ : เยาว์ก็พยายามคิดเหมือนกัน ว่าจะทำอะไรวันนี้ให้ดีที่สุด แล้วรอดูวันพรุ่งนี้

นก (คว่ำรูปกลับคืนมา) : แกให้ชั้นจริง ๆ นะ (ยิ้ม)

ภาพ	เสียง
C.U. รูปภาพที่เยาว์วาด	เยาว์ : ก็บ้านพี่นะแหละ บ้านเราทุกคน ก็เหมือนกัน นกกับเยาว์หัวเราะ

INDOOR

SCENE 2B ที่บ้านทำงานของนก

DAY

ภาพ	เสียง
ภาพย้อนแสงของ นก นั่งตกไหมพรมอยู่ตามลำพังริมหน้าต่าง ในห้องค่อนข้างมืด แสงส่องจากหน้าต่างเข้ามาเป็นลำ นกกำลังอยู่ในอารมณ์เหงาหงอยอย่างลึกซึ้ง	บรรยากาศเงียบสงบ มีแต่เสียงนกร้องเพลง "อยากกลับบ้าน" ด้วยเสียงแหบโหยให้ตัวเองฟัง "ตะวันจะค่ำลง ..ใจกลับหวนหา.. (ถอนใจ) บ้านที่...."

C.U. ใบหน้านก สายตาสงบนิ่งค่อนข้างเป็นสุข ร้องเพลง	"..ฉันไกล จากมาลัปตา.."
--	-------------------------

OUTDOOR

SCENE 1C

DAY

ภาพ	เสียง
Fade in ภาพท้องทุ่งนาเขียวชอุ่ม มีลมพัดพลิ้วไสว	"...บ้านนี้..(หายใจ)..อยู่ดี..อย่างไร.."

Fade to White

ท้องฟ้าและเมฆเหมือนในภาคแรก

ขึ้นเครดิตทีมงาน

- ดนตรี -

(เสียงนกร้องเพลงอยากกลับบ้าน)

Fade out

ภาพวาดของเขาวัวเสร็จแล้ว

การใช้สื่อวิดีโอประกอบการสนทนากับหญิงบริการฯ

1. เตรียมการให้พร้อม

เนื่องจากสมาธิเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้ผู้ชมได้รับการสื่อสารหรือเกิดอารมณ์ร่วมกับสื่อ ผู้ทำสนทนากลุ่ม จึงควรตระเตรียมการให้เรียบร้อยแต่ก่อนเริ่ม โดยจัดการแบ่ง กลุ่ม จัดโต๊ะ ต่อเครื่องวิดีโอ และทดลองปรับแต่งสีและเสียงให้เรียบร้อยเสียก่อนให้กลุ่มผู้หญิงเข้ามารอ การเปิดฉายสื่อพร้อมกับปรับแต่งไปย่อมเป็นการดึงสมาธิผู้ชมให้ไขว่ไขว่ นอกจากนี้ผู้หญิงที่อยู่ในเวลาทำงานหรือพักผ่อนย่อมเกิดความเบื่อหน่ายกับการรอคอยเป็นอย่างยิ่ง

ควรเลือกสถานที่ปิด มีความเป็นส่วนตัว ไม่มีเสียงรบกวนหรือคนเดินผ่านไปมา และถ้าเป็นไปได้ ไม่ควรอนุญาตให้มีผู้เข้าออกระหว่างการฉายวิดีโอ โดยมีการตกลงกันก่อนในกลุ่มผู้หญิงที่ร่วมสนทนากลุ่มว่าจะใช้เวลาอยู่ด้วยกันประมาณเท่าใด ซึ่งส่วนมากจะประมาณหนึ่งชั่วโมง

ผู้จัดทำสนทนากลุ่ม ควรมีการเตรียมตัวที่ดี โดยควรชมวิดีโอร่วมกัน ถกและสนทนาหาจุดประสงค์ของวิดีโอแต่ละชุดด้วยตนเอง หาความเข้าใจในแต่ละจุดที่สำคัญ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแง่มุมที่ควรหยิบยกขึ้นสนทนาในการสนทนากลุ่มและเพื่อช่วยกระตุ้นความคิดของตน ให้แตกฉานในการดำเนินการสนทนากลุ่มด้วย ผู้ดำเนินการอาจทดลองถามตนเองด้วยคำถามเดียวกันกับที่ตั้งใจจะถามผู้หญิงด้วยก็ได้

2. การฉายวิดีโอ

จะฉาย 2 ครั้ง โดยหลังจากครั้งแรกจะมีการพูดคุยสนทนาในเนื้อหาเกี่ยวกับวิดีโอนั้นแต่ต่อด้วยครั้งที่สองก่อนจบการสนทนากลุ่ม ในการฉายวิดีโอภาคสองซึ่งทิ้งเวลาห่างจากภาคแรกราว 3-4 เดือน ก็ควรฉายภาคแรกให้ดูก่อนเพื่อเตือนความจำและเน้นย้ำความรู้สึก ผู้ดำเนินการอาจช่วยอธิบายก่อนฉายว่าเป็นเหตุการณ์ 1 ปีต่อมาหลังจากเรื่องแรก และอาจลองให้คาดเดาอนาคตของแต่ละคนก่อนดูด้วยกันก็ได้

ผู้ดำเนินการ ควรอยู่ในห้องร่วมชมวิดีโอด้วยตลอด และไม่ควรรู้้นะใด ๆ ระหว่างฉายวิดีโอ เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิ แม้ผู้ชมอาจมีการพูดคุยกันบ้างก็ไม่ควรกล่าวเสริมหรือแนะนำ ในขณะที่บางครั้งผู้ดำเนินการ อาจแอบสังเกตปฏิกิริยาของผู้ชม เพื่อดูว่าใครมีความประทับใจตอนใดเป็นพิเศษหรือร้องไห้เมื่อถึงตอนใด เพื่อที่จะได้ชักนำเข้าพูดคุย ณ จุดนั้นต่อไป

3. การสนทนา

ควรดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติเหมือนกับการได้ชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่งร่วมกัน ไม่ควรตั้งคำถาม หรือเริ่มการสนทนาให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการต้องชมวิดีโอนี้เพื่อจดจำมาตอบคำถาม อันเป็นการทดสอบคำถามที่ใช้นำเข้าสู่การสนทนาอาจเป็นเรื่องง่าย ๆ เช่น “ดูแล้วชอบตัวละครตัวไหน” “เรื่องนี้เขาทำมาจากเรื่องจริงนะ มีใครชีวิตคล้าย ๆ เราบ้างไหม” เป็นต้น แต่ไม่ควรเป็นคำถามเปิดชนิดที่ให้ผู้ตอบเกร็งว่ากำลังวิจารณ์หรือวิเคราะหงาน

เมื่อผู้ชมได้กล่าวถึงตัวละครในเรื่อง โดยอาจอธิบายว่า “คนที่ใส่เสื้อสีดำ” “คนที่เป็นหมอนวดใส่เสื้อสีขาว” ผู้ดำเนินการควรเสริมคำว่า “คนที่ใส่เสื้อสีดำที่ทำงานที่บ้านนั้น ชื่อนก” หรือ “หมอนวดคนที่จะเปิดร้านเสริมสวยนั้นชื่อรุ่ง” และควรเน้นการเรียกชื่อเหล่านี้ทุกครั้ง เพื่อให้ผู้ฟังจำได้และเกิดความคุ้นเคย ซึ่งจะมีผลให้ตัวละครดังกล่าวมีชีวิต และตัวตนที่แท้จริงยิ่งขึ้น

บทสนทนาอาจแตกฉานออกไปจากเรื่องของวิดีโอได้หลายแนวทาง เช่น ผู้ฟังอาจพูดถึงประสบการณ์ส่วนตัวของตน เพื่อนของตน แหกเมื่อคืน การบริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นเก่าที่เคยทำงาน ความยากแค้นที่บ้านเกิด ชักถามเรื่องโรค ฯลฯ ผู้ฉายควรปล่อยให้ดำเนินไปตามธรรมชาติ โดยพยายามกระจายการสนทนาไปสู่ผู้ฟังทุกคนในกลุ่ม และหากพิจารณาว่าเริ่มตึงประเด็นออกไปนอกเหนือจากจุดประสงค์เกินไป เช่น พูดถึงรายการโทรทัศน์เมื่อคืน ก็อาจค่อยๆ พยายามดึงกลับ ทั้งนี้พึงระมัดระวังว่า ผู้ดำเนินการควรมีบทบาทเป็นตัวกลางและเชื่อมบทสนทนาเท่านั้น ไม่ควรเป็นผู้พูดเสียเองทั้งหมด

4. ข้อสังเกตในแต่ละวิดีโอและคำถามตัวอย่าง

คำถามหนึ่งอาจนำไปสู่บทสนทนาที่เลื่อนไหลอย่างเป็นธรรมชาติต่อมาได้ ผู้ทำ intervention แต่ละคนย่อมมีบุคลิกและรูปแบบเฉพาะตนที่ไม่อาจเลียนแบบกันได้ กลุ่มผู้ฟังแต่ละกลุ่มก็มีความแตกต่างกันในด้านพื้นฐานความรู้ ความรู้สึกต่อชีวิต หรือมุมมองที่มีต่อวิดีโอต่างกันออกไป การตั้งคำถามจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และผู้ดำเนินการ เป็นสำคัญ ในที่นี้ได้ให้ตัวอย่างคำถามไว้เป็นแนวทางบ้าง ดังนี้

ตัวอย่างคำถาม

ม้วน 1

- คิดว่าคนไหนมีชีวิตคล้ายเรามากที่สุด
- ชอบตัวละครตัวไหนมากที่สุด ชอบอย่างไร เขาทำอะไรจึงชอบ เขาเป็นอย่างไร
- ชอบคำพูด หรือจำคำพูดไหนในเรื่องได้บ้างไหม
- คนไหนคิดคล้าย ๆ กับเรามากที่สุด
- คิดว่าผู้ฟังที่ทำงานตามบ้านกับหมอนวดเหมือนหรือไม่เหมือนกันอย่างไรบ้าง
- มีใครมีลูกเหมือนอย่างในเรื่องบ้าง ต้องส่งเงินให้ลูกเหมือนในเรื่องหรือไม่ ต้องพึ่งตนเองตลอดเหมือนในเรื่องหรือไม่
- เคยมีแขกประจำพูดอ่อนเหมือนในเรื่องไหม ถ้ามี เราจัดการอย่างไร พูดอย่างไรบ้าง
- คิดว่าคนที่จะเปิดร้านเสริมสวยนั้นเป็นอย่างไร เดว่าเขาน่าจะทำได้สำเร็จหรือไม่ คิดว่ายากมากหรือไม่
- มีใครมีความฝันจะไปเปิดกิจการส่วนตัวคล้ายตัวละครในเรื่องหรือไม่ เคยรู้จักใครที่ได้ประสบความสำเร็จโดยตั้งตัวได้ เลี้ยงตัวเองได้ และไม่ต้องกลับมาทำงานนี้อีกหรือไม่
- ตัวละครในเรื่องที่รอให้มีคนมารัก และแต่งงานนั้นเป็นเพราะเขาไม่มีทางจะไป

เป็นเด็กมีปัญหา ไม่มีบ้านจะกลับ เราเคยคิดเหมือนกันหรือไม่ คิดว่าเป็นไปได้หรือไม่ หากตัวเองต้องตกอยู่ในสภาพนั้นจะคิดอย่างไร

- ตัวละครตัวเดียวกันนี้ เป็นคนที่ไม่ค่อยดูแลตัวเอง และไม่เก็บเงินเก็บทองเพื่ออนาคต ในฐานะที่เป็นผู้หญิงด้วยกัน หัวอก อาชีพเดียวกัน ถ้าจะให้พูดกับเขา คิดว่าอยากจะบอกอะไรกับเขาบ้าง
- เห็นด้วยกับที่ตัวละครตกเพื่อนในตอนกลางคืนหรือไม่ คิดอย่างไรกับการหาเก็บทุนส่วนตัวสำหรับตัวเองบ้าง และคิดว่าทำได้หรือไม่
- ใครมีความฝันว่าอะไรบ้าง จุดมุ่งหมายของการมาทำงานนี้ของแต่ละคนคืออะไร และคิดว่าจะอยู่ในอาชีพนี้นานที่สุดกี่ปี
- พวกเราเคยมานั่งคุยปรึกษากันเหมือนในเรื่องบ้างหรือไม่ คุยอะไรกันบ้าง
- คิดว่าต่อไปมาลีจะเป็นอย่างไร

ม้วน 2

- บ้านใครมีทุ่งนาคล้าย ๆ บ้านของนกบ้าง
- มีชีวิตของใครที่ผิดความคาดหมายหรือคิดว่าไม่น่าเป็นไปได้บ้าง
- คิดยังไงกับการที่ตัวละครที่ต้องรับภาระครอบครัว (มาลี) ต้องกลับมาทำงานอีกครั้ง เพราะเห็นว่าตอนแรกเขาอยากจะทำแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ จะมีโอกาสเลิกอาชีพได้หรือไม่
- คิดว่าหมอนวดแผนโบราณ เหมือนหรือต่าง กับผู้หญิงทำงานที่บ้านหรือหมอนวดแบบอื่นอย่างไรบ้าง
- คิดอย่างไรที่ตัวละคร (หญิง) บอกให้ใจแข็ง และควรเก็บเงินไว้เป็นทุนส่วนตัวบ้าง
- คิดว่าทำไมตัวละคร(น้ำ) ที่เลี้ยงผู้ขายและใช้เงินเที่ยวมากนั้น เป็นเพราะอะไร เขามีความกดดันอะไร ทำอย่างไรจะดีขึ้น ถ้าเราเป็นเพื่อนของน้ำจะ อยากบอกกับน้ำว่า อย่างไร
- คิดว่าตัวละครซึ่งเลิกอาชีพไปแล้ว(ลดและรุ่ง) จะมีโอกาสกลับมาทำอาชีพนี้อีกหรือไม่
- รู้จักยาเสพติดอะไรบ้าง
- สำหรับตัวเอง คิดว่าข้อเสียที่สุดของยาม้าหรือยาเสพติดคืออะไร
- คิดว่าร้านของรุ่งจะไปได้ดีหรือไม่
- คิดว่าตัวละครที่เป็นหมอนวดแผนโบราณ (หญิง) ซึ่งมีแฟนและไว้วางใจไม่ป้องกันโรค จะมีโอกาสติดเชื้อเอดส์หรือไม่
- คิดอย่างไรเมื่อรู้ว่าตัวละครที่คอยตกเพื่อนเสมอ (นก) ติดเชื้อเอดส์มานานแล้ว คิดว่าเขาเป็นคนอย่างไร
- ความตั้งใจของนกที่จะไม่นำโรคไปติดคนอื่นสามารถทำได้หรือไม่ ถ้าตัวเราพลาดพลั้ง ติดเชื้อขึ้นมาจะตัดสินใจอย่างไร
- ลองเดาว่าหมอนวดแผนโบราณ 2 คน (มาลีกับหญิง) ใครจะเลิกอาชีพนี้ได้ก่อนกัน และจะกลับมาทำงานอีกหรือไม่ ใครจะมีอนาคตสบายกว่ากัน

- ถ้าตัวละครที่มีปัญหาอ่อนแอ (เยาว์) ไม่มีเพื่อนที่เข้มแข็งอย่าง (นก) จะเป็นอย่างไร
- เป็นไปได้หรือไม่ว่าตัวละครที่เคยไม่เคร่งครัดในการดูแลและป้องกันตนเอง (เยาว์) อาจะติดเชื่อไปแล้ว ถ้าเยาว์รู้ตัวควรจะทำอย่างไร
- จำเพลงอยากกลับบ้านได้หรือไม่ เพราะอยู่ในเทพคาสเสีที่ที่แจกให้

นอกจากจะตั้งคำถามถึงคำพูดที่ผู้หญิงชอบ เห็นด้วย หรือประทับใจแล้ว ผู้ดำเนินการเองอาจเสนอประโยคสำคัญในเรื่อง เป็นการเปิดประเด็นให้เป็นหัวข้อถกสนทนากันได้ โดยอาจถามว่าผู้ชมมีความคิดเห็นอย่างไรกับประโยคนี้ ตัวเองรู้สึกเหมือนกันหรือไม่ เคยได้ยินใครพูดคล้ายๆ กันนี้หรือไม่ เป็นต้น

ตัวอย่างคำพูดเด่นที่หญิงบริการมักจำได้และสนใจ

ม้วน 1

- ฉันอยู่ของฉันทันเองได้ไม่ต้องพึ่งใคร : ลดา
- เปิดร้านเสริมสวย ถึงมือขึ้นรวยเร็วยังไงก็อดใช้เงิน : รุ่ง
- ฉันทำให้คุณได้ทุกอย่างแต่ฉันก็มีกฎของฉัน : ลดา
- ตายไวๆ ได้ก็ดี จะได้หมดเวรหมดกรรมไป : นาง
- ตัวแก่นั่นใจคือภาระใหญ่(ของตัวเอง) : นก
- ถึงใส่ปลอกมา 20 ครั้ง ไม่ใส่ครั้งเดียวแล้วติดเอดส์ ก็เหมือนไม่ได้ใส่สักครั้งอยู่ดี : มาลี
- ถ้าตายไป จะไม่รู้เลยว่าวันพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร อาจจะดีขึ้นหรือแย่ลงก็ได้ : มาลี

ม้วน 2

- ฉันเชื่อว่าไม่มีอะไรเลวร้ายไปกว่าที่ผ่านมาแล้ว วันพรุ่งนี้ขึ้นอยู่กับเรา : นก
- เราเปลี่ยนอดีตไม่ได้ แต่เราสร้างอนาคตได้ : นก
- ชีวิตเป็นของเรา เราต้องดูแลตัวเอง อย่าฆ่าตัวเอง : นก
- ไอ้เล็ก ๆ ทำๆ กลับไปกลับมา มันน่าเบื่อจริง ๆ : มาลี
- หาเงินได้มันก็ต้องซื้อความสุขกันบ้าง : น้ำ
- แต่แกจะป้องกันตัวเองไม่ให้เอดส์ก็ไม่ได้ยากอะไรไม่ใช่เหรอ : รุ่ง
- ตอนนี้เรายังหาได้ แต่ใครจะไปรู้ว่าจะทำอาชีพนี้ได้นานแค่ไหน : หญิง

5. ข้อควรระวังในการสนทนาเกี่ยวกับวิดีโอ

ผู้ทำสนทนากลุ่ม ควรหลีกเลี่ยงการสร้างความรู้สึกรัดอึดด้วยการตั้งคำถามในลักษณะทดสอบความรู้ และควรรีดยึดมั่นที่จุดประสงค์ของวิดีโอซึ่งไม่ต้องการจะ “อบรมสั่งสอน” แต่มุ่งให้ผู้ชมเกิดข้อถกเถียงและความคิดที่แตกฉาน ควรหลีกเลี่ยงการชี้นำและตัดสิน เช่น ชี้ว่า ตัวละครนี้ไม่ดี ไม่มีความคิดที่ดี ทำตัวไม่ถูก หรือผู้ชมควรจะคิดและทำเหมือนกับตัวละครตัวนั้น เรื่องนี้มีแก่นเรื่องอย่างนี้ เนื่องจากข้อคิดเห็นดังกล่าวควรปล่อยให้ผู้ชมได้ออกความคิดเห็น ซึ่งคนที่ไม่เห็นด้วยก็จะสามารถถกเถียงกันเองในกลุ่ม

ตัวอย่างคำพูดที่ควรละเว้นอย่างยิ่ง ได้แก่

- เรื่องนี้สอนอะไรบ้าง

เพราะจุดมุ่งหมายของการทำสนทนากลุ่ม คือเลี่ยงการสอนและสั่ง

- เรื่องนี้ต้องการจะบอกอะไรกับเรา

คำถามนี้มักทำให้ผู้ตอบเกร็ง แต่อาจจะเปลี่ยนเป็น “ดูแล้วรู้สึกอย่างไร”

“ดูแล้วคิดถึงอะไรบ้าง” หรือไม่จำเป็นต้องถามเลย เนื่องจากบทสนทนาที่ดีจะชักนำเข้าสู่คำตอบนี้อย่างเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว

- เราจะได้ตามที่เขาสอนหรือไม่

นอกจากจะเลี่ยงการสอนแล้ว สื่อมิได้มีจุดประสงค์ให้ผู้ฟัง “ทำตาม”

แต่เน้นที่การตัดสินใจ เห็นด้วย “ด้วยตนเอง”

- คิดว่าคนนี้จะกลับตัวได้ไหม

ความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นของผู้หญิงย่อมไม่ใช่การกลับตัวกลับใจซึ่งแสดงว่ากำลังประพฤติไม่ดี

- ทำถูก-ทำผิด

บางครั้งผู้ทำสนทนากลุ่ม อาจหลงประเด็นไปชี้ว่ามีผู้ทำถูกหรือผิดในเรื่อง

ซึ่งจุดมุ่งหมายของงานไม่ต้องการแสดงความถูกผิด

**ตัวอย่างบทสนทนาจริงจากการฉายวิดีโอ
ในการทำสนทนากลุ่ม
ณ จังหวัดน่าน**

ม้วนที่ 1

ผู้ดำเนินการ : เป็นไง ดูแล้วรู้สึกยังไงคะ
 ผู้หญิง : คิดถึงบ้าน
 ผู้ดำเนินการ : ปีนี้ได้กลับไปบ้านบ้างหรือยัง
 ผู้หญิง : ก็เพิ่งไปเมื่อสงกรานต์นี่แหละ แต่หนูว่าจะกลับตอนลอยกระทงอีกที่
 กลับแล้วไม่มาแล้ว

ฯลฯ

ผู้ดำเนินการ : ชอบตัวไหนมากที่สุดคะ
 ผู้หญิง 1 : ไม่ชอบซักตัว
 ผู้ดำเนินการ : เหนอ..ทำไมล่ะคะ
 ผู้หญิง 1 : ถ้าเขาดีกี่ไม่มาทำอย่างนี้หรอก
 ผู้หญิง 2 : ชอบตัวที่มีลูกที่ใส่ชุดแดง ๆ
 ผู้ดำเนินการ : ที่เป็นหมอนวดใช้ไหมคะ ชื่อลดา
 ผู้หญิง 2 : นั่นแหละ ลดา แบบ..ชอบที่เขาว่า ฉันก็มีภรรยาของฉัน
 ถ้าเราคิดได้อย่างฉันก็แบบ... ชอบคำนี้มาก เขาไม่ใจอ่อน
 ผู้หญิง 3 : ชอบคนใส่เสื้อสีดำที่พูดสอนเพื่อนตอนกลางคืน
 ผู้ดำเนินการ : คนนั้นชื่อ นก ชอบเขายังไงเธอคะ
 ผู้หญิง 3 : แบบ..เขารักเพื่อน ฉลาด
 ผู้ดำเนินการ : มีใครชอบเขาร่วมที่ เขาพูดว่าจะไปเป็นนางฟ้า...
 ผู้หญิง 2 : (หัวเราะ) ไม่ชอบ
 ผู้หญิง 1 : จะไปเป็นได้ยังไง ผัวเขาเรายังแย่งได้เลย ไม่มีทางได้ดี

ฯลฯ

ผู้หญิง : ดินะ ชอบ ไม่เหมือนกับที่เคยดู
 ผู้ดำเนินการ : เคยดูเป็นยังไงคะ
 ผู้หญิง : มันมีแต่ภาพน่าเกลียดน่ากลัว แบบดูแล้วหมดกำลังใจ
 อันนี้แบบเราดูแล้วมีความหวัง คนเราเริ่มต้นได้ทุกเมื่อ ..ใช่มั๊ย..
 ผู้ดำเนินการ : คิดว่าลดากับมาลีนี้ใครจะตั้งตัวได้ก่อนกันคะ
 ผู้หญิง : ลดา เขามั่นใจ แต่มาลีเขาก็เริ่มต้น ถ้าเขาไม่เปลี่ยนใจก็คงทำได้
 ฯลฯ

ผู้ดำเนินการ : คิดว่ารุ่งเขาจะเปิดร้านเสริมสวยได้จริงไหม
 ผู้หญิง 1(ทำงานบ้านช่อง) : คิดว่าไม่ได้หรอก มันยาก เป็นหมอนวดมันมีค่าใช้จ่ายเยอะ
 ผู้หญิง 2 : ถ้าเขาตั้งใจจริงก็อาจจะได้เหมือนกัน
 ผู้ดำเนินการ : มีใครคิดจะไปเปิดร้านเสริมสวยแบบนี้มั๊ยไหมคะ
 ผู้หญิง 1 : ไม่หรอก มันต้นทุนสูง ถ้าพวกร้านขายของชำกระຈິກกระຈ็อกก็พอไหว
 ผู้ดำเนินการ : ต้องเก็บเงินสักเท่าไรละคะ...ถ้าจั้น
 ผู้หญิง 3 : แล้วแต่ร้านเล็กร้านใหญ่ จะแข่งร้านด้วยก็เป็นแสน
 ผู้ดำเนินการ : เก็บได้มั๊ยหรือยังละ
 ผู้หญิง 3 : ได้ 2-3 บาท (หัวเราะ)

มันที่ 2

ผู้หญิง 1 : ก็ดีใจ ที่ลดาเขาได้เลิกอาชีพนี้
 ผู้ดำเนินการ : เราก็จวนแล้วเหมือนกันนี่ เห็นบอกจะกลับตรุษจีน
 ผู้หญิง 1 : เชือกสุดท้ายเก็บได้สักก่อนก็พอแล้วนะ
 ผู้ดำเนินการ : แล้วจะไปเปิดร้านอะไรกะเขาไหม
 ผู้หญิง 2 : ร้านเสริมสวยมันคงเกินเอื้อม แต่อย่างรุ่งนี่เขาน่าจะเอาลูกไปไว้ที่อื่นนะ
 ไม่ก็ย้ายไปเปิดร้านแถวบ้านกับลูก ที่ร้านมีแต่หมอนวด ยังไงเด็ก
 มันก็ต้องรู้จนได้
 ผู้หญิง 3 : เขาเลิกเป็นหมอนวดแล้วดูมีราศีขึ้นเยอะนะ
 ฯลฯ

ผู้ดำเนินการ : ตะกี้เห็นบอกว่าตกใจที่รู้ว่าคนติดเชื่อ
 ผู้หญิง 1 : แบบ เขาสอนคนอื่นไว้ก็ไม่น่าพลาด แต่..มันก็เป็นไปได้แหละ
 แต่ตกใจ (ยิ้ม) ..เขาเก่งนะ ชอบความคิดเขาตั้งแต่ตอนที่แล้ว
 ผู้ดำเนินการ : คิดว่าเป็นไปได้ไหมที่คนติดเชื่อแล้วจะเก่งอย่างนก

- ผู้หญิง 1 : หนูก็คงต้องคิดเหมือนกันว่าไม่อยากให้ติดคนอื่น แต่จะเข้มแข็งเหมือนเขาได้หรือเปล่าก็ไม่รู้
- ผู้หญิง 2 : หนูก็มีน้องสาวเหมือนกับเขา ตอนนี้ส่งน้องเรียนอยู่ ถ้าหนูเป็นเขาก็อยากให้น้องสาวเรียนจบจะได้หมดห่วง
- ผู้หญิง 3 : หนูว่าคนที่เป็เอดส์แล้วไม่น่าจะยังมาทำงานอยู่
- ผู้หญิง 2 : ก็มันมีภาระเยอะเขาก็ต้องทำ
- ผู้หญิง 4 : ทำไมเขาติดเชื้แล้วจะอยู่ได้นานอย่างนี้จริง ๆ เหรอ

ฯลฯ

- ผู้หญิง 1 : แบบตัวในเรื่องที่เลี้ยงผู้ชายใช้เงินเปลืองนะ ที่นี้มีเยอะ..
- ผู้ดำเนินการ : แล้วคิดว่าต่อไปเขาจะทำยังงัยล่ะคะ
- ผู้หญิง 1 : ไม่รู้ มันเตือนกันยาก เขาจะหาว่าเรายุ่ง ตัวหนูต้องรับภาระหลายคนทำแบบนั้นไม่ได้หรอก เทียวยังไม่ไปเลย ตอนนี้ยังปลูกบ้านใหม่อีกหลังให้พี่สาวกับลูก ค่าใช้จ่ายมันเยอะ อย่างบางคนเขาก็มีภาระแต่ไปใช้เงินกับยาอะไรพวกเนี้ย แบบมันเครียดแล้วเพื่อนฝูงพาไป แต่มันก็ไม่มีเหลือบางที่จะตายก็ตายเพราะม้านี้แหละ ไม่ใช่เพราะเอดส์หรอก

ฯลฯ

- ผู้ดำเนินการ : คิดยังงัยที่มามีเขาต้องกลับมาทำงานอีกครั้ง
- ผู้หญิง 1 : ไม่ใช่ความผิดของเขา เขาเป็นคนดี ก็เลยต้องคอยทำงานให้ที่บ้าน ดูแล้วสงสาร ผู้หญิงคนไหนอย่างนี้จริง ๆ เลยนะ ต้องเลี้ยงที่บ้าน หนูเบื่อจริง ๆ ใ้ที่พูดตอนต้นว่าให้ส่งเงินมาช่วยทางบ้านบ้างจะได้ยินจนเบื่อ

เทปบันทึกเสียง “แด่เพื่อนหญิง”

สุพร เกิดสว่าง

พรสุข เกิดสว่าง

คือสื่อเทปคาสเส็ต 2 ชุด ซึ่งบันทึกรายการวิทยุจำลองสำหรับหญิงบริการโดยเฉพาะ รูปแบบของรายการเน้นแนวทางเดียวกับสื่อวิดีโอ คือเป็นการสื่อสารที่กระตุ้นให้ผู้ฟังมีโอกาสคิดและตีความด้วยตนเอง ไม่มีวิทยากรสั่งสอน หรือให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ทั้งนี้จะสอดแทรกเพลงที่คัดเลือกความหมายที่เหมาะสมมาโดยเฉพาะ เพื่อให้หญิงบริการได้ใช้ฟังเพื่อความเพลิดเพลินในยามว่างด้วย สื่อเทปบันทึกเสียงมีข้อดีที่มีราคาถูกกว่าวิดีโอมาก ใช้เวลานานๆ ได้ บรรจุข้อมูลที่ต้องการได้มาก ผู้ฟังเลือกเวลาฟังเองได้ตามความต้องการ และฟังซ้ำอีกได้

รายการแรกจะเน้นที่ความสดใส สนุกสนาน ทั้งในรูปแบบและบทเพลง ผู้ดำเนินรายการหญิงจะมีบุคลิกที่ร่าเริง และเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกับหญิงบริการทุกคน ใช้นำเสนอใช้จดหมายสมมติจากผู้ฟัง ซึ่งเป็นหญิงบริการเปิดประเด็นสนทนา และทางผู้จัดก็จะไปสัมภาษณ์ถามความคิดเห็นหญิงบริการคนอื่นจากสถานที่ต่างๆ ต่อหัวข้อพูดคุยนั่น ซึ่งแก่นของสื่อจะมุ่งเน้นไปยังการสร้างเชื่อมั่นในตัวเองเป็นสำคัญ

รายการที่สองจะต่างออกไปโดยเน้นความรู้สึกลบอุ่นประทับใจ ผู้ดำเนินรายการชายมีบุคลิกเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเข้าใจหญิงบริการเป็นอย่างดี ใช้นำเสนอสมมติให้มีหญิงบริการเข้าร่วมพูดคุยนานาชาติ 4 คน โดยแต่ละคนจะมีเส้นทางชีวิตและแนวคิดต่างกันออกไป ผู้ฟังจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง อบอุ่น และมีกำลังใจต่อชีวิต

บทสนทนาหลายตอนได้คัดเลือกมาจากคำพูดของหญิงบริการที่มีตัวตนอยู่จริง และการเสนอความคิดที่หลากหลายของตัวละครหญิงในรายการทั้งสอง เพื่อให้ผู้ฟังได้รับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมอาชีพ โดยไม่รู้สึกว่าถูกสั่งสอน ทั้งยังรู้สึกมีส่วนร่วม เนื่องจากเกิดความเข้าใจในกันและกัน มองเห็นความแตกต่างของแต่ละบุคคล และเลือกที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยโดยตนเอง

เทปคาสเส็ตนี้จะทยอยแจกหลังการทำสนทนากลุ่ม ผู้แจกอาจไม่จำเป็นต้องบอกรายละเอียดใดๆ แต่ให้ผู้รับไปฟังกันเอง ผู้หญิงบริการที่พอกอยู่รวมกันบางแห่งอาจฟังเป็นกลุ่ม บางแห่งอาจฟังเงียบๆ คนเดียว และในสถานที่บางแห่ง เมื่อมีผู้หญิงคนหนึ่งฟังก็อาจเปิดเสียงดังให้เพื่อนคนอื่น ๆ ได้ยินด้วย เป็นที่ยอมรับว่าเทปคาสเส็ตนี้อาจถูกใจหญิงบางคนมากถึงขนาดฟังซ้ำแล้วซ้ำเล่าหรือเปิดให้แขกฟัง แต่บางคนก็อาจไม่ชอบฟังเอาเลย โดยฟังครั้งเดียวก็เก็บไว้เฉยๆ โดยเฉพาะหญิงบริการต่างชาติที่ไม่เข้าใจภาษาไทยดีนัก

ในการสนทนากลุ่มครั้งต่อไป ผู้ทำอาจทักถามถึงเทปคาสเส็ตดังกล่าวว่า ฟังแล้วชอบหรือไม่ ชอบเพลงใด ชอบผู้หญิงคนใดบ้าง ชอบตรงไหน แต่ไม่จำเป็นต้องถามละเอียด เหมือนดังวิดีโอ ซึ่งเป็นการคุยหลังการชมทันที เพราะบางคนอาจฟังมาหลายวันจนไม่สามารถจะแจกแจงความรู้สึกของตนได้ชัดเจน อีกทั้งสื่อดังกล่าวมีธรรมชาติที่ต่างกัน รายการวิทยุจำลองที่สามารถฟังซ้ำได้อาจ ทำให้ผู้หญิงมีเวลาได้ครุ่นคิดตกงาน หรือรับสารนั้นได้ลึกซึ้งโดยลำพัง

เทปบันทึกเพลงและบทสนทนา “แด่ เพื่อนหญิง 1”

บท พรสุข เกิดสว่าง

สื่อเทปบันทึกเสียง ความยาวประมาณ 40 นาที

กลุ่มเป้าหมาย หญิงบริการประจำสำนัก และหญิงบริการอาบอบนวด หญิงบริการนวดแผนโบราณ

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อกระตุ้นให้หญิงบริการคำนึงถึงการชักนำให้แขกใช้ถุงยางอนามัยอย่างจริงจัง เพราะเมื่อแขกปฏิเสธที่จะใช้ถุงยางอนามัยแล้ว พบว่าหญิงบริการหลายๆ คน ยังไม่ได้ใช้ความพยายามพอเพียงในการหว่านล้อม
 2. เพื่อเสนอแนวทางการต่อรองกับแขกเพื่อให้ใช้ถุงยางอนามัย
 3. กระตุ้นให้หญิงบริการนึกถึงแนวทางหรือความเป็นไปได้ ที่จะทำให้แขกยอมรับ การใช้ถุงยางอนามัย
 4. สอดแทรกแนวคิดให้หญิงบริการรู้สึกถึงคุณค่าตนเอง เพื่อจะได้มีความคิดหนักแน่นที่จะใช้ถุงยางอนามัยกับแขกทุกคนเพื่อป้องกันโรคเอดส์
 5. สนับสนุนให้หญิงบริการมีความมั่นใจว่าตนจะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ และกล้าที่จะปฏิเสธแขกที่ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย

บุคลิกผู้ประกาศ

1. ผู้ดำเนินรายการหญิง แสดงออกถึงความเป็นกันเอง สนุกสนานร่าเริงเพื่อให้ไม่ซีเรียส แสดงตนเท่าเทียมกับผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ฟัง เหมือนเป็นเพื่อน พี่สาว หรือน้องสาว
2. “รุ่ง” บุคลิกจากหมอนวดในสื่อวิดีโอ ค่อนข้างมีอายุ ฉลาด พูดจาฉะฉานสนุกสนาน คมคาย
3. “นาง” บุคลิกจากตัวละครในวิดีโอ เจ้าทุกข์ แสดงออกเหมือนคนโกรธโลก(ไม่แฉ่งไม่ฉะฉาน)
4. “แหม่ม” หญิงบริการประจำสำนักที่ฉลาด วัยปลาย ๒๐ มั่นใจในตัวเอง กล้าพูดกล้าทำ
5. “น้อง” หญิงบริการวัย ๒๐ ต้น เป็นผู้ติดเชื่อ พูดจาเรียบๆ อ่อนๆ สงบนิ่งเหมือนคนที่รู้จักคิดเพราะผ่านโลกมามากแล้ว
6. “ต้อย” หญิงบริการ ปากร้ายใจดี ไกล่เคียงกับรุ่ง ชอบพูดจาสาดสาดสนวน
7. “หนู” อยู่ในวัยไม่สูงมาก ยังร่าเริงและไม่คิดอะไรมากเหมือนหญิงสาวที่ยังขาดประสบการณ์ชีวิต พูดจาเป็นสาวเปรี้ยวแบบเด็กๆ

เสียง	ผู้พูด	บทพูด
เพลง เหนื่อยไหมดาว มาซ่า	เกศริน	..เหนื่อยกันบ้างหรือเปล่า..ดวงดาวทั้งหลาย ก็คงจะแน่นอนละนะว่า ทุกคนจะต้องมีเวลาที่เหนื่อยหน่าย ท้อแท้กันบ้าง ยิ่งทำงานบริการอย่างพวกเราแล้วยิ่งไม่ต้องถามเลยนะคะ ก็ไม่เป็นไรค่ะ เรามาพักผ่อนตรงนี้ด้วยการฟังรายการ แต่เพื่อนหญิงกับเกศริน ช่วงเวลาของการรับฟังข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหนักอกแต่ก่อนที่จจะรู้ว่า วันนี้เราจะมาคุย กันเรื่องอะไร ก็ลองมาฟังเพลงตามคำขอของผู้เสนอ หัวข้อกันก่อนแล้วกันค่ะ ชีวิตหนี้ของเสือ
ชีวิตหนี้ ธนพล อินทฤทธิ์		
มีเพลงbackgroundด้วย	เกศริน	ก็ไม่ได้เกิดมาบนกองเงินกองทอง เลยต้องมาเหนื่อยแบบนี้นะนี่คือเพลงที่ คุณนุชเขียนขอมมา พร้อมกับเสนอหัวข้อคุยไว้อย่างนี้นะคะ (เริ่มอ่านแต่ใช้ส้อมเสียงมีอารมณ์ร่วม) “ชีวิตนุชใช้หนี้ อย่างเดียวเหมือนเพลงแหละ ก้มหน้าทำงานไป นึกถึงพ่อแม่ ครอบครัวยัง.. แต่ก็กลัวเอตส์อยู่เหมือนกัน รู้ แหละ..ว่า ต้องใส่ปลอก แต่พูดมันง่ายกว่าทำแยะ อยากรู้ ว่าคนอื่นเค้าทำกันยังไงแล้วเค้าใส่ทุกที่อย่างที่คุณพูดจริงเธอ” เอาละนะ..นุชก็ว่ามาอย่างนี้ เดี่ยวเกศจะเลือกเพลงให้ฟัง ก่อนที่จะมาฟังความคิดเห็นที่ทางทีมงานไปพูดคุยมาค่ะ
เพลง อยากกลับบ้าน เสือ	เกศริน	และนั่นก็คือเพลง อยากกลับบ้าน กับเสืออีกครั้งนะคะพวกเราทุกคนก็คงจะมีความฝันว่าจะได้กลับบ้านทั้งนั้นที่พูดอย่างนี้เพราะเชื่อว่าส่วนใหญ่ก็ต้องมาอยู่ไกลบ้าน หรือคนที่เรารักแต่ก็เพื่อพวกเค้าแหละนะ เพื่อคนที่คอยเราอยู่ เราก็ต้องสู้ต่อไป..เมื่อกี้นี้ติดกับปัญหาหนักอกของคุณนุช อยู่ นะคะ ก็มีคนสนใจให้ข้อคิดเห็นกับเรื่องนี้มากทีเดียว ลองมาฟังกันดูค่ะ
เสียงจากเทปสัมภาษณ์	รุ่ง	เรียกพี่รุ่งแล้วกัน..(หัวเราะ) ก็รู้สึกตัวแก่แล้ว คือพี่ก็ไม่รู้ว่า ของนุชนี้เค้าทำแบบไหน ที่พี่ก็เป็นอาบอบนวดนี้แหละ แยกส่วนใหญ่ตอนนี้อยอมใส่ปลอกกันเยอะขึ้น เพราะ เค้าก็กลัวเอตส์เหมือนกัน เราก็กลัวเค้า เค้าก็กลัวเราก็ตีไป แต่ที่ตื้อด้านก็มี..(ทำเสียงสูง) พี่ก็ว่าพูดนะมันง่ายกว่า ทำก็จริง แต่ถ้าจะทำจริงก็พอจะได้อยู่เหมือนกันน้า...
”	เกศริน	เกศว่าทุกคนก็คงอยากจะทำจริงกันนะคะ แต่คงมีปัญหามากมาย อย่าง อย่างเช่นแขกไม่ยอมเงย..

”	รุ่ง	ก็ต้องมาดูสิชะว่าทำไมเค้าไม่ยอม คือพี่ว่า ผู้ชายนี่อะไรก็ ต้อง ของเงาไม่ยอมใส่ไว้ก่อน มันอยู่ที่เราด้วยว่าจะแข็งพอมัย ไม่ใช่ ไปใจอ่อนกะเค้า เค้าอ่อนหน่อยก็ใจอ่อน อะ.. เออ. (ทำเสียง หยวน) เรามันต้องเป็นฝ่ายอ่อนเค้า ไม่ใช่ให้เค้ามาอ่อนเรา..
”	เกศริน	แสดงว่าพี่รุ่งนี้ไม่มีใจอ่อนเลย
”	รุ่ง	ฮะ.. ยืนยันว่าช่วงสองปีไม่มีพลาดเลยแม้แต่รายเดียว โถ.พี่ นะ ไม่มีใจจะให้อ่อนกะใครแล้วนะชะ ทำงานอย่างงี้มาก็เท่าไร รู้ละ ฮะ..ใจอ่อนไปคนเสียน้ำตา มันก็เราทั้งนั้น เรียกว่าเป็นหลักใน การทำงานเลยดีกว่า ตัวเราสำคัญที่สุด ยังไงก็ต้องให้รอดปลอดภัย กันนะชะ
”	เกศริน	คะ..และนั่นก็คือคุณรุ่งหรือพี่รุ่งนะคะ ก่อนที่เกศจะบ้ายบายกับ พี่สาวคนสวยของเราไป เธอก็ได้ฝากขอเพลงๆ นึงให้กับเพื่อน หญิงทุกๆ คน นี่ยังจะให้ฟังดูเผื่อจะเข้าใจว่า ทำไม..เธอถึงใจ แข็งกับแขกได้นักหนา...
เพลง ม่ายคะ สาวลักษณ์ ลีละบุตร		
เทปสัมภาษณ์	นาง	นางก็เป็นม่าย ตอนนี้อายุ 25 แล้ว มีลูกสาวคนนึง
”	เกศริน	แล้วนางคิดยังไงกับเรื่องการใจอ่อน ยอมให้แขกไม่ต้องใส่ปลอก ถ้าเป็นเรานี้จะใจอ่อนมัย เพราะเมื่อก็มีพี่คนนึงที่เขาขอเพลง ม่ายคะนี่ละนะ เขายืนยันว่าเค้าไม่มีทางใจอ่อนได้เลย
”	นาง	นางก็ไม่ใจอ่อนกับแขกหรอก ถ้าหมายถึงไปหลงชอบเขาอะไร เจียนะ แต่ไอ้ที่ยอมน่ะมันเหตุผลอื่นมากกว่า
”	เกศริน	ยังงั้นชะ..
”	นาง	คือมันเบื่อๆ ใจ หยวนๆ มั่ง พูดแล้วเค้าไม่ยอม เราก็เสียงๆ เออ ดูเออ..สะอาดดีพอใช้ได้ ก็ยอมรับว่าทำงานงี้มันก็ต้องอยาก ได้เงินนะ ถ้าเรา..แบบใครไม่ใส่ไม่เอา. มันจะไปเหลืออะไร แต่ พวกหมอลามมาก็ต้องบอกว่าใส่ทุกหน ไม่งั้นเดียวเค้าว่าเรา
”	เกศริน	แสดงว่านางคิดว่าส่วนใหญ่พวกเราก็ไม่ได้ใส่ทุกครั้งใช่มัยละ
”	นาง	นางว่างั้น
”	เกศริน	แล้วถามจริง ๆ นี่นางเชื่อเรื่องโรคเอดส์แล้วกลัวมันมัยมัย
”	นาง	ก็เชื่อนะ แล้วก็กลัวเหมือนกัน ถ้าเราเป็นอะไรไปลูกก็คงลำบาก

”	เกศริน	เราก็คงต้องไม่ยอมเป็นอะไรไปมั้ง..ถ้าฉันก็
”	นาง	ไม่รู้สิ..ปัญหาโลกแตก ไม่อยากคิดหรอก ใครบอกได้ว่าทำยังไง ให้เขามันยอมใส่ทุกคนก็บอกมาสิ นางก็อยากรู้เหมือนกัน
”	เกศริน	งั้นเดี๋ยวเกศจะไปคุยกับคนอื่นดู ยังไงก็รอฟังรายการแล้วกันจะ เปิดเพลงให้ณะคะ
”	นาง	(เบาๆ) ขอขอบคุณอะ
เพลง คิดมากไปหรือเปล่า ธนพล	เกศริน	นั่นคือ เพลงที่เกศมอบให้พวกเราทุกคนนะคะ อย่าไปคิดมากนัก ชีวิตเรานั้นก็ไม่ยืนยาวเท่าไร มีแค่พอมี้ และนี่ก็คืออีกเพลง(fade in)ที่ คุณแฮม่ม เพื่อนที่จะมาคุยกับเราคนต่อไปขอให้พวกเรา และบรรดาแขกหัวตื้อทั้งหลายคะ
เพลง พบกันครึ่งทาง วสันต์ โชติกุล		
”	แฮม่ม	ใช่ฮะ พบกันครึ่งทาง ไม่ใช่ว่าเรามาซื้อให้เค้าใส่ปลอกอย่าง เดี๋ยวนี้ เราก็ต้องมีวิธีมารยาสารพัดให้ เค้าใจอ่อนด้วย อย่างที่พี่ คนแรกเค้าพูดนะ ที่ว่าเราอ่อนเค้า ไม่ใช่ให้เค้าอ่อนเรา
”	เกศริน	หมายความว่า เราต้องใช้คำพูดดีๆ กับเค้า...
”	แฮม่ม	ก็ทั้งคำพูดทั้งทุกอย่างแหละ อย่างว่าที่เราจะให้เค้าใส่ปลอก เนี่ย มันก็ต้องมีวิธีพูดใช่มั้ย อ่อนหวานเข้าว่าสิ เออ..ปลอดภัยทั้งสอง ฝ่ายดีกว่าพี่ ที่ให้ใส่รักกันจริงน่า..อะไรก็แล้ว แต่จะว่าไปนะ ให้เค้าเจอลูกอ่อน ถ้าเค้าว่าเค้ากลัวไม่มันส์ เราก็เสนอไปสิ จะทำ ยังไงอะไร นาลองดูก่อนน่า..ไม่ดีค่อยมาว่ากัน อันนี้ก็แล้วแต่ เทคนิคส่วนตัวแล้วละ...
”	เกศริน	ไม่เฉลยมั้งเธอ (หัวเราะทั้งคู่)
”	แฮม่ม	ไม่ใช่ไม่เฉลย มันแล้วแต่คนใจ ไม่เหมือนกัน แต่พูดง่าย ๆ อัน นี้ทุกคนคงรู้อยู่แล้ว เราก็ต้องทำให้เค้ามีอารมณ์เต็มที่ที่สุด ๆ ก่อน ใช่มั้ย เวลาใส่ก็ใส่ให้เขาไม่ให้อารมณ์มันสะดุด ถ้าเราเกลี้ยกล่อม ให้เค้ายอมได้ มันก็ขึ้นกับเราแล้วหละ ว่าทำให้เค้าสนุกกับมันได้ แค่ไหน ทำดี ๆ ชีครันมันจะติดใจเพราะมันทำได้นานกว่า
”	เกศริน	สนุกได้นานกว่า..
”	แฮม่ม	ใช่...แฮม่มว่ามันอยู่ที่เรานั้นแหละว่าจะใส่ยังไงไม่ให้มันแบบ.. แฮม..เสียอารมณ์ ถ้าผ่านนะ เล้าโลมแขกให้ดิ้นะ พูดถึงไม่ใช่แต่ เราแหละ เค้าก็น่าจะสบายใจเพราะไม่ต้องห่วงกังวลจะติดโรค อะไร
”	เกศริน	เอาไว้ละกัน..ถ้าไอ้ที่พูดมาทั้งหมดมันไม่สำเร็จ ยังมีมนุษย์

		ประเภทที่ไม่ห่วงตัวเอง ไม่รู้จักลองของใหม่
”	เหม่ม	โอย.....ถ้ามันเง่าขนาดนั้น ไปสนใจอะไรกัน ทำสุด ๆ ขนาดนี้แล้ว ไม่เอาก็ไปเลย ตัวเรสำคัญกว่า..พูดจริง ..ไม่ต้องไปเอามันเลย...
เพลง แตกหัก/มาช้า		
เทพสัมผัส	น้อง	คิดได้งั้นก็ดีแหละพี่ ก็ยอมรับ
”	เกศริน	แล้วน้องเองคิดว่าทำได้หรือเปล่าละ
”	น้อง	ทำไม่ได้ก็ต้องทำอยู่นี้แหละ (หัวเราะแห้ง ๆ)
”	เกศริน	หมายความว่ายังไงนะ
”	น้อง	ก็คือว่าน้องก็ต้องใช้มันทุกหนนะแหละ หมายถึงเดี๋ยวนี้ละ พูดจริง ๆ ว่าไม่ใช่แค่แต่คนเดียวมันก็พลาดติดเอดส์ได้แล้วมันไม่คุ้มกัน
”	เกศริน	ก็คิดว่าตรงนี้เพื่อนหลาย ๆ คนก็คงจะรู้อยู่ แต่น้องคิดว่าจะทำยังไงดี
”	น้อง	น้องเองก็คือคิดว่าพูดกับเขาดี ๆ แล้วไม่ยอม เราก็ไม่เอาเนี่ยหมายถึงตอนนี้ ก่อนหน้านี้น้องจะปล่อยพวกเขาประจามั่งอะไรมั้ง ก็เข้าใจคนทำงานอย่างงี้ว่า พูดกับเขามันพูดยากจริง ๆ บางทีนะ ต้องมาสาธยายเรื่องเอดส์ที่บางคนเค้าไม่อยากฟัง แล้วเค้าก็ว่าเราไม่เข้าใจเค้า..แต่เดี๋ยวนี้น้องบอก ไม่เอาเลย ใครจะไม่ใส่ปลอกไปหาที่อื่น
”	เกศริน	เพราะอะไรถึงใจแข็งขึ้นมาได้ละ
”	น้อง	ให้บอกจริง ๆ ก็ได้ นะ ไม่กลัวหรอก เพราะอัดเทปไปไม่เห็นหน้า (หยุด)..ก็น้องเลือดบวกเอดส์แล้วไง..(เงิบ) น้องถึงว่าไอ้ไม่ใส่ปลอกแล้วคิดว่าแค่ครั้งเดียวนะไม่ได้หรอก
”	เกศริน	อือม...เราก็เป็นห่วงเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วยสินะ
”	น้อง	ใช่ไง...ติดเชื้แล้วมันก็เรียกคืนไม่ได้ แต่ตอนนี้น้องไม่คิดอะไรมากนะ ทำงานไป ทางบ้านเค้ายังต้องพึ่งเราอยู่แล้วหมอเค้าว่าถ้าเราะวังไม่ไปเอาเชื้มาเพิ่มอีกก็คงอยู่ได้อีกนาน น้องถึงได้ใส่ปลอกทุกครั้งไง ไม่อยากเป็นโรคอะไรอีก แล้วพูดถึงก็สงสารคนเขาจะติดจากเราด้วย ตัวเขายังไม่เท่าไรนะ นึกถึงเมียเค้า แฟนเค้า หรือคนทำงานอย่างเราี้..ต้องมาติดไปอีกก็..

”	เกศริน	ค่ะ เกศก็ยังมีเรื่องคุยกับน้องเค้าอีกมากนะค่ะ แต่ก็คงต้องเก็บไว้ให้พวกเราได้ฟังกันเต็มๆ ในโอกาสหน้าดีกว่า ตอนนี้เกศคิดว่าพวกเราทุกคนคงจะรู้สึกชื่นชมในความเข้มแข็งและน้ำใจของน้องมาก ก็เลยอยากจะขอมอบเพลงๆ นี้ให้กับน้องและอีกหลายๆ คนที่มีชีวิตเหมือนกับน้องค่ะ
เพลง ดาวพระศุกร์ ศราราม	เกศริน	ค่ะ พวกเราจะเป็นแรงคอยช่วยกันและกัน ให้ทุกคนได้พบกับวันที่สดใสชนะค่ะ และนี่คืออีกเพลงหนึ่งที่เกศอยากจะมอบให้แก่เพื่อนหญิงทุกคนฟัง รสชาติความเป็นคน จากมาช้าค่ะ
เพลง รสชาติความเป็นคน มาช้า		
เทปสัมภาษณ์	ต้อย	ฟังเทปของน้องนี้รู้สึกเค้าเก่งมากเลยนะ
”	เกศริน	ใช่ ถ้าเป็นเกศเองก็คงทำได้ยากมากเหมือนกัน
”	หนู	เป็นหนูนี่คงทำได้เลย
”	ต้อย	เฮ้อ..ชีวิตคนนะยะ มันก็มีดีมีร้าย ก็ต้องยอมรับความจริงกันแหละ นังหนู เพียงแต่ว่าตอนนี้เราทำอะไรกับมันได้มั่ง ยังมีโอกาสป้องกันไม่ให้ติดเอดส์ได้ก็ทำกันไป
”	หนู	ทำงานอย่างนั้นพี่.. มันมีหน้าที่จะให้ความสุขเค้า ถ้าเค้าไม่ได้ความสุข แล้วใครจะมาเที่ยว
”	ต้อย	เค้าก็ได้สิ..เพียงแต่ไม่ต้องเอาโรคอะไรมาฝากเราเท่านั้น
”	หนู	โหย..แล้วอย่างบางคนเงี่ยละพี่ เรากล่อมจนยอมใส่ปลอกแล้วนะ แต่พอจะใส่จริง ก็ฝ่อวูบไปอีก หนูละ โอ้ย. เปื่อ จนปัญญา (หัวเราะสามคน)
”	ต้อย	หล่อนมันต้องฝึกเทคนิคการใส่สิยะ ไปใส่ที่อ้อๆ เค้าก็หนี ตัวชั้นนะ รับรองเลยว่าถ้าใช้ปากใส่ให้แขก รายไหนรายนั้นก็ชอบ... (เสียงโอ้..) บางคนนะพี่แกยังไม่รู้สึกตัวเลยด้วยซ้ำว่าใส่แล้ว พอเสร็จดึงออกให้ดู...(หัวเราะ)
”	เกศริน	แต่อันนี้ก็ต้องเป็นกลเม็ดเด็ดของพี่ต้อยละค่ะ คนอื่นอาจจะเลียนแบบไม่ได้เหมือน (หัวเราะไป)
”	ต้อย	แล้วแต่ ไม่สงวนลิขสิทธิ์ คนไม่ชอบใช้ปากคงต้องหาวิธีของเราทำให้เค้าพอใจแต่เราต้องพอใจด้วยคือปลอดภัยไว้ก่อน
”	หนู	แต่อีกอย่างพี่หนูเบื่อก็คือพวกที่ใส่ปลอกแล้วเค้าจะทำนานมากเลยนะ จนแทบจนเจ็บเลย ไม่ไหว
”	เกศริน	อันนั้นคงต้องแนะนำให้ใช้ เค-วาย เบลลี

”	ต้อย	ฮะ เพราะใช้น้ำมันอื่นแล้วปลอกมันจะร่วนกันเอดส์ไม่ได้ นังหนูนี้รู้เยอะ..แต่ชอบลืมนี่ไม่ค่อยจะทำ ระวังเถอะ(หัวเราะ)
”	เกศริน	แต่เกศคงต้องขอความเห็นสุดท้ายนะว่า ถ้าหมดทุกวิถีทางทำยังไ้..มันก็ไม่สำเร็จ คุณๆ ทั้งหลายเค้าบอกหัวเด็ดตีนขาดก็ไม่ไ้เนี่ย เราจะว่าไงดี
”	หนู	บ้าย..บาย
”	ต้อย	เราแยกกันแต่ตรงนี้...
”	หนู	ไม่รักกันจริงก็เชิญทิ้งไปได้เลย
”	ต้อย	ไม่ได้เงินแค่นี้ไม่ตายหรอก แต่ถ้าได้อาจจะตาย
”	เกศริน	คะ และนั่นก็คือสองเสียงสุดท้ายของเพื่อนหญิงคู่หูนะคะก่อนที่จะเราจะจากกันในวันนี้ เกศจะขอมอบเพลงเด็ดสุดให้ ทุกคนหัดร้องกันให้ขึ้นใจเลยละคะ โอ๊ะ..โอ้ย..แหม..น่ารักลั้ว..น่ารักลั้ว ลองดูซิ ทั้งกันจริง ๆ มันจะซึกแค่ไหนเชียว
เพลง โอ๊ะ..โอ้ย ทาทำ ยัง		

เทปบันทึกเพลงและบทสนทนา “แต่ เพื่อนหญิง 2”

บท พรสุข เกิดสว่าง

สื่อเทปบันทึกเสียง ความยาวประมาณ 50 นาที

กลุ่มเป้าหมาย หญิงบริการประจำสำนัก อาบอบนวด และนวดแผนโบราณ

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อชักนำให้หญิงบริการรู้สึกถึงคุณค่าชีวิตของตน รู้สึกรักตนเองและคิดถึงอนาคต มีความหวังถึงวันข้างหน้า เพราะกำลังใจที่จะมีชีวิตที่ดีต่อไป จะทำให้หญิงบริการมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะดูแลรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากโรคร้ายต่าง ๆ โดยเฉพาะเอดส์
 2. ย้ำข้อมูลและความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องโรคเอดส์
 3. สร้างแรงบันดาลใจให้หญิงบริการมีความตั้งใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการมีเพศสัมพันธ์
 4. สร้างทัศนคติ ความมั่นใจแก่หญิงบริการว่าทุกคนล้วนมีอำนาจ สิทธิ ความสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ด้วยตนเอง ด้วยการเตือนให้ระลึกถึงอนาคตข้างหน้าเสมอ

บุคลิกผู้ประกาศ

1. ผู้ดำเนินรายการชาย แสดงถึงความละเอียดอ่อน สุภาพอ่อนโยน พร้อมทั้งจะเข้าใจคนทุกคน ผู้ดำเนินรายการมีความเป็นผู้ใหญ่พอที่ผู้ร่วมรายการจะไว้วางใจได้
2. “เยาว์” นำบุคลิกมาจากตัวละครในวิดีโอ เป็นเด็กมีปัญหามาก่อน ปัจจุบันยังอยู่ในวัยรุ่นนปลายที่มีความเหงาและเคืองแค้นตลอดเวลาจนมองไม่เห็นอนาคตมากนัก ต้องการความอบอุ่นและกำลังใจสูง
3. “ลดา” นำบุคลิกมาจากหมอนวดในวิดีโอ วัยสามสิบต้น เคยแต่งงานและหย่ามาแล้ว มีภาระต้องส่งต้องส่งเสียลูกสาววัย 7 ขวบ มีความมั่นใจในตัวเอง นิ่ง มั่นคง มีความเป็นผู้ใหญ่ พุดจาสุภาพ
4. “ขวัญ” หญิงสาวชาวเหนือที่ทำงานเป็นหญิงบริการมาได้ ๕ ปี เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงของครอบครัวมองตัวเองเป็นที่พึ่งของทางบ้าน รู้สึกอึดอัดและไม่สบายใจกับสภาพที่เป็นอยู่ แต่ก็ไม่ได้คิดถึงทางออก
5. “แอ้ว” หญิงวัยสามสิบเศษ เป็นหมอนวดแผนโบราณ ปัจจุบันมีสามีเป็นผู้มีรายได้น้อย อยู่ในเขตกรุงเทพฯ สามีรู้ว่ามาทำงานเป็นหมอนวด แต่แอ้วคิดว่าเป็นความจำเป็นทางเศรษฐกิจ

เสียง	ผู้พูด	บทพูด
เพลง ตลอดเวลา พงษ์สิทธิ์ คำภีร์	นรุต	มาพักใจกันตรงนี้นะครับกับเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และผม นรุต นี่คือช่วงเวลาแห่งความเข้าใจที่พวกเราให้แก่กัน ในรายการ แต่เพื่อนหญิง ช่วงของผม วันนี้เรามีสมาชิก หรือเรียกง่าย ๆ ก็ คือเพื่อนๆ นี่แหละ มาร่วมรายการเพื่อพูดคุย ถกปัญหาหรือเล่า ความในใจสู่กันฟังเหมือนเช่นเคย คนแรกที่นั่งอยู่ข้างๆ ผมตรง นี้แล้วก็คือน้อง..เยาว์ นะฮะ..ใช่มั๊ย?
	เยาว์	ค่ะ..สวัสดิ์ค่ะ
	นรุต	น้องเยาว์นี่ดูเหมือนจะเด็กที่สุดเลยนะ (มีเสียงพิมพ์พิมพ์รับคำจาก ผู้หญิง ๒-๓ คน)..เป็นคนไหนเอ่ย..
	เยาว์	โคราชค่ะ
	นรุต	อืม..เอาละ ก่อนที่จะมาคุยอะไรกัน พี่จะเปิดเพลงที่น้องเยาว์ เลือกไว้เมื่อตะกี้นี้ แล้วบอกพี่ว่าไงนะ
เพลงเริ่ม fade in	เยาว์	อ้อ...เยาว์บอกว่าเพลง ๑๘ ฝน เนี่ยเหมือนชีวิตเยาว์มาก ทั้งที่จริง ๆ เยาว์เกิน ๑๘ แล้วนะ จวนจะ ๒๐ แล้ว
เพลง ๑๘ ฝน / เสือ		
	เยาว์	เยาว์ว่ามันเหมือนเรื่องของเยาว์ แบบรู้สึกไม่มีใครเลยจริง ๆ ไม่มีบ้านก็ว่าได้ เลยต้องมาอยู่อย่างนี้
	นรุต	เดี่ยวๆ นะ ที่ว่าน้องเยาว์ไม่มีใครที่บ้านแล้วเลยต้องมาทำ มา ทำงานอย่างนี้นี่มันเกี่ยวกันยังไงจะ
เพลงคลอเบา ๆ	เยาว์	ก็แบบว่าเยาว์ทะเลาะกะเค้าแล้วออกจากบ้านไป จริง ๆ ก็ออกมา หลายหนแล้วก่อนจะมาทำงานอย่างนี้ พูดตรง ๆ ก็คือ เรามันเสีย แล้วนะ ถึงมาทำที่นี่
”	นรุต	เยาว์คิดว่า ถ้าเยาว์ไม่ทะเลาะกะเค้าแล้วออกจากบ้านมา ก็คงไม่ มาทำงานอย่างนี้ใช่มั๊ยจ๊ะ
”	เยาว์	ฮะ..แต่เยาว์ไม่ไปโทษพ่อแม่หรอก ..แบบ..ตัวเรามันเก เองใจ เที่ยวเก่งอะไรเงี้ย แล้วเค้าก็เล่นไฟแบบไม่มีเวลาอะไร..พอเพื่อน ชวนมาเยาว์ก็ออกมาเลย
”	นรุต	ที่แรกเพื่อนเค้าชวนไปไหนล่ะจ๊ะ
”	เยาว์	ก็ทำเสิร์ฟร้านอาหารกัน แล้วพี่ที่ร้านนั้นเค้าชวนมาทำอย่างนี้ ว่า มันได้เงินดีกว่า เยาว์ก็มา เพื่อนไม่มา ก็เค้าไม่อยากทำแต่เยาว์ แบบ..(เสียบ)ใจล่ะ เรามันก็ไม่มีใครแล้ว เสียตัว ก็เสียแล้ว ว่า ง่าย ๆ ..เงินก็ไม่มีใช้เลยลองดู

”	นรุต	น้องเยาว์อาจจะรู้สึกเหมือนไม่มีใคร แต่ที่บ้านที่ทำงานอยู่ก็น่าจะนับว่ามีเพื่อนมั่ง..หรือเปล่า?
”	เยาว์	ก็มีค่ะ หัวอกเดียวกันพี่ คุณกันได้อยู่แล้ว
”	นรุต	พี่ ๆ ที่นั่งอยู่ที่นี่ก็หัวอกเดียวกันกับน้องเยาว์ด้วย ใช่มั้ยคะ เห็นมั๊ย เรายังมีเพื่อนอยู่นะ..อย่างน้อยที่สุด แต่ก่อนที่เราจะมารู้จักเพื่อนอีก 3 คน ผมอยากจะเปิดเพลงให้น้องเยาว์ และพวกเราทุกคนที่มีหัวอกเดียวกันกับน้องเยาว์ด้วยนะครับ นี่คือนิไซดาวจาก ทช ฅ ตะกั่วทุ่ง
นิไซดาว/ทช		
	นรุต	ชะ..เอาละ อีกข้างผมตรงนี้ก็มิ ขวัญ แอ้ว และลดานะชะ (แต่ละคนสวัสดีเบาๆ)ขวัญก่อน..ขวัญฟังเพลงนี้แล้วคิดใจมั่ง
	ขวัญ	เพราะดีค่ะ เศร้า ๆ นะ (หัวเราะ)
	นรุต	เอ๊ะ..แต่ผมว่าเพลงนี้น่าจะฟังแล้วมีกำลังใจขึ้นชะ ..
	ขวัญ	มันเหมือนกับว่าจริง ๆ แล้วเราก็เป็นแค่ดาวบนดินใจ จะมีใครเขามาลอบใจเราเหมือนในเพลงได้มั่ง (หัวเราะ)
	ลดา	ก็พวกเรากันเองใจ ..
	นรุต	นั่นสิชะ ไซไหม..คุณ..ลดา..(เน้นถามชื่อ)
	ลดา	ค่ะ..ดาวอย่างพวกเรา.. ก็..คงจะต้องมาช่วยกันเอง เพราะมันเหมือนว่าเราเข้าใจ รู้ใจกันดีว่าอะไรเป็นอะไร บางทีคนอื่นก็ไม่รู้หรือกว่าเรารู้สึกกันยังงี้ หรือเขาก็อาจจะไม่มาแคร์เราจริงจิง
	นรุต	ผมคิดว่าคงมีหลายคนที่ไม่แคร์ หรือรู้สึกเห็นใจเป็นห่วงพวกเรานะชะ แต่บางทีเค้าอาจจะไม่เข้าใจทั้งหมดเท่านั้นเอง เช่น เอ้า..ก็ผมคนนึงละ (หัวเราะ) ยังไงก็..ถือซะว่ารายการนี้เป็นเวทีให้พวกเรามาพูดคุยกัน แล้วก็จะได้เข้าใจกันมากขึ้น ..เราไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว..
	เยาว์	แต่บางทีเยาว์รู้สึกว่ามันโดดเดี่ยว แบบพี่ ๆ ที่บ้านเยาว์อยู่ที่นี่ เค้าก็แบบผู้ใหญ่แล้วเงี้ย ทำงานเก็บเงิน ..แบบเค้ามีภาระจะให้มาไปเที่ยวไหนกับเราก็ไม่ได้
	ขวัญ	ก็ดีซี..เราจะได้เก็บเงินได้
	ลดา	แล้วเค้าติดกับเราหรือเปล่าละ
	เยาว์	เค้าก็ตินะ...บางคนเค้าก็สอนเยาว์เยอะเหมือนกัน อย่างเรื่องเอดส์ เรื่องใส่ปลอกอะไรเงี้ย...
	ขวัญ	นั่นแหละ พวกพี่ ๆ เค้าเป็นห่วงเรา เอดส์มันน่ากลัว พี่ยังกลัวเลย แต่ทำใจได้ เรามันทำงานจ้ ก็เสี่ยงเอา

	นรุต	เอ๊ะ แต่ผมว่ามีทางให้ไม่เสี่ยง หรือเสี่ยงน้อยลงหรือเปล่า
	ขวัญ	ใส่ปลอกนะเหอ..
	แอ้ว	พูดมันง่าย แต่ทำมันยาก
	ลดา	ไม่ยากหรอก ก็จับมันใส่เท่านั้นแหละ (หัวเราะ)เอ้า..จริงมั๊ยละ.. มันอยู่ที่เราจะใส่หรือไม่ใส่ เสี่ยงหรือไม่เสี่ยง
	เยว์	มันแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่เราจะใส่ทุกคนแบบนี้..
	แอ้ว	แอ้วพูดตามตรงเลยว่า ถ้าจะให้ใส่ทุกคน แอ้วคงทำงานนี้ไม่ไหว หรือไม่รู้จะทำไปทำไม ภาระเรามันเยอะ เราอยากได้เงิน
	ลดา	แอ้วมีลูกหรือยัง
	แอ้ว	มีพี..2 ขวบแล้ว ตอนนี้แอ้วก็อยู่กะแฟนนะ เค้าเป็นคนกรุงเทพ แต่เงินเดือนค่อนข้างน้อยมาก ไม่พอกิน
	นรุต	ก็คือว่าแอ้วมาทำงานหาเลี้ยงลูก เลี้ยงครอบครัวด้วย
	ขวัญ	ผู้หญิงมาทำงานทุกคนแหละ แทบทุกคนเลยคือเป็นหัวเรี่ยว หัว แรงของครอบครัว ไม่งั้นไม่มาอยู่ให้เขาดำเป็นคนชั่วหรอก(น้ำ เสียงคับแค้น)
	นรุต	ผมว่าเดี๋ยวนี้อาจมีคนเข้าใจพวกเรามากขึ้นแล้วนะ เค้าไม่ได้คิดอย่าง นั้นกันหมดหรอก (เสียบ) เอาะแล้วกัน เดี่ยวผมจะเลือกเพลงให้ ขวัญฟัง เพื่อจะสบายใจขึ้นนะ
เกิดแต่ตม/ทัช		
ข้าวเปลือก		
สมชาย เข้มกลัด		
	นรุต	และนั่นก็คือ เกิดแต่ตม ที่ผมเลือกให้และ ข้าวเปลือก ที่ขวัญขอ ไว้แต่ต้นรายการ เป็นไงอะ..คนอื่น ๆ ชอบเพลงที่ขวัญชอบมั๊ย
	ลดา	ดาชอบ เกิดแต่ตม นะ ชอบที่ว่า ดอกไม้ที่เบื่อนตม ไม่มีใคร ขึ้น ชม แต่ก็ไม่ท้อ อะไรเนี่ยแหละ
	เยว์	บางทีเยว์ก็คิดเหมือนกันว่า อยากจะลบคำพูดคนที่เค้าว่าเราไม่ ดี เค้าไม่เกิดมาอย่างเราเค้าไม่รู้หรอก
	ขวัญ	เหมือนเค้ามองเราแค่เปลือกกว่าเออ..เรามาทำงานอย่างนี้ ต้องไม่ ดี เค้าไม่เห็นว่่าก็คนที่บ้านต้องรอเราอยู่ ใครจะมาอยากเป็นนี้ ถามจริง..ยิ่งเดี๋ยวนี้อะไรก็เจอ..ก็ตายได้
	นรุต	ถ้าทุกคนคิดว่าไม่อยากทำแล้วมีแผนมึ๊ยว่าจะอยู่อีกนานเท่าไร
	แอ้ว	แอ้วอยากมีเงินซักก้อน ไปเปิดพกร้านซักนิดหรืออะไรง่าย ๆ ให้ อยู่ได้ก็เอาแล้ว

	ขวัญ	ขวัญว่าจะส่งน้องเรียนให้จบ แล้วอยากกลับไปขายของ แต่ไม่รู้เหมือนกันว่าเมื่อไร
	นรุต	แบบนี้เราต้องมีทุนไว้หรือเปล่าอะ
	แอ้ว	ก็ต้องมี แอ้วเก็บอยู่ แต่มันลำบากเหมือนกัน แบบแอ้วทำอยู่ แผนโบราณนี้รายได้มันก็ไม่มาก แล้วค่าใช้จ่ายเด็กก็เยอะ
	ลดา	ทำพวกอาบอบนวดนี้ได้เยอะแต่ค่าใช้จ่ายมันก็สูงเหมือนกัน เผลอๆ ก็ไม่รู้หมดไปไหน นี่ดาหมายถึงเมื่อก่อนนะ แต่ตอนนี้ ดาคิดว่าตัวเองจัดการเรื่องเงินเก็บอะไรได้ ลูกดาอยู่กับแม่ที่ต่างจังหวัด ก็ประหยัดได้มาก
	ขวัญ	เมื่อกี้พี่ดาบอกว่าไปเรียนเสริมสวย (มีเสียงพิมพ์ดีดด้วย)
	ลดา	ก็ได้ความคิดจากพวกเพื่อนๆ แหะ เราจะทำงานอย่างงี้ไปจนแก่ก็ไม่ไหว ใครเขาจะเอา ก็ต้องหาทางออก พี่ยังคิดว่าใครที่ยังอายุไม่มากอยู่ น่าจะรีบคิดถึงอนาคตไว้ เผลอๆ มัน ก็แก่ลงอีกปีๆ
	ขวัญ	มันก็คิดนะ แต่มืดๆ ใจไม่รู้ แบบไม่รู้อีกนานเท่าไร
	นรุต	บางทีเราอาจจะต้องกำหนดเวลาไว้เลยหรือเปล่า จะได้มีกำลังใจ (คนอื่นพิมพ์เห็นด้วย) เออ..น้องเขี้ยวของเราเจียบไปเลยสิ เป็นใจจะ..
	เขี้ยว	(หัวเราะแห้งๆ) ก็..ฟังพวกพี่ๆ พูดกัน เขี้ยวก็คิดถึงว่าตัวเองมันไม่มีจุดหมายใจไม่รู้ แบบไม่มีภาระอะไรกะเค้า แต่ก็ไม่รู้จะเลิกไปทำอะไรได้
	ขวัญ	จริงๆ แล้วไม่มีภาระก็ยิ่งดี เราก็เก็บเงินได้ไว
	เขี้ยว	เก็บแล้วไงต่อ? เขี้ยวไม่มีบ้านให้กลับ จะมาหวังให้ใครมารักเราจริง เป็นที่ฟังเราได้ ก็ไม่รู้อีกเมื่อไหร่
	ลดา	บางทีรอไปเราก็ไม่เจอหรอก เขี้ยว..(เสียงเศร้า ซึม) ในที่สุดก็เป็นแบบพี่แหละ อยู่คนเดียว..เราไปหวังฟังใครได้ล่ะนอกจากตัวเราเอง (เจียบ เสียงสั้น)
เหงา/พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ fade in เหงา/พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์	นรุต	เอาเถอะ..(ปลอบ)อ้อ..เอจี้ เพลงนี้ใช้มัยที่ลดาอยากฟัง (ลดารับคำ) ฟังเพลงกันสักเดี๋ยวดีกว่านะอะ
เพลงยังคลอเบาๆ	แอ้ว	(ถอนใจ)แอ้วก็พูดตรงๆได้ว่า ทุกวันนี้ถึงเราจะมีแฟน เราก็ยังต้องพึ่งตัวเอง เป็นผู้หญิง..มันไม่ถนัดหรอก
ค่อยๆ fade	ขวัญ	ตัวขวัญก็ไม่คิดเรื่องพวกนี้เลย มันเบื่อยังไงไม่รู้ เราเหงาซิคแล้ว และก็ไม่ใช่หรอกว่าใครจะมาเอาเราจริง ต่อให้กลับบ้านไปแล้ว ขวัญก็ยังว่าอยู่คนเดียวสบายใจกว่า

	นรุต	ขวัญมีเพื่อนที่เลิกทำงานนี้แล้วไปแต่งงานแต่งงานจริงจัง ๆ โหม
	ขวัญ	มีเหมือนกัน แต่ขวัญไม่ยากหวัง มันยาก
	นรุต	ก็คงไม่มีใครรู้อนาคตหรอกนะฮะ แต่ผมว่าก็ดีเหมือนกันที่ขวัญคิดจะฟังตัวเองก่อน
	ลดา	ถ้าเราทำชีวิตเราเองให้ดี อะไรดี ๆ มันก็จะมาหาเราได้เอง ตอนนี้ตาก็บอกตัวเองงั้นแหละ เออ.เราเก็บเงิน เรียนเสริมสวยไว้ บ้านปลูกไว้ อีกหน่อยก็ได้อยู่กับลูก ตั้งแต่ตาคิดยังงี้ได้ ตาก็เปลี่ยนไปเยอะ แบบ..อะไรที่เคยเสี่ยงเราก็คิดว่าเราไม่กล้าเสี่ยงดีกว่า ไม่งั้นทำมามากมายแล้วก็ไม่ได้อยู่อย่างที่เราหวัง
	นรุต	ดาหมายถึงเรื่องเอดส์หรือเปล่า?
	ลดา	ใช่ค่ะ..ตอนนี้ดาไม่ยอมอีกเลยเรื่องไม่ใส่ปลอก ถ้ามันติดขึ้นมา มีเงินเยอะยังงี้ก็ไม่มีประโยชน์แล้ว
	แอ้ว	บางทีมันก็ยากเหมือนกัน แยกขาประจำเลย เสียไปคือเงิน
	ลดา	แต่แอ้วคงต้องเลือกแล้วแหละว่า แอ้วพร้อมจะให้ตัวเองเสี่ยงติดเอดส์หรือ แล้วลูกจะท้อใจถ้าไม่มีเราซะคน พี่คิดจริงจัง พี่ไม่เชื่อว่าใครจะมารักเค้าได้เท่าเราหรอก
	นรุต	บางทีเราคงต้องคิดถึงคนที่เรารักให้มากเหมือนกันนะ
	ขวัญ	อันที่จริง ขวัญเป็นหัวแรงของครอบครัวนี้ ถ้าตัวขวัญเป็นอะไรไป เค้าก็คงแย่เหมือนกัน
	นรุต	อือม..ผมถึงอยากให้ขวัญฟังเพลงนี้ ให้ทุก ๆ คนด้วยแหละ แล้วสำหรับน้องเยาว์ เพลงที่สองเป็นของเยาว์นะจ๊ะ
คิดถึงบ้าน		
พุ่มนี้ / นุค		
	เยาว์	บางทีมันยากนะพี่ จะสู้ไปเพื่อตัวเราคนเดียว..อย่างเยาว์นี่เป็นอะไรไปก็ไม่มีใครเดือดร้อน
	แอ้ว	ตัวเธอใจเดือดร้อน ไม่รู้สิ พี่ว่าเยาว์ยังเด็ก ยังทำอะไรได้ อีกเยอะ ยิ่งภาระไม่น่าจะถือว่าสาบกว่าพวกพี่ ถ้าเยาว์จะมาติดเอดส์แล้วเดี๋ยวก็ตายไปนะ มันน่าเสียดาย
	ลดา	บางทีวันพุ่มนี้มันอาจจะมียะไรที่ดี ๆ ก็ได้ ใครจะไปรู้
	ขวัญ	ถ้าพี่เป็นอย่างเยาว์ไม่ต้องเร่งหาเงินให้มากอะไร พี่จะเซดใส่ไอ้พวกไม่ยอมใส่ปลอกให้หมดเลยละ
	ลดา	ถึงเร่งหาเงินก็ต้องเซดนะ ไม่งั้นเธอเป็นอะไรไปก็ไม่ได้อยู่ ใช้เงินชิ หามาแทบตาย
	แอ้ว	แล้วถ้าเซดก็ต้องเซดหมดทุกคนเลยนั่นแหละ เซ้อ..

	เยว้	หมายความว่าไง
	แอ้ว	ก็เราไม่มีทางรู้ว่าจะใครเป็นไม่เป็น โรคนี้มันไม่มีอาการมันก็หน้าตาดี ๆ ดูปกติกันทั้งนั้น
	นรุต	ผู้ชายทุกคนแหละนะ ที่มีสิทธิ์มีเชื้อเอดส์ รวมทั้งผมด้วย (มีเสียงหัวเราะ) เอ้า..พูดจริง ๆ นะ เราไม่มีทางรู้หรอก
	ขวัญ	มันก็จริงแหละนะพี่.. แต่ขวัญต้องใช้เวลาอีกเท่าไรล่ะกว่าจะเลิกทำงานนี้ได้ ไม่รู้ว่าจะพลาดอีกมั่งไหม ก็อยากจะแข่งให้ได้ตลอดเหมือนกัน คิดจะกลับไปมีร้านขายอะไรเอง ใครก็ว่าเราไม่ได้ ว่ามายังงี้แล้วเสียคน
	เยว้	จริง ๆ เยว้ก็อยากทำแบบพวกพี่ ๆ เหมือนกัน แต่ไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน
	ลดา	ก็ค่อย ๆ คิดก็ได้เนี่ย แต่อย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปเรื่อย ๆ แล้วกัน พี่ขอถือโอกาสที่เป็นคนแก่ที่สุดในที่นี้บอกนะ ถ้าเยว้ปล่อยไปแบบนี้ วันหนึ่งที่เราโทมแล้ว เราจะไปอยู่ตรงไหน มันไม่ยิ่งคิดยากกว่าเหรอ
	แอ้ว	ดูแลตัวเองให้ดีแต่เดี๋ยวนี้ เธอยังมีโอกาสอีกมาก ถ้าเธอติดเอดส์ไป เธอจะเสียใจที่ยังไม่ได้ทำอะไรหลาย ๆ อย่าง
	เยว้	ก็คือเริ่มต้นใหม่..
	ลดา	ใช่..คนเราเริ่มต้นเมื่อไรก็ได้ แต่ถ้าคิดได้ก็น่าจะเริ่มเลยอย่าไปรอให้มันสายไป
ผ่านมา ผ่านไป / เบิร์ด		
	ขวัญ	แหมพี่..เพลงนี้ขวัญชอบมาก ไม่ได้ยินตั้งนานแล้ว
	นรุต	เพลงเก่าของเบิร์ดนะ ทุกอย่างผ่านมาแล้วก็ต้องผ่านไป แต่วันพรุ่งนี้น่าจะดีกว่าวันวาน
	ขวัญ	แต่ขวัญกำลังสงสัย..(นรุตถาม..อะไร)ว่าเราจะเริ่มต้นได้เสมอจริงเหรอ มีใครคิดมั่งมัยว่า ถ้าตอนนี้ขวัญติดเอดส์เข้าไปแล้วขวัญจะเริ่มต้นไปทำไมเพื่อใคร
	แอ้ว	เออ..ก็ใช่ แอ้วก็กลัว ไม่กล้าจะตรวจด้วย
	เยว้	เยว้ก็อยากตรวจดูเหมือนกัน เพื่อนที่บ้านเค้าก็ไป
	นรุต	ถ้ารู้ว่าติดไปแล้ว จะทำยังไงกันละ
	ลดา	ก็ต้องดูแลตัวเองดี ๆ เพราะเรายังไม่มีอาการใช้มัยคะ
	ขวัญ	ขวัญรู้ว่ามันอาจจะอยู่ไปได้อีกหลายปีเลย ถ้าเราดูแลตัวเองดี แต่ขวัญไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นยังไง เพราะเดี๋ยวก็ตายแล้ว
	นรุต	แต่วิธีหนึ่งของการดูแลตัวเอง ก็คือการที่เราไม่ไปรับเชื้อเพิ่มนะ ถ้าเราไม่ใส่ปลอก แล้วรับเชื้อซ้ำ ๆ เราก็จะป่วยเร็วขึ้น

	ขวัญ	ป่วยซาก็ป่วยอยู่ดี
	แอ้ว	แต่ป่วยซาก็มีเวลามากที่จะทำอะไรได้ ทำงานได้ หาได้เรื่อย ๆ
	ลดา	จริง ๆ ถ้าไม่ใส่ปลอกก็คือเราจะติดจากเค้า เค้าติดจากเราได้นะ
	เยาวว์	นั่นสิ..เยาวว์กลัวเหมือนกันว่าจะไปติดถึงลูกเมียเค้าด้วย
	แอ้ว	เธอคิดเหมือนชั้นไหมว่า เค้าติดจากผู้หญิงอย่างเรา เค้าก็จะกลับเอาเชื้อมาปล่อยให้พวกเรากันเองอีก
	ขวัญ	ใช่..มาลงที่พวกเรากันเอง
	นรุต	อย่างนี้พวกเราจะทำยังไง
	เยาวว์	ไม่รู้..แต่เยาวว์ไม่อยากให้ใครต่อใครติดโรคเอดส์นี้เลยสักคน
	นรุต	ผมเคยได้ยินคำพูดนึงนะ ..เค้าบอกว่าคนเรา..ถ้าจะรักคนอื่น เราต้องรักตัวเองให้เป็นเสียก่อน ถ้าเรารักตัวเองไม่ได้ซะแล้ว เราจะไม่รู้เลยว่าความรักที่แท้จริงมันเป็นยังไง
	ลดา	มันก็คงใช่ที่ว่า ถ้าดาไม่รักไม่ดูแลตัวเอง แล้วจะบอกว่าดารักลูก ก็คงไม่ได้อีก เพราะลูกคงต้องการเรา
	แอ้ว	แอ้วก็คิดว่าแอ้วรักตัวเองเหมือนกัน แต่มันคงมีอะไรบางอย่างที่ทำให้เบื่อก่อนที่จะมานั่งดูแลตัวเอง บางทีวันข้างหน้าที่หวังมันก็ไกลหรือไม่แน่นอนจนไม่กล้าจะคิดมาก
	นรุต	ถามจริง ๆ คุณแอ้วเชื่อมั๊ยล่ะว่า พรุ่งนี้น่าจะดีกว่าเมื่อวาน
	แอ้ว	ถ้าเราตั้งใจ แอ้วว่าน่าจะได้ (หนักแน่น)
	ลดา	ดาไม่รู้ว่าจะดีกว่ามั๊ยนะ..แต่ดาดาว่า ..ดาทำทุกอย่างวันนี้ให้ดี ก็ด้วยความหวังอย่างนั้น
	ขวัญ	มีคนบอกขวัญว่า พรุ่งนี้น่าจะแย่กว่าวันนี้ แต่วันมะรืนมันอาจจะดีขึ้นมาอีก
	นรุต	แล้วขวัญอยากคอยดูพรุ่งนี้ไหมล่ะ?
	ขวัญ	อยาก..ใช่..ขวัญอยากจะรู้เหมือนกัน
	ลดา	ดามันขึ้นกับการกระทำของเราในวันนี้ด้วย เราทำงานหาเงิน ใครจะว่าเรายังไงก็ช่าง แต่เรารู้ตัวดี เราเหนื่อยหาเลี้ยงครอบครัว เราเก็บเงินเพื่ออนาคต เราดูแลตัวเองให้ดี ไม่ติดโรคอะไรจากงานนี้ วันหนึ่ง เราก็จะเลิก
	ขวัญ	ขวัญคิดว่าวันหนึ่งขวัญจะต้องมีชีวิตเหมือนคนอื่น ๆ แล้วทุกที่ขวัญมี คือสร้างมาด้วยตัวเอง ขวัญไม่ฝันถึงเรื่องผู้ชายเรื่องแต่งงานอะไรนะ ขวัญว่าขวัญอยู่ได้
	นรุต	ถ้าฉันผมก็หวังว่าขวัญคงจะดูแลรักษาสุขภาพตัวเองให้ดี สำหรับวันนี้นะ น้องเยาวว์ล่ะจะ

	เยาว์	เยาว์คงต้องกลับไปคิดว่าจะทำอะไรต่อดี พี่พวกพี่พูดกันก็จริงแหละ บางที..เยาว์ก็นึกอยากมีทุนไปขายของนะ ไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร แต่พวกเสริมสวยตัดเสื้อก็สนุกดีเหมือนกัน ..ยังไม่แน่พี่.. ดูก่อน ยังไงตอนนี้เยาว์ก็คิดว่า ตัวเองคงไม่อยู่ตรงนี้ไปเรื่อย ๆ เหมือนกัน อยากจะไป ๆ เสียที คงเสียที คงต้องเริ่มใหม่หมดทุกอย่าง
	นรุต	คิดว่าเริ่มได้ใช้ไหมซะ กลัวมึนกับการเริ่มต้น
	เยาว์	..คนอย่างเยาว์ไม่เคยกลัว ถ้าเยาว์จะเริ่มก็ต้องเริ่ม
	แอ้ว	มีปัญหาอะไรก็ปรึกษาพี่ ๆ ที่บ้าน หรือพี่แอ้วก็ยังได้
	นรุต	ใช่ ผมกำลังจะพูดใจว่า พวกเราทุกคน มีอะไรก็มาพูดคุยปรึกษากันได้ทุกเรื่อง เราอาจจะต้องต่อสู้ด้วยตัวเราเองแต่เราก็ไม่ได้อยู่ตามลำพังนะ มีใครอีกหลายคน พวกเราคนเดียว ผม หรือคนอื่น ๆ อีกเยอะที่พร้อมจะเป็นกำลังใจให้พวกเราใช้ชีวิตที่ดีขึ้น ขอแค่ทุกคนมุ่งมั่นในสิ่งที่ฝันไว้ ทำมัน รักษาสุขภาพตัวเองให้ดีเพื่อวันนั้น ผมเชื่อนะซะ ว่าจะอีกไม่ไกลจนเกินไป (ทั้งสี่คนรับคำพิ่มพ้ม) และก่อนที่เราจะจากกันวันนี้ มีเพลงพิเศษอยู่เพลงหนึ่งที่ผมจะขอมอบให้กับเพื่อนหญิงทุก ๆ คน ด้วยความรักและห่วงใยจากใจจริงนะซะ ผมเชื่อว่าคนเราทุกคน จะอยู่ในโลกได้ก็ด้วยสิ่งนี้ซะ ความหวังและ นี่คือเพลง ชีวิตกับความหวัง จากวสันต์ ไซติกุล
ชีวิตกับความหวัง/ วสันต์ ไซติกุล		

เพลงจากเทปบันทึกเสียง

1. เพลง เหนื่อยไหมดาว : มาช้า

คำร้อง อีรัชย์ แหล่งสนาม ทำนอง/เรียบเรียง ณรงค์ เดชะ

เกิดมาเป็นดาวพรางพรานภา เหล่าดวงดาราเจ้าส่องประกาย
ผ่านวันพันปีไม่มีวันหน่าย เหนื่อยไหมดาว
ฉันอยากถามได้ อยากรู้เมื่อมาเป็นดาว ท้อแท้บ้างหรือเปล่า บอกหน่อยได้ไหม
เกิดมาเป็นคน ฉันทนทุกอย่าง รู้ตามล้าพัง โดดเดี่ยวเดียวดาย
ผ่านความล้าเคียดร้อนเย็นมากมาย เหนื่อยเหลือเกิน
เพราะทางเดินชีวิตยังไกล ทุกข์เพียงใดยังไม่รู้ ฉันจะอยู่สู้ยังไง อยากถามดวงดาว
เกิดมาเป็นดาวพรางพรานภา เหนื่อยไหมดาว

2. เพลง ชีวิตนี้ : ธนพล อินทฤทธิ์

คำร้อง/ทำนอง ธนพล อินทฤทธิ์

แบกชีวิต พอเกิดมาก็เป็นหนี้ อยู่อย่างนี้ ทำอย่างไรก็ไม่พ้น
อยากจะมี เงินไม่พอต้องขอผ่อน หากเดือดร้อน ก็จะยอมสู้อดทน
ทำยังไงได้ก็ไม่ได้เกิดมาบนกองทอง พ่อแม่พี่น้องทุกคนก็ประชาชนเดินดิน
หากชีวิตนี้ไม่สิ้นก็ดันกันไป ชีวิตนี้ใช้หนี้อย่างเดียว
เมื่อรายรับมันไม่พอกับรายจ่าย ต้องกินต้องใช้ ทำอย่างไรก็กู้เขา
ไม่ใช่เศรษฐี นามสกุลไม่เป็นข่าว แค่นคนเดินเท้า คนอย่างเราต้องสู้ทน

3. เพลง อยากกลับบ้าน : เสือ

คำร้อง/ทำนอง ธนพล อินทฤทธิ์

ตะวันจะลาลงใจกลับหวนหา บ้านที่ฉันไกลจากมาลับลดา ป่านนี้อยู่ดีอย่างไร
อยู่ในเมืองจวนวาย เปื่อหน่ายชีวิต หลับตาถอนใจ อยากจะหนีไกลให้พ้น เหมือนคนหมดไฟ
คืนนี้ฟ้าไรดาวมืดหม่น เหมือนดังคนไม่มีที่ไป ใจฉันคิดขึ้นมาเมื่อไร น้ำตาเอ่อทุกที
ปลอบใจตัวเองไว้อยู่เสมอ อย่าไปท้อใจ สู้ไป มีคนข้างหลังยังคอย
ขวากหนามคือแรงชีวิตผลักดัน สู้ความฝันอันยิ่งใหญ่ รู้ในใจอยู่เสมอ ดวงชะตาขีดไว้ให้ฝ่าฟัน

4. เพลง ม่ายคะ : เสาวลักษณ์ ลีละบุตร

คำร้อง/ทำนอง มนต์ชีพ ศิวะสินางกูร เรียบเรียง ธนา ลวสุด

อยากขอเวลาให้ใจพักผ่อน อยากขอมานอนพูดคุยกับหัวใจ
ก็รักมันทำให้เหนื่อยล้า ขอเวลาได้พักหน่อย ไม่อยากต้องคอยไปรับใคร
จะขอเป็นแฟนกับความว้าวเหว่ จะขอเกรงขานในงานในหัวใจ
ถ้าถามตัวเองเรื่องความรัก พูดจริงๆ ว่าคิดหนัก ไม่อยากแบกรักไว้ในใจ
ก็เลยยังคิดว่า ม่ายคะ ม่ายคะ ก็ยังเหนื่อยใจอยู่ไม่หาย
ม่ายคะ ม่ายคะ ไม่อยากมีรักมากวนใจ
อยากใช้เวลาอยู่กับเพื่อนเก่า ไม่คิดจะเอาเรื่องราวมาสุ่มใจ
ก็รักมันทำให้เวียนหัว ชักกแล้ว อยู่คนเดียวก็กลัวมันคอยจะวุ่นวาย
แต่พูดตรงๆ ว่ายังเหงาอยู่ ก็รู้ว่ามันขาดแคลนอาหารใจ
ถ้าคิดจะมีอีกสักครั้ง ใจก็ยังไม่หายเหนื่อย อยากอยู่คนเดียวเรื่อย ๆ ไป

5. เพลง คิดมากไปหรือเปล่า : ธนพล อินทฤทธิ์

คำร้อง/ทำนอง ธนพล อินทฤทธิ์

กลัวไม่หล่อ กลัวไม่สวย กลัวไม่รวย คิดมากไปหรือเปล่า
กลัวไม่เก่ง กลัวไม่เจ๋ง คิดไปเอง คิดมากไปหรือเปล่า
อันคนเรานั้นความจริงเพียงสิ่งมีชีวิตหนึ่ง ทำไมเราถึงวุ่นวายขนาดนั้น
จรรยาวั้ให้ดีเป็นอย่างนี้ไปไม่นาน อาจมีอาการเบี่ยงเบน เลอะเลือนเป็นคนพินเพื่อน
เธอไม่อยู่ เธอไปไหน ไปกับใคร คิดมากไปหรือเปล่า
ธุรกิจ เงินในเซฟ เซฟยังงี้ คิดมากไปหรือเปล่า
บางทีเราคิดจนลืมนะชีวิตคนเรา ความจริงมันไม่ยืนยาวสักเท่าไร
มีอะไรแค่พอมี ไม่เบียดเบียนใคร ให้มันเป็นไปง่ายตาย สังคมเราคงจะดีขึ้น

6. เพลง พบกันครึ่งทาง : วสันต์ โชติกุล

คำร้อง เขตต์อรัญ เลิศพิพัฒน์ ทำนอง/เรียบเรียง จาตุรนต์ เอ็มชบุตร

เหน็ดเหนื่อยก็ยอมทนเพื่อเธอเสมอ ก็มันรักเธอถึงยอมเหนื่อยใจ
 แต่ถ้าบางที่ถ้ามันเหนื่อยไปก็ต้องขัดใจกัน ก็อยากจะบอกเธอว่าเป็นอย่างไร
 บอกให้เข้าใจถึงคนอย่างฉัน บอกว่าความจริงที่ยอมอย่างนั้นนะมันเหนื่อยเกินไป
 พบกันตรงครึ่งทางก็แล้วกัน เพราะมันไม่เหนื่อยดี พบกันตรงครึ่งทางสักที ก็คงสะดวกดีตรงนั้น
 พบกันตรงครึ่งทางก็แล้วกัน เพราะมันไม่เหนื่อยดี แล้วทุก ๆ อย่างก็คงจะเข้าที่ ก็คงอยู่ตรงนี้ด้วยกัน
 เปลี่ยนจากที่เราเป็นเช่นดั่งกับขาว เปลี่ยนเป็นสีเทา ก็คงจะพอ
 แต่ว่าบางที่ถ้ามันขัดคอ ก็คงอย่าเคืองกัน เธอคิดจะอยู่ตรงนั้น ฉันเองก็ตรงนี้
 ลองย้ายมาอยู่ตรงกลางเสียที คงไม่มีใครเหนื่อยใจ

7. เพลง แดกหัก : มาช้า

คำร้อง กมลศักดิ์ สุนทานนท์ ทำนอง/เรียบเรียง พล จุฬานนท์

แดกเป็นแดกแบกเอาไว้ให้หนัก หักเป็นหักไม่ต้องแคร้ความรัก
 ความผูกพันอันเก่า ก็มันไม่มีประโยชน์
 เธอสัญญาแต่ไม่เห็นจะทำ คำว่าพอก็ไม่เคยจะใช้ คงไม่เคยรู้จัก ต้องทนอย่างนี้มากไป
 ให้มันแตกเลยดีกว่า ไม่ฟังอะไรทั้งนั้น ให้มันหักเลยดีกว่า ถึงที่จะเจ็บก็ยอม
 เจ็บเป็นเจ็บ เจ็บแค่นี้ไม่ตาย เพียงเสียดาย ที่ฉากสุดท้ายมันไม่ซึ่งเท่าไร ไม่เป็นเหมือนในนิยาย
 คำร่ำลาจะมีไว้ทำไม คำเสียใจก็ไม่มี ความหมายและไม่เห็นต้องบอก ไม่มีคำไหนน่าฟัง

8. เพลง ดาวพระศุกร์ : ศรธรรม เทพพิทักษ์

คำร้อง/ทำนอง วีระ-ประพนธ์ เดชไกรวัลย์ เรียบเรียง ณรงค์ เดชะ

ทุกข์ทนเท่าไร แต่ดาวก็ยังเป็นดาว ร้อนรนและเหน็ดเหนื่อย ก็ยังสกาสดไส เพราะคนจะดี
 ต้องดีที่ในหัวใจ ร้ายแรงสักเพียงไหน ถ้าใจมันคง ไม่ต้องกลัว บาดเจ็บล้มลงเพียงชั่วครา
 ไม่หวั่นไหวถูกเหยียดถูกหยามเท่าไร แต่ไม่เคยยอมแพ้ เจ็บมาเท่าไรไม่ท้อใจ สู้อุปสรรควันคงได้ดี
 หากใจนั้นไม่หลบหนี ยังมีวันให้สนใจ จะเป็นอีกแรงคอยช่วยเหลือ ให้เจอกับวันที่ยิ่งใหญ่
 ให้ความฝันเธอสดใสสว่างไสวเช่นดาว

9. เพลง รสชาติความเป็นคน : มาช้า

คำร้อง วรชัย พรหมสถิต ทำนอง ธนา ลวสุต เรียบเรียง จาตุรนต์ เอ็มชบุตร

เก็บมานานสงสัยเต็มทน บางครั้งบางคนที่อยู่ใหญ่ มั่งมีมากมาย แต่กลายเป็นคนทุกซท่น
แต่ทำไมบางครั้งบางคราว ที่เขามองดูเป็นคนยากจน เขาควรหมองหม่น กลับยิ้มเสียจนเบิกบาน
ชีวิตเรานั้นดูหวาน ปะปนทั้งทุกข์และสุขสันต์ ต่างกันไปมากมายร้อยพัน ไม่มีชีวิตของใครที่ดีที่สุด
ต้องมีสะดุด ต้องมีหลงทาง ไม่มีชีวิตของใครที่ดีทุกอย่าง ต้องล้มลงบ้างสักวัน มันคือรสชาติ
ความเป็นคน อย่างตัวเราบางครั้งยังมี ทั้งร้ายทั้งดีที่รุ่มเข้ามา ให้ฟันให้ฝ่า ให้กล้าให้กลัวเช่นกัน

10. เพลง โอ๊ะ โอ๊ย : ทาทำ ยัง

คำร้อง ประชา พงศ์พัฒน์ ทำนอง/เรียบเรียง ธนา ลวสุต

ถูกบังคับและกักขังเสมอ ขู่ว่าจะต้องระวังให้ดี บอกว่าฉันนั้นต้องยอมทุกที อย่าได้เถียงเดียวจะเจอไม้ตาย
ถูกบังคับให้เอาอย่างคนนี้ บอกว่าฉันไม่เพอร์เฟคเท่าไร
บุคลิกก็ต้องเปลี่ยนเสียใหม่ ไม่อย่างนั้นฉันจะโดนแยกทาง
จะทิ้งไปกับคนนั้น จะทิ้งกันไปมีรักใหม่ ถ้าฉันเมินที่สั่งไว้ จะทิ้งกันไปกับคนอื่น ยืนคำขาดแน่นอน
โอ๊ะ โอ๊ะ โอ๊ย โอ๊ย น่ากลัวจังเลย ฉันต้องกลัว ฉันต้องกลัวหรือเปล่า คิดทิ้งกันไป จะทิ้งกันหน้าตาเฉย
โอ๊ะ โอ๊ะ โอ๊ย โอ๊ย น่ากลัวจริง ๆ ฉันจะตาย ฉันจะตายมัยเอ๋ย สงสัยต้องลอง ให้อูไปเลยเสียที
ถ้าเธอทิ้ง ฉันคงป่วยเลยมั้ง ก็มีหวังฟ้าล่มหรือไง อนาคตมืดต้องหมดหรือไร นี่สงสัยไม่ได้เกิดแน่นอน

11. เพลง ชีวิตกับความหวัง : วสันต์ โชติกุล

คำร้อง/ทำนอง วิมล จงวิไล เรียบเรียง วสันต์ โชติกุล

(พูด) เราเกิดมาแล้วชาติหนึ่ง เราอาจจะอยู่ดูโลกไม่นานนัก ทุกชีวิตที่ผ่านมาในอดีต
ย่อมพบกับความสุข ความทุกข์ ความสมหวัง และความผิดหวัง
ความผิดหวังที่ผ่านมาขอให้มันผ่านไป เรามาเริ่มความหวังในชีวิตกันใหม่ดีกว่า

เราได้เกิดมาหนึ่งหน เราผจญเพื่อความหวัง ทุกข์ประดังเมื่อความหวังพังทลาย
ลืมอดีตที่ขื่นขม ทุกข์ระทมให้เลือนหาย เหมือนนิยายผ่านฝันร้ายที่อับเฉา
แม้บางวันฝันขึ้น หรือบางคืนฝันเศร้า ยิ้มระรื่นโลมเล้าคลายเศร้าใจ
ยังไม่สิ้นแห่งความหวัง ชีวิตก็ยังสดแจ่มใส ทุกข์ทำไมสู้ต่อไปในโลกเอย

12. เพลง 18 ผ่น : เสือ

คำร้อง/ทำนอง ธนพล อินทฤทธิ์ เรียบเรียง ธนพล อินทฤทธิ์, จิตติพล บัวเนียม

อาจจะมึนงงที่ฉันดูสับสน มีใครบ้างไหมสักคน ยอมทนรับฟังเรื่องราว
บ้านที่มี บางทีก็เหมือนไม่มี มันคือนครดึกๆ บางทีฉันก็ปวดร้าว
เฝ้าอิจฉา ดูใครเขาพร้อมครอบครัว ทำไมฉันมีแต่ตัว หวาดกลัวไม่รู้เรื่องราว
รู้บ้างไหมในหัวใจมันร้องหาใครสักคน คอยปรึกษาคอยเข้าใจ ไม่ขอไปมากกว่านี้
18 ผ่น 18 ทนาว มันราวในใจล้นดี อย่าลืมฉัน อย่าเดินหนี วันนี้หัวใจสับสน
เกิดกำแพง กำแพงที่มองไม่เห็น ปิดใจจนแสงจะซาเย็น เหมือนไม่มีจิตใจ
เกิดปัญหา ปัญญาก็มีแค่นี้ ผ่านฝนแดด 18 ปี เป็นทางแยกอันตราย
อาจจะเหมือนอนาคตฉันไม่มี ใครใครเขามองไม่ดี แต่ใครจะรู้ข้างใน

13. เพลง ตลอดเวลา : พงษ์สิทธิ์ คำภีร์

คำร้อง/ทำนอง พงษ์สิทธิ์ คำภีร์

พักสายตาถอนะคนดี หลับลงตรงนี้ ที่ๆ มีแต่เราสองคน
ผ่านเรื่องราว ผ่านงาน ผ่านคน สับสนหลายคราว...
บางเวลาต้องการสักคนไว้คอยปลอบใจ เข้าใจพูดคุย
ความรักเองงดงามอย่างนี้ จนชั่วชีวิต โหยหาความรักไม่เคยพอ
อยากให้เธอเคียงข้างอย่างนี้ บอกรักอีกที อยู่ใกล้กันตลอดเวลา
พักกายพักใจ หลับตาฝันดี รักเธอรักที่เข้าใจถึงกัน รักเธอที่เข้าใจถึงกัน

14. เพลง ไม่ใช่ดาว (กระถินริมรั้ว) : ทักษิณ ตะกั่วทุ่ง

คำร้อง ชัชวาลย์ ภักดีศรี ทำนอง/เรียบเรียง มงคลพัฒน์ ทองเรือง

หากเธอเป็นดาวคงส่องแสงแพรวพราวระยับดวงตา อยู่บนฟ้า ฟ้าก็คงโอบล้อมด้วย ห่วงเธอ
แอบอิงกันและกันผูกพันรักนั้นเสมอ ได้เจอทางฝันที่มันทอดยาว
แต่ความเป็นจริงเธอก็ยังเดินดินอยู่เหมือนใครๆ อยู่ตรงนี้ไม่มีใครห่วงหวงดังหมู่ดาว
เจอแค่เพียงคนหลอกคน สับสนบนทางเหน็บหนาว รื้อรอยความเศร้ายังตามเรื่อยมา
อย่าไปฝืนใจ สิ่งที่เคยบ่มใจให้แกร่ง อาจจะร้อนรน อาจจะร้ายแรง อย่าไปอ่อนล้า
หากเธอล้มลง เจ็บจนหัวใจมันกลั่นเป็นน้ำตา ให้มองขึ้นมามองฟ้าไกล
จะเจอกับเธอ ฉันคนนี้ จะคอยปลอบขวัญตัวเธอ จะไม่ยอมให้ใจเธอบอบช้ำอีกต่อไป
จะคอยเป็นตั้งเงา ติดตามไม่ว่าแห่งไหน แม้เธอเป็นได้แค่ดาวบนดิน

15. เพลง เกิดแต่ตม : ทช ฒ ตะกั่วทุ่ง

คำร้อง/ทำนอง ธนพล อินทฤทธิ์ เรียบเรียง ธนิต พิพัฒน์สกุล

เกิดมามีแต่เพียงชีวิต เหมือนดังพรหมลิขิต ชีวิตต้องเดินต่อไปตามทาง
มีความหวัง สักครั้งคงจะเจอกับแสงสว่าง เพราะผลความเพียรนำทางให้ฟันฝ่าไป
ดั่งบัวบานอยู่ในโคลนตม ไม่มีใครชื่นชมดอกไม้ที่มันเปื้อนตมทั้งไว้แต่ไม่ท้อ
ขอเดินต่อสุดลมหายใจ แม้ไม่มีใครในใจ ก็ยังหยัดยืนขอพิสูจน์หัวใจ
จะเดินกันไป แม้ต้องเหนื่อยเท่าไร จะไปให้ถึง วันและคืนที่โหดร้ายสอนให้ใจนั้นเข้มแข็ง
แสงตะวันอยู่บนฟ้า หลอมหัวใจให้กล้าแกร่ง

16. เพลง ข้าวเปลือก : สมชาย เข้มกลัด

คำร้อง/ทำนอง สุรพันธ์ ชาญวิชญานันต์ เรียบเรียง ณรงค์ เดชชะ

อยู่อย่างถูกชะดาวกวน ต้องทนเก็บเอาไว้ เจ็บปวดแคไหนต้องยอมสู้ความเป็นจริง
ถูกคนเขาประณามว่าไม่ดี กับชีวิตนี้ที่ร่วงต่ำ ทุกอย่างตอกย้ำให้ฉันต้องยิ่งฝ่าไป
อยากจะเปลี่ยนเป็นคนที่ดี เมื่อใจยังมีหวัง ก็อยากสักครั้งลบคำพูดคนดูแคลน
อาจจะมองดูเหมือนว่าไม่ดี แต่ในใจนี้ใสสะอาดไม่อาจจะวัดว่าร้ายหรือดีอย่างไร
เห็นกันก็แค่เปลือก ที่หุ้มใจงดงามอยู่ข้างใน
ขอเพียงคนเข้าใจ อย่ามองภายนอกเพียงอย่างเดียว
เห็นกันก็แค่เปลือก ที่เก็บความตั้งใจอยู่ข้างใน จะรอวันที่ใครๆ ได้รับความจริง

17. เพลง เหงา : พงษ์สิทธิ์ คำภีร์

คำร้อง/ทำนอง พงษ์สิทธิ์ คำภีร์

เคยเหงากันบ้างไหม เคยรู้ไม่ใช่ไหม ว่าเหงามันโหดร้ายเกินจะเปรียบ
มองหาคนข้างกาย ลองถามเขาบ้างไหม ทุกคนรู้สึกเหงาเท่าๆ กัน
อยากให้โลกเห็นใจ อยากให้คนสงสาร ทุกคนต้องการเหมือนกัน
โอใครหนอ ใครช่างทำเธอให้น้ำตาหล่นไหล หลังริน จึ่งร้องเพลงกล่อมทั้งคืน
ส่งไปตามสายลมโบกโบยถึงเธอ เพื่อนเอ๋ย ชีวิตยังมีหวังอีกยาวไกล
เพื่อนเอ๋ย จะเศร้าจะซึ้งกันไปไย ยังมีเรื่องราวอีกมากมายให้ค้นหา
ถึงรู้อยู่แกล้งใจ ถึงคิดจนซึ่งใจ ทำไมยังเศร้า ใจยังเจ็บปวด
จิงหาโลกกว้างไกล ค้นหาอยู่เพียงไหน ยังไปไม่ถึงครึ่งทาง
เพื่อนเหงาเราเหงาใครเศร้าก็ปลอบใจ ใครถามใครจะซึ้งก็ช่างเขา

18. เพลงคิดถึงบ้าน

คำร้อง/ทำนอง : กริช ภูวนาถ, สมหวัง อนุศักดิ์เสถียร

มองดูดวงดาว ก็คงเป็นดาวดวงเดียวกัน มองดูดวงจันทร์ก็เหมือนกับจันทร์ที่บ้านเรา
 ยามนี้ฉันเหงา... คิดถึงบ้าน
 มองดูท้องฟ้า ก็ยังเป็นฟ้าผืนเดียวกัน มองดวงตะวันก็ยังส่องแสงไปบ้านฉัน
 ยามฟ้ามีดคล้า... คิดถึงบ้าน
 อยู่ในเมืองกรุงก็คงวุ่นวายและวุ่นวาย มีแต่ผู้คนก็เหมือนดังคนไม่รู้จักกัน
 ชีวิตผกผัน... คิดถึงบ้าน
 มองไปทางใดก็มีแต่ตึกสูงสวยงาม แต่ใจคนไม่งามเหมือนกับคนที่บ้านเรา
 ยามนี้ฉันเหงา... คิดถึงบ้าน

19. เพลง พรุ่งนี้ : สุทธิดา เกษมสันต์ (นุ๊ก)

คำร้อง อาริยา พัวพงศ์เดชา ทำนอง/เรียบเรียง ศักดิ์สินรินทร์ จิตต์สม

อยากจะไปให้ถึงดวงดาว เดินทางเพื่อความหวังยาวไกล ขวากหนามมากมายเพียงไร ต้องสู้มันไป
 สิ่งที่สุดสูญเสียไปแล้ว ไม่เป็นไร โลกยังหมุน ยังมีเวลาให้เดินไป อดีตที่ทุกข์ร้ายรุนแรง
 คือแรงจุดความฝันในใจ วันที่ดีและยิ่งใหญ่ ต้องถึงสักวัน ไม่ยอมแพ้แม้วันนี้ไม่มีใคร
 เพื่อพรุ่งนี้มันจะเป็นวันของเรา ฝันร้ายให้ผ่านไป รอรวันพรุ่งนี้มา สัมตากอยเริ่มใหม่
 พรุ่งนี้คอยเก็บดาวแสนไกล คว่ำไว้ด้วยมือเรา

20. เพลง ผ่านมาผ่านไป : ธงไชย แมคอินไตย์

สดสวย ฟ้างามกว้างใหญ่ สดใส แสงทองขอบฟ้าไกล
 มองดูฝูงนกบิน ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป เหม่อมองดูฝูงนกบิน ผ่านมา แล้วก็บินไป
 มันคือความจริง สิ่งที่พ่อเคยกล่าว ยังจดจำในใจเราไม่เสื่อมคลาย
 สิ่งใดในชีวิตคนเรา ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป จะดีเลวร้ายเพียงใด ผ่านมาแล้วก็บินไป
 แต่วันนี้ ฉันต้องทนอยู่กับความทุกข์ยากเย็น
 แต่ในใจ ฉันจะบินต่อ เพราะฉันรู้ สิ่งร้ายที่ผ่านเข้ามา ถึงเวลาก็ต้องไป

ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการ และแนวทางแก้ไข

สุพร เกิดสว่าง
พรสุข เกิดสว่าง

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ดำเนินการ อาจต้องเผชิญ โดยเขียนขึ้นมาจากประสบการณ์ของผู้ที่เคยทำสันทนาการกลุ่มมาก่อน ซึ่งสามารถสรุปได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ปัญหาเนื่องจากสถานที่

ถ้าเป็นไปได้ ผู้ดำเนินการ ควรพยายามเลือกสถานที่ที่ตนสามารถควบคุมบรรยากาศ ได้มากที่สุด เพราะสถานที่ที่ไม่มืดชิด ขาดความเป็นส่วนตัว มีเสียงรบกวนหรือมีคนเข้าออกอยู่ตลอดเวลาจะทำให้สมาชิกในกลุ่มขาดสมาธิในการร่วมสนทนาและชมวิดีโอมาก ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ในการทำสันทนาการกลุ่ม อย่างไรก็ตามพบว่าหลาย ๆ ครั้งที่ผู้ดำเนินการ ไม่สามารถเลือกสถานที่ตามความต้องการได้ เนื่องจากการจัดหาสถานที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น รูปแบบการทำงานของผู้นับเจ้าของสถานบริการ เป็นต้น

การใช้สถานที่ในสถานบริการเอง แม้จะมีข้อดีที่ผู้นับไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง และเปรียบเสมือน การเยี่ยมเยียนที่ทำงานไปในตัวก็ตาม แต่ผู้นับก็มักไม่มีสมาธิและพะวักพะวงเกี่ยวกับกิจกรรมส่วนตัว บางคนมีแขกค้างคืนอยู่ในห้อง บางคนถูกเจ้าของสถานบริการเรียกตัว บางคนมีนัดจะต้องออกไปทำธุระส่วนตัวนอกบ้าน ฯลฯ การใช้สถานที่ในสถานบริการประเภทบ้านช่อง หรือร้านอาหารที่ไม่มีห้องที่เป็นสัดส่วนให้ควบคุมบรรยากาศได้ยากมาก แต่การใช้สถานที่ของเจ้าหน้าที่เอง เช่น โรงพยาบาล ศูนย์สาธารณสุข ฯลฯ ก็อาจมีปัญหาเช่นกัน เช่นในเรื่องของความพร้อมเรื่องอุปกรณ์ และการต้องนัดหมายให้ผู้นับเดินทางมา ซึ่งทำให้เสียเวลา และเสียเงินค่ารถในการเดินทางอีกด้วย แต่เท่าที่ได้เคยทำในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่มีห้องประชุมเป็นสัดส่วน ก็ได้ผลดีพอควร อย่างไรก็ตามการตัดสินใจทั้งหลายนี้ ก็ไม่อาจสรุปลงไปได้ว่าจะทำอย่างไรจึงดีและเหมาะสมที่สุด การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้ดำเนินการเองว่าจะตัดสินใจอย่างไร

2. ปัญหาการใช้อุปกรณ์เครื่องเล่นวิดีโอ

การจัดทำสันทนาการกลุ่มในสถานบริการบางแห่ง เช่น สถานบริการอาบอบนวด จะมีเครื่องเล่นวิดีโอติดตั้งไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการมากแต่เนื่องจากสถานบริการส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องเล่นวิดีโอ ผู้ดำเนินการจึงต้องจัดหาอุปกรณ์ไปเอง และเนื่องจากผู้ทำไม่มีความรู้ทางด้านเทคนิคการติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ จึงทำให้ล่าช้าและเสียเวลามาก และบางครั้งอาจเกิดปัญหาที่คาดไม่ถึงในการจูนเครื่องโทรทัศน์กับเครื่องเล่นวิดีโอ ดังนั้นหากผู้ดำเนินการต้องจัดหาอุปกรณ์ไปเอง

ดังกล่าว จึงควรจัดเวลาให้เพียงพอสำหรับการติดตั้งเครื่องเล่น วิดีโอด้วย และควรไปถึงก่อนเวลานัดหมายเพื่อเตรียมทุกอย่างให้เรียบร้อย

ดังนั้น เพื่อประสิทธิภาพของการทำสนทนากลุ่ม ผู้ทำจึงควรมีความรู้ในเรื่องการติดตั้งอุปกรณ์ เครื่องเล่นวิดีโอบ้างพอสมควร และควรไปถึงสถานที่นัดหมายก่อนเวลาที่กำหนด เพื่อจะได้มีเวลาจัดเตรียม ความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องเล่นวิดีโอต่าง ๆ หรือถ้าสามารถจัดหาเจ้าหน้าที่ทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ไปในการทำสนทนากลุ่มได้ก็จะเป็นการดียิ่ง

3. ปัญหาความร่วมมือของเจ้าของสถานบริการ

ในการขอความร่วมมือต่าง ๆ จากสถานบริการ สิ่งที่น่าหนักใจที่สุดที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ก็คือ การได้รับการปฏิเสธหรือไม่ยินยอมพร้อมใจของเจ้าของสถานบริการ ผู้ดำเนินการ จึงควรทำใจในเรื่องเหล่านี้ไว้ด้วย สถานบริการบางแห่งอาจไม่เต็มใจให้ความร่วมมือแต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธเจ้าหน้าที่ได้ จึงไม่ใส่ใจกับการเข้ามาของเจ้าหน้าที่เท่าไรนัก โดยรับปากว่าจะมีการนัดหมายหรือเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้ แต่เมื่อถึงวันเวลานัดหมายจริง ๆ ก็ไม่ได้ปฏิบัติตามนั้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรมีการยืนยันกำหนดวันเวลานัด และตรวจเช็คให้เรียบร้อยว่ามีอุปกรณ์พร้อมหรือไม่ก่อนวันนัดหมายจริง

นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าของสถานบริการหรือบุคลากรภายใน เช่น คนเชียร์แขก แม่บ้าน ฯลฯ อาจเข้ามาขัดจังหวะเรียกตัวผู้หญิง ทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ หรือพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่ม ด้วยความตั้งใจที่จะให้ความร่วมมือ การแก้ปัญหานี้ทำได้โดยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ท่านอื่นทำหน้าที่กันผู้ที่พยายามเข้ามามีส่วนร่วมออกไป เช่น อาจขอสัมภาษณ์เขาเป็นการเฉพาะ หรือชักชวนคุยในเรื่องอื่น ๆ โดยพยายามแยกให้ออกไปจากสถานที่ในการทำ สนทนากลุ่ม อีกแนวทางหนึ่งก็คือการจัดรอบพิเศษในการดูวิดีโอสำหรับบุคคลเหล่านี้ พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ให้ได้รับรู้ก่อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงประโยชน์ที่ผู้หญิงและสถานบริการจะได้รับร่วมกัน พร้อมทั้งตกลงให้แน่นอนว่า ควรจะจัดกลุ่มผู้หญิงอย่างไร กลุ่มละเท่าไร (โดยปกติแล้วควรอยู่ประมาณ 5-8 คน) และสำคัญเพียงไรที่ผู้ได้รับการชมวิดีโอภาคสองจะต้องเป็นกลุ่มที่ผ่านการสัมภาษณ์ และชมวิดีโอในชุดแรกมาแล้วเท่านั้น

สำหรับผู้หญิงที่เพิ่งเข้ามาทำงานใหม่ ผู้ที่ไม่ได้ผ่านการสัมภาษณ์ หรือไม่ได้ชมวิดีโอในชุดแรกมาก่อน แต่มีความประสงค์อยากชมวิดีโอด้วย อาจอนุญาตให้ร่วมกิจกรรมได้หากมีจำนวนไม่มาก (เพียง 1-2 คน) ถ้าหากมีเป็นจำนวนมากอาจจะจัดให้รวมกันเป็นอีกรอบพิเศษไปก็ได้

4. ปัญหาจากรูปแบบการทำงานของผู้หญิงและประเภทของสถานบริการ

หญิงบริการส่วนใหญ่ทำงานเฉพาะกลางคืนจึงต้องการพักผ่อนในตอนกลางวัน การทำสนทนากลุ่มจึงทำให้ผู้หญิงเสียเวลาในการพักผ่อน บางครั้งผู้หญิงจึงไม่เต็มใจและหงุดหงิด แต่จากประสบการณ์ก็คือ เมื่อได้ชมวิดีโอและพูดคุยกันสักพักหนึ่งแล้ว ผู้หญิงก็จะยินดีพูดคุยด้วยทุกคน อย่างไรก็ตาม ผู้ดำเนินการ ควรทำให้ได้และยอมรับว่าผู้หญิงอาจมีอาการต่อต้านหรืออารมณ์เสียในเบื้องต้น เนื่องจากไม่ทราบว่าตนจะได้รับประโยชน์อะไร จึงขอให้ผู้ดำเนินการอดทนและให้เวลาสักพักหนึ่ง

การแก้ไขในเรื่องนี้ก็คือ ผู้ดำเนินการ ควรได้มีการตกลงในเรื่องเวลากับผู้หญิงและเจ้าของสถานบริการเสียก่อนว่าควรจะทำกิจกรรมเวลาไหน จึงจะไม่เป็นการรบกวนเวลานอน เวลากิน หรือเวลาแต่งตัวของผู้หญิง ทั้งนี้ทั้งนั้นจะต้องถือเอาเวลาตามที่สถานบริการหรือกลุ่มผู้หญิงสะดวกเป็นสำคัญ อย่าถือเอาเวลาตามที่คุณดำเนินการสะดวก และเมื่อมีการนัดหมายแล้วผู้ดำเนินการ ก็ควรให้ความสำคัญกับการนัดหมายโดยไปให้ตรงตามเวลาที่นัด ต้องคำนึงเสมอว่าเราเข้าไปรบกวนเวลาของเขา กลุ่มผู้หญิงก็ย่อมมีภาระกิจหรือธุระส่วนตัวได้เช่นกัน

สำหรับหญิงบริการที่ทำงานในตอนกลางวันด้วย จะพบว่ามีปัญหาคือ การทำสนทนากลุ่มไม่ต่อเนื่องบางรายเข้ามาทำกิจกรรมทั้งที่อยู่ในระหว่างการให้บริการ บางรายกำลังอยู่ในระหว่างรอให้แขกมาเลือก ฯลฯ ผู้หญิงอาจไม่ค่อยสบายใจ หรือรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องลุกมาจากการทำงานนาน ๆ กลัวว่าจะพลาดโอกาสที่แขกจะเลือกตนเองไปโดยเฉพาะผู้หญิงที่ยังไม่ได้ขึ้นให้บริการกับใครเลยในวันนั้น (ยังไม่ได้ประเดิม) ผู้หญิงจึงไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้เต็มที่ ไม่มีสมาธิ ซึ่งในเรื่องนี้เป็นปัญหาเฉพาะเจ้าหน้าที่ไม่อาจคาดเดาได้ ผู้ดำเนินการ จึงต้องใช้วิจารณญาณของตนเองในการแก้ไขปัญหา และเมื่อสุดวิสัยจริง ๆ ก็จำเป็นที่จะต้องละทิ้งผู้หญิงรายนั้นไป

หญิงบริการกลุ่มแฝง เช่น คาราโอเกะ หรือนวดแผนโบราณที่ไม่ได้รับแขกแบบมีเพศสัมพันธ์กับแขกทุกคน มักปฏิเสธว่าตนเองไม่ใช่ “หญิงบริการ” หรือตนเอง “ไม่ได้รับแขก” เพราะตนเองไม่ได้รับแขก “มั่ว” จะรับเฉพาะคนที่ไวใจได้ แขกประจำ หรือแฟนเท่านั้น ผู้ดำเนินการไม่ควรพยายามต้อนให้ยอมรับว่าหญิงดังกล่าวก็คือหญิงบริการที่มีความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะเอดส์สูง แต่ควรดำเนินการสนทนากลุ่มไปตามปกติ โดยยอมรับความคิดของผู้หญิง และอาจเสนอความคิดว่าผู้หญิงทุกคนที่มีเพศสัมพันธ์แล้วแต่มีความเสี่ยงต่อการติดโรคทั้งสิ้น เนื่องจากเราไม่สามารถรู้ได้ว่าผู้ชายที่เรามีเพศสัมพันธ์ด้วยนั้นเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นมาก่อนหรือไม่/อย่างไร และถึงแม้ในปัจจุบันก็ตามเราไม่อาจรู้ได้เลยว่านอกจากตัวเราแล้ว เขาจะไปมีเพศสัมพันธ์กับใครอีกบ้าง

ในสถานบริการบางแห่งที่มีผู้หญิงทำงานเป็นจำนวนมาก การบริหารงานยังไม่เป็นระบบเท่าใดนักอาจทำให้เกิดความสับสนในการจัดกลุ่ม โดยเฉพาะสถานบริการบางแห่งที่มีผู้หญิงต่างชาติมาทำงาน และมีการตั้งชื่อภาษาไทยกันเอง ทำให้มีชื่อซ้ำกันเป็นจำนวนมาก บางครั้งเด็กเองก็จำไม่ได้ว่าชื่อภาษาไทยของตนเองนั้นชื่ออะไร ดังนั้นการใช้ชื่อพร้อมทั้งหมายเลขประจำตัวจึงมีความจำเป็นเช่นกัน

การมาเข้าร่วมกลุ่มทำสนทนากลุ่มของผู้หญิงอาจมาร่วมสนทนากลุ่มไม่พร้อมกัน บางกลุ่มแม้มีจำนวนสมาชิกมากถึง 6-8 คนแล้วก็มีคนมาขอเข้าร่วมกลุ่ม เพราะไม่อยากเสียเวลา ต้องการรีบกลับไปทำงาน ในขณะที่บางกลุ่มอาจมีเพียง 2-3 คนเท่านั้นเนื่องจากไม่สามารถรอให้คนอื่นว่างและมาร่วมกลุ่มด้วยได้ จากประสบการณ์พบว่าหลายครั้งที่ต้องทำสนทนากลุ่ม กับผู้หญิงเพียง 1 คนเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว

ก่อนดำเนินการสนทนากลุ่ม ควรมีการตกลงซักซ้อมความเข้าใจกับผู้หญิงว่าจะใช้เวลาประมาณเท่าไรและควรอยู่ด้วยกันตั้งแต่ต้นจนจบ หากผู้หญิงคนใดมีธุระควรปล่อยให้ไปทำธุระให้เสร็จก่อน แล้วจึงค่อยมาร่วมสนทนากลุ่มในกลุ่มหลัง

5. ปัญหาความร่วมมือในการสื่อสาร

ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งคือ ความเจ็บ โดยเฉพาะในระยะแรก หรือเมื่อผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ถามคำถาม “ไม่ถูกทาง” หรือ “ผิดจังหวะ” การแก้ไขก็คือพยายามชวนพูดคุยไปเรื่อย ๆ โดยเน้นการทักทายทุกข้อซุ้ทั่ว ๆ ไป เพื่อสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมก่อน จากประสบการณ์พบว่าเมื่อมีการพูดคุยในเรื่องสัพเพเหระทั่ว ๆ ไป สักระยะหนึ่งแล้ว บรรยากาศในการพูดคุยจะดีขึ้น ความเจ็บจะหายไป มีการพูดคุยกันเข้ามาแทนที่ สำหรับกลุ่มที่ค่อนข้างเจ็บ ซึ่งอาจเป็นเพราะสมาชิกในกลุ่มไม่คุ้นเคยกัน เป็นคนพูดน้อย ค่อนข้างขี้อาย หรือเป็นเด็กต่างชาติเพิ่งมาใหม่ ๆ จึงไม่เข้าใจภาษา ผู้ดำเนินการ อาจพยายามตั้งคำถามที่ผู้ตอบไม่รู้สีกว่ากำลังถูกตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบ เช่น แทนที่จะถามว่า “คิดอย่างไรกับตัวละครนี้” ก็อาจเปลี่ยน เป็นการเล่าภูมิหลังของตัวละครดังกล่าวก่อน แล้วค่อยชักชวนให้สนทนาด้วยการแนะว่าตัวละครดังกล่าวมีตัวตน อยู่จริง ผู้หญิงบางคนอาจเริ่มสนใจและซักถามตัวเอง

ความสัมพันธ์ในกลุ่มที่ทำสนทนากลุ่มก็เป็นเรื่องสำคัญ จากประสบการณ์พบว่าเป็นสิ่งทีเกื้อหนุนกันเป็นอย่างดี ถ้าสมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนมกันมาก่อน เพราะจะพูดคุยกันได้เปิดเผย และเป็นการสนทนาร่วมกันไม่ใช่ต่างคนต่างพูด ผู้หญิงบางคนอาจมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและไม่ต้องการรวมกลุ่ม ผู้ดำเนินการอาจช่วยแก้ไขเป็นกรณีไป เช่น ทำสนทนากลุ่มให้เฉพาะราย หรือให้รวมกลุ่มโดยให้ความสำคัญกับคนที่แปลกแยก โดยไม่แสดงตนว่ารับรู้ความขัดแย้งในกลุ่มนั้น เป็นต้น

6. ปัญหาการสื่อสารกับหญิงบริการต่างชาติ

ปัจจุบันมีหญิงบริการต่างชาติปะปนอยู่ในสถานบริการจำนวนมาก หลายคนถึงแม้จะสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ดี แต่ก็ยังไม่สามารถเรียกได้ว่าเข้าใจถึงความหมายลึกซึ้งทั้งหมดของภาษา ผู้ดำเนินการควรสังเกตว่ามีผู้หญิงในกลุ่มที่พูดภาษาไทยค่อนข้างไม่ชัดบ้างหรือไม่ แต่ไม่ควรไปจี้ถามว่าเป็นคนต่างชาติใช่หรือไม่ เว้นแต่ว่าเขาจะ เล่าให้ฟังเองเท่านั้น การสื่อสารพูดคุยกับกลุ่มนี้ควรเลือกใช้คำที่ง่ายที่สุด พูดช้า ๆ และชัดเจน และ บางครั้งอาจต้องพูดอธิบายซ้ำ ๆ มากกว่า 2 ครั้ง สำหรับผู้ที่เข้าใจภาษาไทยได้น้อยมาก อาจต้องขอแรง ให้เพื่อนในกลุ่มช่วยแปลให้ ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ต้อขยอมรับว่าการสนทนากลุ่มอาจไม่ได้ผลตามที่คาดหวังนัก

ผู้ดำเนินการควรตระหนักว่าหญิงบริการต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุการทำงานน้อย จะมีพื้นฐานความเข้าใจเรื่องสุขภาพและโรคติดต่อน้อยกว่าหญิงบริการไทยอย่างมาก หากไม่มีการปูเรื่องนำก่อน อาจทำให้การสนทนานำไปสู่ความเจ็บ เนื่องจากความไม่เข้าใจในสิ่งที่พูดคุยกันได้ การทำสนทนากลุ่ม สำหรับกลุ่มนี้จึงควรปูพื้นฐานความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ รวมทั้งการคุมกำเนิดก่อน โดยใช้วิธีบอกเล่าตามข้อซักถาม และลองให้สมาชิกอื่นที่มีความรู้ความเข้าใจดีกว่าคนอื่นเป็นคนเล่า โดยผู้ดำเนินการจะแก้ไขจุดที่เข้าใจผิดบางเรื่อง และตอบข้อสงสัยให้เท่านั้น

พื้นฐานความเข้าใจรูปแบบการนำเสนอในสื่อวิดีโอ หรือเกี่ยวกับสังคมภายนอกของหญิงต่างชาติ จะต่างกับหญิงไทย ผู้ดำเนินการควรตระหนักว่าหญิงดังกล่าวมาจากชนบทของประเทศพม่าหรือจีน ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ หรือไม่เข้าใจอาชีพขายบริการอันมีหลากหลายรูปแบบในประเทศไทยมาก่อน นอกจากนี้หญิงดังกล่าวก็ไม่สามารถเข้าใจภาษาในวิดีโอได้เต็มที่ ในเรื่องนี้อาจช่วยได้ด้วยการเล่าเรื่องราวโดยสรุป ให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง

7. ปัญหาจากผู้ดำเนินการเอง

นอกจากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกแล้ว จากประสบการณ์ยังพบอีกด้วยว่าปัญหาและอุปสรรคนั้นอาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากตัวผู้ดำเนินการเอง คือ ผู้ดำเนินการไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่เข้าใจถึงวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการทำสนทนากลุ่ม จึงทำให้การทำสนทนากลุ่มแต่ละครั้งไม่ราบรื่น ไม่มีบรรยากาศในการพูดคุยกันภายในกลุ่ม การทำสนทนากลุ่มจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หรือกล่าวได้ว่าไม่ประสบผลสำเร็จเลยก็ได้

ในกรณีที่ผู้ดำเนินการเองมีความเข้าใจในการทำสนทนากลุ่มเป็นอย่างดี แต่เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และปัญหาอุปสรรคต่างๆ อันไม่คาดคิดที่เกิดขึ้นได้เสมอ ทำให้บางครั้งผู้ดำเนินการ 1 คน ต้องรับผิดชอบการทำ สนทนากลุ่ม วันละหลายกลุ่มติดๆ กัน จึงทำให้เกิดความเครียดเหนื่อยล้า และสับสน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของการทำ สนทนากลุ่ม ในที่สุด

แนวทางในการแก้ไขอาจกระทำได้โดยผู้ดำเนินการ ควรมีความสมัครใจและตั้งใจจริง มีความพร้อมที่จะทำ และทำบนพื้นฐานของความรักและเข้าใจในแนวทางของการทำสนทนากลุ่ม มิใช่ทำบนพื้นฐานของตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบงานทางด้านนี้อยู่ ถ้าเป็นไปได้ควรมีผู้ดำเนินการเป็นทีม เพื่อที่จะสามารถสลับสับเปลี่ยนกันได้

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ในการจัดทำสนทนากลุ่มนี้เป็นปัญหาที่รวบรวมได้จากการได้จัดทำสนทนากลุ่มจริง ๆ และรวบรวมจากผู้ดำเนินการหลายคนด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการทำ สนทนากลุ่มของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องเหล่านี้ต่อไป

อย่างไรก็ตามเนื่องจากการทำงานกับกลุ่มเป้าหมายนี้ เป็นการทำงานที่ต้องยอมรับว่ายากลำบากมาก มีเงื่อนไขและข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป ในการทำงานพบว่ามีสิ่งที่ไม่คาดคิดพร้อมที่จะเกิดขึ้นได้มากมาย การแก้ไขปัญหาก็ไม่อาจบอกได้ว่าอะไรเป็นมาตรการหรือแนวทางที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุด ดังนั้นในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยวิจารณญาณของผู้ดำเนินการมากที่สุด สิ่งที่จะเน้นย้ำในที่นี้ก็คือการเข้าไปจัดสนทนากลุ่มของเจ้าหน้าที่นั้น ควรเกิดจากความรักและความจริงใจที่จะทำโดยออกจากบทบาทของ “ราชการ”

ขอขอบคุณ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี นครปฐม ลำปาง

และ

เจ้าของและผู้ดำเนินกิจการธุรกิจทางเพศ

รวมทั้งหญิงบริการทางเพศทุกคน

ที่ร่วมในโครงการ

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำบลพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทร. (662) 441-0201-4 ต่อ.115 (662) 441-9666 แฟกซ์. (662) 441-9333

E-mail: directpr@mahidol.ac.th

Homepage : URL:<http://www.mahidol.ac.th.mahidol/pr/pr.html>